

Analiza działalności Wigierskiego Parku Narodowego w roku 2005

Analizę działalności Wigierskiego Parku Narodowego za rok 2005 opracował Jarosław Borejszo -
kierownik Działu Ochrony Przyrody, na podstawie materiałów uzyskanych od kierowników komórek
organizacyjnych i stanowisk WPN-u

Spis treści

1. WSTĘP.....	4
1.1. Powierzchnia Parku.....	4
1.2. Wykupy gruntów i budynków.....	6
1.3. Plan ochrony Wigierskiego Parku Narodowego.....	7
1.4. Plany zagospodarowania przestrzennego.....	9
1.5. Łączność.....	11
1.6. Przejmowanie nieruchomości Skarbu Państwa.....	12
2. ZAGROŻENIA WYPEŁNIANIA PODSTAWOWYCH FUNKCJI PARKU.....	13
3. ANALIZA I OCENA WYPEŁNIENIA PODSTAWOWYCH FUNKCJI PARKU.....	15
3.1. Ochrona ekosystemów leśnych.....	15
3.1.1. Ochrona lasu.....	15
3.1.2. Hodowla lasu.....	18
3.1.3. Pozyskanie i sprzedaż drewna.....	20
3.1.4. Ochrona przeciwpożarowa.....	23
3.2. Ochrona ekosystemów nieleśnych lądowych.....	26
3.2.1. Ochrona różnorodności biologicznej w rolnictwie.....	27
3.3. Ochrona ekosystemów wodnych.....	27
3.4. Ochrona gatunków roślin i zwierząt.....	31
3.5. Działalność edukacyjna.....	38
3.6. Turystyka.....	47
3.7. Działalność naukowa.....	55
3.8. Monitoring środowiska i przyrody.....	56
3.9. Zagospodarowanie przestrzenne.....	58
3.10. Ochrona przed szkodnictwem.....	62
4. Finanse.....	64
4.1. Budżet.....	64
4.2. Gospodarstwo Pomocnicze.....	66

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

4.3. Dochody i wydatki własne	67
4.4. Fundusze celowe	68
5. Infrastruktura gospodarcza	69
6. INFORMATYKA	70
7. ANALIZA STANU BHP	71
8. RADA WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO	74
9. KONTROLE	76
ZAŁĄCZNIKI.....	78

1. WSTĘP

1.1. Powierzchnia Parku

Dorota Zaborowska

W 2005 roku kontynuowano prace zmierzające do dostosowania bazy danych stanu posiadania WPN do Ewidencji Gruntów i Budynków w poszczególnych starostwach powiatowych, na terenie których leży park. W wyniku tych prac powierzchnia parku uległa zmianom (już nie tak znacznym jak w ubiegłym roku) i wynosi ona 14.999,5 ha (według stanu na 31.12.2005 r.). Zmiany spowodowane były pominięciem w rejestrze ewidencji trzech działek w obrębie Ateny (4,23 ha) oraz wprowadzeniem do bazy danych gruntów stanowiących współwłasność Skarbu Państwa z osobami fizycznymi. Ponadto zmieniły się powierzchnie poszczególnych kategorii gruntów, które nie mają znaczącego wpływu na powierzchnię ogólną. Nastąpiło to z powodu zmian (na wniosek parku) w operatach ewidencji gruntów obrębów: Sobolewo, Leszczewek, Gawrych Ruda i Ateny. Zmiany polegały na włączeniu:

- do użytku "łasy" gruntów związanych z gospodarką leśną, które dotychczas w ewidencji gruntów figurowały jako drogi wewnętrzne, grunty pod wodami (rowy), grunty zabudowane i zurbanizowane;
- do "użytków rolnych" dróg zajętych pod wewnętrzną komunikację, położonych na gruntach rolnych.

Taka klasyfikacja gruntów ma wpływ na prawidłowe naliczanie podatku leśnego i od nieruchomości. Stopniowo takie zmiany będą dokonywane dla całego obszaru parku.

Powierzchnia gruntów Skarbu Państwa w granicach parku obejmuje 12.318,85 ha. Wokół parku utworzona jest strefa ochronna, zwana otuliną, o powierzchni 11.283,81 ha.

Park wykonuje swoje zadania statutowe w oparciu o podział organizacyjny wprowadzony w 1996 roku, według którego park dzieli się na dwa leśne obręby ochronne:

1. Obręb Ochronny Wigry o powierzchni 4639,17 ha,
2. Obręb Ochronny Maćkowa Ruda o powierzchni 4949,25 ha,

oraz Wydzielony Wodny Obwód Ochronny o pow. 2695,54 ha.

W Obrębie Ochronnym Wigry funkcjonuje 5 obwodów ochronnych:

1. Obwód Ochronny Lipniak - o pow. 919,50 ha;
2. Obwód Ochronny Krzywe - o pow. 974,25 ha;
3. Obwód Ochronny Leszczewek - o pow. 866,64 ha;
4. Obwód Ochronny Gawarzec - o pow. 903,55 ha;
5. Obwód Ochronny Słupie - o pow. 975,23 ha;

Obręb Ochronny Maćkowa Ruda składa się także z 5 obwodów ochronnych:

1. Obwód Ochronny Powały - o pow. 597,37 ha;

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

2. Obwód Ochronny Krusznik - o pow. 1094,44 ha;
3. Obwód Ochronny Lipowe - o pow. 1011,72 ha;
4. Obwód Ochronny Mikołajewo - o pow. 1117,11 ha;
5. Obwód Ochronny Wysoki Most- o pow. 1128,61 ha.

Powierzchnie obrębów leśnych i obwodów ochronnych podano na podstawie danych BULiGL z uwzględnieniem gruntów wykupionych od 1996 r. Powierzchnie te są sumą odpowiednich wydziełów obliczoną na podstawie operatu ochrony ekosystemów lądowych (opisu taksacyjnego) i nie są zgodne z owierzchnią parku obliczoną jako suma działek geodezyjnych.

Pełna zgodność tych powierzchni nastąpi, gdy odpowiednim obwodom ochronnym zostaną przyporządkowane działki ewidencji gruntów, a nie wydzielenia.

Powierzchnia Wydzielonego Wodnego Obwodu Ochronnego została podana zgodnie z Ewidencją Gruntów, w jej skład wchodzi następujące jeziora:

1. Wigry - 2098,6600 ha;
2. Pierty - 233,2800 ha;
3. Białe - 101,5000 ha;
4. Długie - 80,3845 ha;
5. Krusznik - 26,7100 ha;
6. Muliczne - 25,6400 ha;
7. Leszczewek - 22,0224 ha;
8. Mulaczysko - 18,1900 ha;
9. Omulówek - 17,8000 ha;
10. Postaw - 15,7628 ha;
11. Okrągłe - 14,3906 ha;
12. Suchar Wielki - 10,4800 ha;
13. Królówek - 10,3528 ha;
14. Czarne k. Bryzgly - 6,3800 ha;
15. Białe k. Piert - 6,1663 ha;
16. Klonek - 5,0200 ha;
17. Czarne k/ Gawrych Rudy - 2,7969 ha.

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

Stan prawny gruntów

Nieruchomości Skarbu Państwa o powierzchni 7.901,6805 ha (64%) posiadają założone księgi wieczyste w Sądach Rejonowych w:

- Suwałkach – KW 39920, 40623, 33148 – 6.555,0950 ha;
- Sejnach – KW 1060 – 292,5873 ha;
- Augustowie – KW 20328, 19875 – 1.053,9982 ha.

W Powiecie Suwalskim 98% gruntów będących w zarządzie WPN posiada już księgi wieczyste, w powiecie augustowskim 90%, a w sejneńskim zaledwie 6,5 %. Uregulowanie stanu prawnego gruntów w powiecie sejneńskim wymaga sporządzenia map ewidencyjnych, co jest związane z poniesieniem znacznych kosztów.

W 2005 r. uregulowano stan prawny gruntów o powierzchni 134,5042 ha, na które składają się:

- grunty rolno-leśne i nieużytki o pow. 19,84 ha w obrębie ewidencyjnym Bryzgiel, gm. Nowinka;
- grunty pod wodami stojącymi – jez. Ślepe i Stanowisko o pow. 2,88 ha w obrębie Krusznik, gmina Nowinka;
- grunty pod wodami płynącymi – jez. Postaw o pow. 15,7628 ha w obrębie Magdalenowo i Wigry, gm. Suwałki;
- grunty rolno-leśne o pow. 9,50 ha w obrębie Burdeniszki, gm. Suwałki;
- grunty rolno-leśne o pow. 30,8290 ha w obrębie Nowa Wieś, gm. Suwałki;
- grunty leśne o pow. 26,0924 ha w obrębie Czerwony Krzyż, gm. Krasnopol;
- grunty rolno-leśne o pow. 29,60 ha w obrębie Wysoki Most, gm. Giby.

1.2. Wykupy gruntów i budynków

Dorota Zaborowska

W 2005 roku Wigierski Park Narodowy nie dokonywał wykupu gruntów i budynków.

Do parku zgłoszono jedną propozycję sprzedaży gruntów w Kruszniku, położonych pomiędzy jeziorami Wigry i Krusznik, gdzie wcześniej już prowadzono wykupy gruntów. Ze względu na brak środków na cele inwestycyjne, WPN wystąpił z wnioskiem o dotację na ten cel do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Białymstoku. Wniosek został rozpatrzony negatywnie z powodu wątpliwości Funduszu co do możliwości finansowania zadań realizowanych przez jednostki budżetowe.

Zgodnie z przysługującym Dyrektorowi Parku prawem pierwokupu nieruchomości położonych w granicach parku (art. 10 ust. 5 ustawy o ochronie przyrody) do WPN-u wpłynęło sześć zawiadomień z kancelarii notarialnych, dotyczących zawarcia warunkowych umów sprzedaży gruntów (7 działek) położonych w Leszczewku (2), Tartaku (2), Mikołajewie (1), Magdalenowie (1), Kruszniku (1). Nieruchomości będące przedmiotem umów stanowiły działki budowlane w granicach zabudowy wsi lub

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

tereny rolne położone wśród innych gruntów prywatnych, dlatego WPN nie był zainteresowany pierwokupem.

1.3. Plan ochrony Wigierskiego Parku Narodowego

Jarosław Borejszo

W 2005 roku mija 14 lat od rozpoczęcia prac nad planem ochrony WPN-u. Warto przypomnieć historię tych działań. Prace nad pierwszym planem ochrony parku rozpoczęły się w 1991 roku i trwały 9 lat. Na jego wykonanie wydano 2.149.704 zł. Dnia 30 marca 2000 roku Minister Środowiska, zarządzeniem nr 28, zatwierdził plan ochrony Wigierskiego Parku Narodowego. Plan miał obowiązywać 20 lat, od 2000 roku do 2019 roku.

W świetle nowelizacji ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. z 2001 r. Nr 3, poz. 21), która zaczęła obowiązywać 2 lutego 2001 roku, plany ochrony parków narodowych zatwierdzone przed dniem jej wejścia w życie, miały obowiązywać nie dłużej niż w ciągu roku. Plan ochrony Wigierskiego Parku Narodowego stracił ważność 2 lutego 2002 roku.

W 2002 roku rozpoczęły się prace nad projektami załączników do nowego rozporządzenia Ministra Środowiska, w sprawie ustanowienia planu ochrony Wigierskiego Parku Narodowego. Prace nad załącznikami trwały przez cały 2003 i 2004 rok. Wynikało to ze zmieniających przez Ministerstwo Środowiska wytycznych dotyczących zawartości załączników.

W 2004 roku rozpoczęto procedurę opiniowania projektu rozporządzenia ustanawiającego plan ochrony przez samorządy lokalne. W jej wyniku:

- Rada Gminy Nowinka negatywnie zaopiniowała projekt rozporządzenia w części dotyczącej nieruchomości będących własnością Skarbu Państwa oraz nie uzgodniła w odniesieniu do nieruchomości nie będących własnością Skarbu Państwa. Pomimo trzykrotnych próśb park nie otrzymał ani uzasadnienia takiej decyzji ani tekstu uchwały w sprawie planu ochrony WPN-u;
- Rada Gminy Giby pozytywnie zaopiniowała projekt rozporządzenia.
- Rady Gmin Suwałki i Krasnopol nie ustosunkowały się do projektu rozporządzenia.

Jesienią 2004 roku prace nad planami ochrony wszystkich parków narodowych zostały wstrzymane przez Ministerstwo Środowiska do czasu wejścia w życie nowego *rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie sporządzania i zmiany planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody*. Rozporządzenie to weszło w życie dnia 14 czerwca 2005 roku (Dz.U. nr 94, poz. 795).

Dnia 13 czerwca 2005 roku do WPN-u wpłynęło pismo GKP Zbigniewa Witkowskiego (znak DOP-4100-49/05), w którym zwrócono się o:

- niezwłoczne podjęcie prac związanych z przygotowaniem rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie planu ochrony;
- ogłoszenie w prasie lokalnej o przestąpieniu do sporządzenia projektu planu ochrony;
- przeprowadzenie procedury opiniowania i uzgadniania planu przez właściwe miejscowo rady gmin.

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

- dostarczenie do Ministerstwa Środowiska uzgodnionego projektu rozporządzenia do dnia 15 października 2005 roku.

Dnia 8 lipca 2005 roku WPN wysłał odpowiedź do Ministerstwa Środowiska, w której przedstawił między innymi następujące informacje:

- pismo DOP-4100-49/05 nie precyzuje, czy parki narodowe mają przystąpić do sporządzania planu ochrony zgodnie z nowymi zasadami, czy mają przygotować jedynie projekty rozporządzeń w sprawie ustanowienia planu ochrony. W piśmie raz mówi się o jednym, a w innym miejscu o drugim. Jednak obu dokumentów nie można traktować jako to samo, ponieważ w rozporządzeniu i załącznikach do niego nie ma fizycznej możliwości zawarcia wszystkich informacji wymaganych w planie ochrony. WPN wyraził pogląd, że chodzi o sporządzenie nowego planu, gdyż trudno sobie wyobrazić przygotowanie rozporządzenia ustanawiającego częściowo już nieaktualny i niepełny co do zawartości plan ochrony.
- pierwszy plan ochrony dla Wigierskiego Parku Narodowego pochodzi z 1999 roku i brak w nim wielu obecnie wymaganych informacji. Spora część danych w nim zawartych zawiera treść zgodną ze stanem na 1996 rok. Wynika z tego, że wkrótce minie 10 lat od pierwszej inwentaryzacji zasobów parku, na podstawie której formułowane są zadania ochronne. Z tego powodu wielu danych zawartych w "starym" planie ochrony nie można traktować jako informacji wyjściowych przy tworzeniu nowego planu. Konieczna jest ich rewizja oraz uzyskanie nowych danych, zgodnie z aktualnym rozporządzeniem w sprawie sporządzania planu ochrony;
- szacunkowy koszt dostosowania istniejących opracowań do wymagań nowego rozporządzenia wyniesie 864 tys. zł. Wigierski Park Narodowy nie posiada tych funduszy. Gdyby park posiadał te środki, przedstawione w tabeli prace musiałyby potrwać około 3 lat;
- w związku z powyższym nie było możliwości wykonania planu ochrony w wyznaczonym terminie 15.10.2005 roku.

W związku z tym WPN zwrócił się z prośbą o:

- przesunięcie terminu publikacji ogłoszenia o rozpoczęciu prac nad planem ochrony do momentu uzyskania środków na ten cel,
- przesunięcie terminu dostarczenia gotowego i uzgodnionego planu ochrony. Termin ten mógłby być ustalony po rozstrzygnięciu przetargów na wykonanie poszczególnych opracowań.

1.4. Plany zagospodarowania przestrzennego

Janina Kamińska

W 2005 roku w gminach, których tereny wchodzą w obszar parku podjęto prace zmierzające do uchwalenia studiów uwarunkowań i kierunków przestrzennego zagospodarowania gmin i nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Zestawienie prac planistycznych realizowanych na terenie parku i w jego otulinie przedstawia tabela poniżej. Tabela 1 Zestawienie prac planistycznych prowadzonych w 2005 roku.

Tabela 1 Zestawienie prac planistycznych prowadzonych w 2005 roku

Lp.	Kolejność wykonywanych prac planistycznych	Stanowisko parku	Uwagi
1	Styczeń Wykonanie "Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Suwałki". Kontynuacja prac rozpoczętych w 2004 roku.	Uzgodnienie	Studium określiło tereny, które wymagają wykonania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego
2	Marzec Wykonanie "Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nowinka". Wystąpienie o uzgodnienie projektu studium	Odmowa uzgodnienia	Przed ostatecznym odmówieniem uzgodnienia Dyrektor WPN wraz z członkami Rady Parku podejmowali próby wspólnego spotkania Wójta Gminy Nowinka z przedstawicielami parku i Rady Parku w sprawie uzgodnienia niejasności i wypracowania wspólnego stanowiska co do ostatecznej formy "Studium (...) gminy Nowinka". Próby te nie powiodły się. Dyrektor WPN odmówił uzgodnienia studium a Wójt Gminy Nowinka złożył zażalenie na postanowienie Dyrektora WPN do Ministra Środowiska. Do chwili obecnej zażalenie nie zostało rozpatrzone.
3	Marzec Wykonanie "Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu złoża kruszywa naturalnego "KRZYWE I" położonego w miejscowości Krzywe w gminie Suwałki". Wystąpienie o uzgodnienie projektu planu (otulina parku)	Uzgodnienie	

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

4	<p>Kwiecień Wszczęcie postępowania administracyjnego w sprawie wpisania do rejestru zabytków Województwa Podlaskiego "Półwyspu Wigierskiego jako otoczenia zespołu klasztoru kamedułów".</p>	akceptacja	<p>Procedury związane z wpisem do rejestru nie zostały dotąd zakończone.</p>
5	<p>Kwiecień Rozpoczęcie prac nad miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego części wsi Gawrych Ruda (otulina parku).</p>	Przesłanie informacji	<p>Informację o tym, iż teren otuliny jest też obszarem chronionego krajobrazu "Puszcza i Jeziora Augustowskie" i w związku z tym niezbędne jest uwzględnienie zapisów rozporządzenia Wojewody Podlaskiego dotyczących tego obszaru</p>
6	<p>Kwiecień Rozpoczęcie prac nad miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego części wsi Gawrych Ruda (teren parku)</p>	Przesłanie wniosków do planu	<p>Wnioski parku dotyczyły: przestrzeni rolniczej, stosunków wodnych i gospodarki wodno – ściekowej, budownictwa i estetyki krajobrazu oraz infrastruktury technicznej</p>
7	<p>Kwiecień Rozpoczęcie prac nad miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego części wsi Stary Folwark i Leszczewek Listopad Wystąpienie o uzgodnienie projektu planu</p>	Odmowa uzgodnienia	<p>Pierwsza wersja projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części wsi Stary Folwark i Leszczewek nie została przyjęta przez WPN. Nie została również uzgodniona zmiana (wynikająca z projektu planu miejscowego zagospodarowania przestrzennego) przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne. W następstwie tego prowadzone są konsultacje i rozmowy nad uzyskaniem wspólnego stanowiska zadowolającego obie strony</p>
8	<p>Lipiec Wykonanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części wsi Krzywe. Wystąpienie o uzgodnienie projektu planu (otulina parku)</p>	Uzgodnienie warunkowe	<p>WPN warunek zastosowania ochrony, terenów znajdujących się w około stumetrowej strefie od jezior Sucharów. Tereny spornych działek to grunty przeważnie torfowe i podmokłe a doprowadzenie do ich całkowitej zabudowy mogłoby wpłynąć na zmianę stosunków wodnych w okolicy jezior objętych ochroną.</p>
9	<p>Sierpień Rozpoczęcie prac nad miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego części wsi Smolany Dąb i wsi Krasnopol (otulina parku)</p>	Przesłanie informacji	<p>Przesłano informację o konieczności uwzględnienia, w projektach planów, zapisów Rozporządzenia Wojewody Podlaskiego w sprawie Obszarów Chronionego Krajobrazu "Pojezierze Sejneńskie".</p>

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

10	Sierpień Projekt zmiany przeznaczenia na cele nierolnicze i nieleśne gruntów położonych we wsi Krzywe. Wystąpienie o opinię (otulina parku)	Uzgodnienie projektu zmian	WPN zaakceptował projekt proponowanych zmian gdyż nie naruszały one postanowienia dyrektora WPN w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części wsi Krzywe
11	Październik Rozpoczęcie prac nad miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego części wsi Nowa Wieś i Krzywe (otulina parku)	Przesłano wnioski	WPN zwrócił uwagę na konieczność kompleksowego rozwiązania gospodarki wodno ściekowej oraz, w trosce o tereny leśne parku, wskazał na zasadność wprowadzenia do planu zapisu o wyznaczeniu strefy wyłączonej z zabudowy na granicy z lasami WPN

1.5. Łączność

Piotr Pieczyński

Od stycznia 2005 roku, zgodnie z pozwoleniem radiowym Prezesa Urzędu Regulacji Telekomunikacji i Poczty, Wigierski Park Narodowy wykorzystywał dwa kanały: 48.300 i 160.550 MHz.

Organizacja sieci radiokomunikacji ruchomej lądowej w roku 2005 była następująca:

a) Stacje radiowe:

główna stacja bazowa (GSB - Dyrekcja WPN),

stacje przekaźnikowe (Krzywe, Królówek, Lipowe),

lokalne stacje bazowe (LSB) w leśniczówkach i niektórych osadach pracowników służby parku,

radiotelefony przewoźne,

radiotelefony nasobne;

b) kanały radiowe:

kanał 1 – roboczy: łączność bezpośrednia dla wszystkich radiotelefonów w sieci pozostających w zasięgu

kanał 2 i 3 – łączność z GSB poprzez stacje przekaźnikowe w sytuacji braku łączności na kanale 1,

kanał 3, 4, 5 – łączność ze strażą pożarną, kanały wykorzystywane wyłącznie przez punkt alarmowo dyspozycyjny WPN i służbę ochrony przeciwpożarowej parku;

c) sprzęt radiokomunikacyjny: radiotelefony Motorola P200, GP340, M216, Yaesu FTL-1011

W grudniu 2005 r. Urząd Radiokomunikacji Telekomunikacji i Poczty wydał WPN nowe pozwolenie radiowe na używanie urządzeń w sieci radiokomunikacyjnej ruchomej lądowej z ważnością do 29 grudnia 2015 r. Warunki wykorzystywania urządzeń i częstotliwości zachowano jak w poprzednim pozwoleniu.

1.6. Przejmowanie nieruchomości Skarbu Państwa

Dorota Zaborowska

W marcu 2005 r. Park wystąpił z wnioskiem do Starostwa Powiatowego w Suwałkach o przekazanie w trwałe zarząd nieruchomości Skarbu Państwa znajdujących się w granicach Parku, położonych w obrębie ewidencyjnym Tartak – dz. nr 211 i 257/1 i Leszczewek – dz. 552 (pobrzeże jeziora Wigry w pobliżu ośrodka OSiR Suwałki).

Po wszczęciu postępowania Prezydent Miasta Suwałki wystąpił do Wojewody Podlaskiego z wnioskiem o stwierdzenie nabycia powyższych nieruchomości przez Miasto Suwałki na mocy art. 60 ustawy z dnia 13.10.1998 r. *Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną*, w związku z tym, że w dniu 1.01.1999 r. nieruchomość znajdowała się we władaniu Międzyszkolnego Ośrodka Sportowego w Suwałkach, tj. państwowej jednostki organizacyjnej, przejmowanej na mocy tej ustawy przez jednostkę samorządu terytorialnego. Wojewoda Podlaski decyzją z dnia 14 czerwca 2005 r. przekazał na własność Miasta Suwałki mienie Skarbu Państwa będące we władaniu Ośrodka Sportu i Rekreacji w Suwałkach, stanowiące nieruchomość gruntową zabudowaną położoną w obrębie Leszczewek, oznaczoną numerem 552 o pow. 0,2671 ha wraz z budynkami i budowlami trwale połączonymi z tą nieruchomością.

Natomiast w przypadku dwóch pozostałych działek Wojewoda umorzył postępowanie.

Ostatecznie w wyniku wszczętego na wniosek WPN-u postępowania, Starosta Suwalski oddał w trwałe zarząd WPN na czas nieoznaczony nieruchomości niezabudowane położone w obrębie Tartak o nr geod. 211 o pow. 0,1200 ha i 257/1 o pow. 0,0100 ha.

Wygaśnięcie trwałego zarządu nieruchomości Skarbu Państwa

W czerwcu 2005 r. na wniosek WPN-u uzgodniony z Ministrem Środowiska, Starosta Suwalski wydał decyzję w sprawie wygaśnięcia trwałego zarządu do niezabudowanej nieruchomości Skarbu Państwa położonej w obrębie Leszczewek, oznaczonej numerem 648/1 o powierzchni 0,0670 ha. Działka ta została przekazana Gminie Suwałki (na jej wniosek) w celu rozbudowy istniejącej zatoki autobusowej znajdującej się w pasie drogi wojewódzkiej w miejscowości Krzywe, ponieważ nie spełnia ona warunków bezpieczeństwa ruchu drogowego.

2. ZAGROŻENIA WYPEŁNIANIA PODSTAWOWYCH FUNKCJI PARKU

Jarosław Borejszo

W 2005 roku w WPN zidentyfikowano następujące zagrożenia wypełniania podstawowych funkcji parku

Tabela 2 Identyfikacja i opis zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz sposoby ich eliminacji

Lp.	Identyfikacja i opis zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych	Sposoby eliminacji zagrożeń
1	Niezgodność z siedliskiem składu gatunkowego drzewostanów. Uproszczona struktura przestrzenna i wiekowa drzewostanów.	Kształtowanie struktury gatunkowej i wiekowej drzewostanów. Przygotowanie gleby pod odnowienia. Sadzenie gatunków zgodnych z siedliskiem. Pielęgnacja upraw leśnych.
2	Zagrożenie drzewostanów ze strony owadów.	Poszukiwania owadów w ściółce. Wykładanie pułapek na owady. Korowanie surowca drzewnego. Rozdrabnianie (zrębkowanie) gałęzi. Usuwanie drzew opanowanych przez owady zagrażających trwałości drzewostanów.
3	Zagrożenie drzewostanów sosnowych na gruntach porolnych, przez grzyby chorobotwórcze.	Zwalczanie huby korzeniowej przez zabezpieczanie pniaków preparatem biologicznym.
4	Szkody wyrządzone w drzewostanach przez duże zwierzęta roślinożerne.	Zabezpieczanie mechaniczne i środkami odstraszającymi (repelentami) upraw leśnych. Wykonanie nowych i naprawa starych ogrodzeń. Redukcja liczby jeleni i saren. Zwiększenie bazy żerowej zwierząt przez uprawę poletek żerowych.
5	Uszkodzenia w drzewostanach w wyniku działania wiatru, śniegu i lodu.	Usuwanie części drzew połamanych i wyrwconych, których pozostawienie groziłoby zasiedleniem przez owady zagrażające trwałości drzewostanów. Kształtowanie odporności drzewostanu na uszkodzenia poprzez stosowanie zabiegów pielęgnacyjnych (trzebieży, czyszczeń)
6	Deficyt rozkładającego się drewna w ekosystemach leśnych.	Pozostawienie zamierających i martwych drzew lub ich części, które nie niosą ryzyka zasiedlenia przez owady zagrażające trwałości drzewostanów
7	Zagrożenie pożarowe lasów.	Wykonanie pasów przeciwpożarowych, utrzymanie dróg umożliwiających dojazd do pożarów.
8	Pojawianie się niepożądanych gatunków roślin zielnych, drzew i krzewów (sukcesja) w łądowych ekosystemach nieleśnych.	Koszenie łąk i usuwanie drzew i krzewów w celu zachowania nieleśnych zbiorowisk roślinnych.

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

9	Spadek różnorodności gatunkowej ryb w ekosystemach wodnych parku.	Zarybianie wód gatunkami ryb zagrożonych wyginięciem: sielawą, sieją szczupakiem, trocią jeziorową, sumem, linem. Odłowy tarlaków. Odłowy regulacyjne.
10	Pogarszanie warunków sanitarnych i tlenowych w strefie trzciniowisk jeziora Wigry, spowodowane akumulacją materii organicznej pochodzącej z rozkładu roślinności wynurzonej oraz osiadania glonów nitkowatych.	Zimowe koszenie roślinności wynurzonej.
11	Zagrożenie populacji storczyków: miodokwiata krzyżowego i kukuczki kapturkowatej (poza granicami parku).	Monitoring osobników przeniesionych na nowe stanowiska na terenie parku, ze stanowisk poza parkiem (dolina Rospudy).
12	Zagrożenie miejsc rozrodu płazów (głównie rzekotki drzewnej i kumaka nizinnego) spowodowane zbyt wczesnym wysychaniem zbiorników wodnych.	Odtwarzanie i pogłębienie naturalnych zbiorników wodnych.
13	Spadek liczebności populacji ptaków, spowodowany niedostatkim liczby naturalnych miejsc do gniazdowania.	Rozmieszczenie w terenie budek lęgowych. Pozostawianie drzew dziuplastych.
14	Wypadki i zranienia zwierząt dziko żyjących.	czasowa opieka nad poszkodowanymi zwierzętami w wolerze zlokalizowanej w Maćkowej Rudzie.
15	Zagrożenie populacji motyla mszarnika jutta, występującego na jednym stanowisku w Polsce.	Monitoring motyli przeniesionych na nowe stanowiska.
16	Dewastacja i deprecjacja urządzeń turystycznych.	Remonty istniejących urządzeń turystycznych i budowa nowych.
17	Presja urbanizacyjna na obszary poddane ochronie krajobrazu.	Korygowanie przedkładanych do uzgodnienia studiów i planów zagospodarowania oraz warunków zabudowy.

3. ANALIZA I OCENA WYPEŁNIENIA PODSTAWOWYCH FUNKCJI PARKU

3.1. Ochrona ekosystemów leśnych

3.1.1. Ochrona lasu

Dorota Zaborowska

W ramach ograniczania zagrożeń ze strony owadów – szkodników pierwotnych w 2005 roku przeprowadzono prognozowanie ich występowania polegające na:

- obserwacjach intensywności lotów brudnicy mniszki. Polegały one na próbnym odłowach brudnicy mniszki w 53 pułapki feromonowe, w których zastosowano feromon o nazwie Lymodor;
- jesiennych poszukiwaniach szkodników sosny zimujących w ściółce na powierzchniach podokapowych. Zebrano i oznaczono materiał ze 150 stałych partii kontrolnych.

Likwidację zagrożeń ze strony owadów – szkodników wtórnych realizowano poprzez ograniczanie i prognozowanie ich występowania. W celu ograniczenia występowania korników przeprowadzono następujące zabiegi:

- wykładano drzewa pułapkowe, tzw. pułapki klasyczne (21 sztuk). Wykorzystano w tym celu głównie wiatrołomy i wywroty oraz drzewa uszkodzone;
- wykładano pułapki feromonowe (268 sztuk). Zastosowano pułapki lejkowe IBL3, ekranowe IBL2Bis, rury Bohregarda i pułapki Theysohna. Do zwabienia chrząszczy wykorzystano feromon Ipsodor;
- wyszukiwano drzewa trocinkowe zasiedlone przez kornika drukarza i inne owady (od początku maja do końca sierpnia). W wyniku tych czynności usunięto 3543 m³ drewna świerkowego i 3490 m³ drewna sosnowego zasiedlonego przez owady. Prowadzono także systematyczną kontrolę i czyszczenie wyłożonych pułapek. Zajmowało się tym 10 osób, które przepracowały łącznie 6480 godzin;
- rozdrabniano gałęzie po usuniętych świerkach (1980 rbh). Park dysponuje trzema rębakami, które są wykorzystywane do zrębkowania wszystkich pozostałości po zabiegach ochronnych, rozdrobniony materiał w całości pozostaje w lesie.

W celu ograniczenia występowania huby korzeniowej w drzewostanach na gruntach porolnych wykonano smarowanie 800 sztuk pni po wyciętych drzewach preparatem biologicznym PG .

Zakres wymienionych czynności od kilku lat utrzymuje się na podobnym poziomie.

W dalszym ciągu w zakresie oceny zagrożenia lasów WPN utrzymywana była współpraca z Zespołem Ochrony Lasu w Olsztynie. Wykorzystano materiały pochodzące z następujących dokumentacji:

- wykazów posuszu oraz złomów i wywrotów pozyskanych i pozostawionych – stan na 30.09.2005 r.;

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

- wyników i materiałów z próbnych poszukiwań szkodników sosny – nie stwierdzono zagrożenia na 2006 r. Przy tej okazji ZOL poinformował, że w drzewostanach dębowych w RDLP Białystok i Olsztyn obserwowano w 2005 r. wzmożone występowanie opiótków, co może być przyczyną znacznego występowania posuszu dębowego w 2006 r.;
- wyników odłowów brudnicy mniszki na pułapki feromonowe – nie stwierdzono zagrożenia;
- kwestionariusza występowania abiotycznych czynników szkodotwórczych.

Następnym ważnym działaniem związanym z ochroną lasu było ograniczanie szkód wyrządzanych w drzewostanach przez duże ssaki roślinożerne. Zadanie to realizowano zabezpieczając uprawy przed szkodami, zwiększając bazę żerową zwierzyny oraz prowadząc jej redukcję. W tym celu wykonano:

- mechaniczne zabezpieczanie upraw na powierzchni ok. 16,6 ha. W sezonach zagrożenia stosowano osłony indywidualne, zakładane na dęby i inne gatunki liściaste (30,5 tys. szt. 2004/2005 i 34,5 tys. szt. 2005/2006). Systematycznie naprawiono uszkodzone osłony indywidualne (4100 szt.);
- zabezpieczanie upraw repelentem o nazwie *Cervacol* na powierzchni 93,27 ha. Ochronę stosowano tylko na części sadzonek, zapewniając utrzymanie bazy żerowej zwierząt. Na 1 ha powierzchni smarowano ok. 1,5-2 tys. sadzonek;
- wykonano nowe ogrodzenia siatką o wys. 2 m (1100 mb), w celu ochrony 1,52 ha upraw. Naprawiano także stare ogrodzenia (474 rbh);
- uprawiano 6,91 ha poletek zaporowych (owies, żyto z wyką, gryka, rzepak). Poletka wykorzystano w celu zatrzymania zwierzyny w lesie w okresie nasilonych szkód w uprawach rolnych.

W 2005 r. zakup materiałów oraz koszty usług z zakresu ochrony lasu były dotowane były niemalże w całości przez NFOŚiGW.

Redukcja zwierząt podlegających regulacji ilościowej

Podobnie jak w latach poprzednich, w roku 2005 obowiązywały zasady i wytyczne w sprawie redukcji niektórych gatunków fauny na terenie Wigierskiego Parku Narodowego, określone w zarządzeniu nr 29 Dyrektora Parku z 1995 roku.

W związku z potrzebą ochrony upraw, młodników i naturalnych odnowień przed zgryzaniem oraz ograniczeniem szkód w uprawach rolnych wyrządzanych przez zwierzynę, zgodnie z wymienionym zarządzeniem oraz *Zasadami gospodarowania populacją jeleniowatych na terenie Puszczy Augustowskiej*, zaplanowano na rok 2005 redukcję populacji zwierzyny grubej na terenie Wigierskiego Parku Narodowego w ilości 96 szt., w tym 26 jeleni, 20 saren i 50 dzików. Redukcja wyniosła 49 sztuk (51 % założonego planu):

- spośród 9 zredukowanych jeleni (35% redukcji) dwa cielęta zostały zagryzione przez wilki (na terenie O.O. Powały i Mikołajewo);
- spośród 10 zredukowanych saren (50% redukcji) jedna została zagryziona przez wilki (w O.O. Leszczewek). Dwie sarny zagryzły psy (w O.O. Kruszniak) i jedna została potrącona przez samochód;

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

- wśród 30 zredukowanych dzików (62% redukcji) odnotowano cztery upadki – trzy warchlaki na skutek niskich temperatur (O.O. Mikołajewo) i jeden potrącony przez samochód (O.O.Powały).

Obliczone teoretycznie plany nie zostały wykonane, ponieważ skala oddziaływania zwierzyny na ekosystemy leśne została uznana za nie budzącą obaw o kondycję tych ekosystemów. Również szkody w uprawach rolnych utrzymywały się na przewidywanym poziomie.

W dniach 21 – 25 marca przeprowadzono inwentaryzację zwierzyny metodą liczenia tropów na transektach. Metoda ta była stosowana od 2000 r., z wyjątkiem 2004 r., gdy w całym Rejonie Puszczy Augustowskiej zastosowano metodę pędzeń. Wyniki inwentaryzacji od 2000 r. przedstawiają się następująco:

Tabela 3 Liczebność zwierzyny w latach 2000 – 2005

Gatunek	Lata					
	2000	2001	2002	2003	2004 (pędzenia)	2005
Łoś	17	22	14	31	14	32
Jeleń	129	150	128	113	152	152
Sarna	142	215	149	250	275	185
Dzik	97	62	102	88	80	98
Wilk	3	0	0	4	0	6

Największe wątpliwości budzą dane dotyczące sarny, zwłaszcza duże różnice liczebności w latach 2000 – 2003 (spadek i wzrost na przemian). W 2004 r. metoda pędzeń potwierdza wysokie stany z 2003 r. Następnie w 2005 r. inwentaryzacja “metodą karpacką” wykazuje znacznie niższe stany sarny, w miarę zbliżone do całorocznych obserwacji.

Wyniki inwentaryzacji stanowiły podstawę do określenia poziomu redukcji (przedstawiono je w załączniku nr 11c).

Od kwietnia do września komisja składająca się z pracowników terenowych parku szacowała szkody wyrządzone przez zwierzynę łowną w uprawach i płonach rolnych. Powierzchnia zredukowana szkód wzrosła w porównaniu do roku ubiegłego (27,03 ha) i wynosiła 29,66 ha. Łączna kwota odszkodowań wyniosła 26.294 zł i była niższa niż w roku ubiegłym (28.096 zł) ze względu na niższe ceny skupu zbóż. Największe szkody wyrządziły jelenie i dziki w uprawach zbóż (20,59 ha pow. zred.), następnie dziki na łąkach i pastwiskach (7,20 ha pow. zred.). Powierzchnia zredukowana uszkodzonych upraw ziemniaków wynosiła 1,87 ha. Największą łączną powierzchnię zredukowaną w 2005 r. odnotowano w rejonie wsi Krusznik – 10,94 ha, Cimochowizny – 7,27 ha, Leszczewa – 3,63 ha i Bryzgly – 3,48 ha.

W maju oszacowano szkody wyrządzone przez zwierzynę w uprawach i młodnikach. Łącznie uszkodzenia wystąpiły na pow. 72,67 ha, w tym w uprawach na pow. 63,19 ha, a w młodnikach na pow. 9,48 ha. W porównaniu do kilku ubiegłych lat rozmiar szkód zmniejszył się o ponad 20 ha.

3.1.2. Hodowla lasu

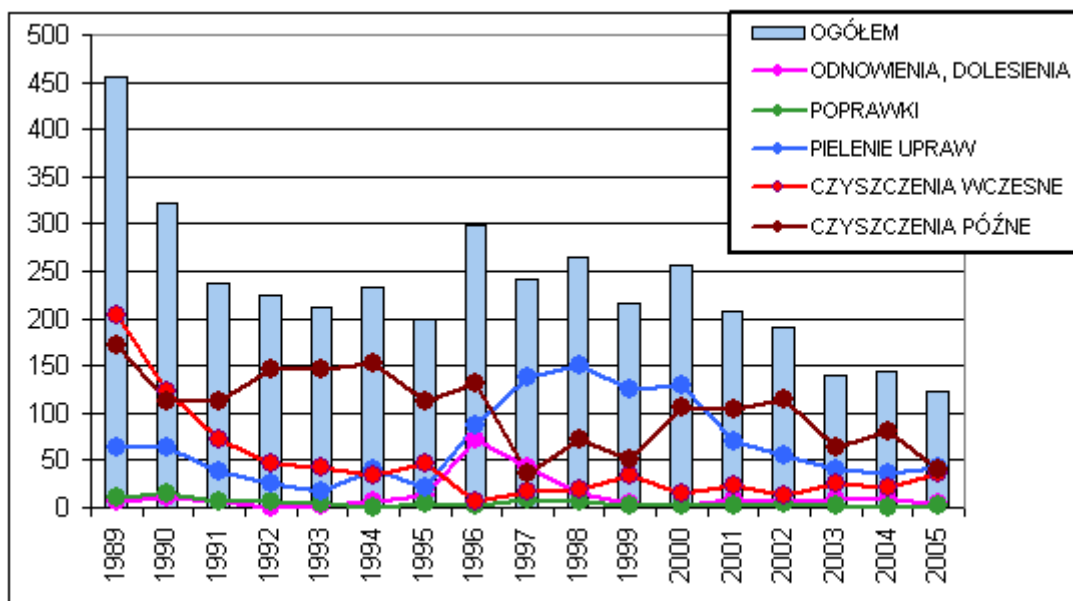
Piotr Pieczyński

W roku 2005 wykonano następujące zabiegi ochronne z zakresu hodowli lasu:

- odnowienia, dolesienia luk i przerzedzeń na powierzchni 4,02 ha;
- poprawki i uzupełnienia, na powierzchni 1,46 ha;
- wyprzedzające przygotowanie gleby pod odnowienia w roku 2006 na powierzchni 8,04 ha;
- pielęgnowanie gleby, niszczenie chwastów na uprawach na powierzchni 42,31 ha;
- czyszczenia wczesne na powierzchni 35,21 ha;
- czyszczenia późne na powierzchni 40,15 ha;
- melioracyjne przygotowanie powierzchni pod odnowienia na powierzchni 8,04 ha.

Plany dotyczące hodowli lasu zostały zrealizowane w 100%.

Rysunek 1 Analiza wykonania głównych prac z zakresu hodowli lasu w latach 1989 – 2005 (w ha)

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

Tabela 4. Wykorzystanie materiału sadzeniowego w 2005 roku

Gatunek	Liczba w tys. sztuk
Św 2/2 WPN	7,56
Dbsz 3/0	13,7
Lp 1/1	2,89
Lp 2/0	3,55
Gb 4/0	3,5
Kl 2/0	2,39
Razem	33,59

Tabela 5. Wykorzystanie materiału sadzeniowego latach 1994 - 2003

Rok	Odnowienia, poprawki i uzupełnienia, dolesienia [ha]	Liczba sadzonek [tys. sztuk]
1994	14,5	42
1995	18,5	105
1996	73	477
1997	51,4	356
1998	21,6	137
1999	7	47
2000	5,4	32
2001	10,6	70
2002	10,4	57
2003	9,7	63
2004	9,1	61
2005	5,5	34

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

Tabela 6. Zestawienie zbioru nasion w roku 2005 [kg]

	Db	Kl	Lp	Gb	Js	Jrz	kalina	głóg	trzm	bez
Lipniak	50									
Krzywe						10				
Leszczewek										
Gawarzec	20									
Słupie										
Powały		3						3		
Krusznik										
Lipowe			3					4		
Mikołajewo	50		2	4						
Wysoki Most					2	1,5	11		2	
Razem	120	3	5	4	2	11,5	11	7	2	

Nasiona przekazano do szkółki Nadleśnictwa Suwałki, która produkuje sadzonki na potrzeby WPN. Wszystkie prace z zakresu hodowli lasu, poza zbiorem nasion, finansowane były ze środków Fundacji EkoFundusz oraz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

3.1.3. Pozyskanie i sprzedaż drewna

Wojciech Kamiński

Użytki przygodne

W 2005 roku masa drewna usuniętego w ramach przeprowadzonych zabiegów ochronnych (cięć pielęgnacyjnych i przygodnych) wyniosła ogółem 11,73 tys. m³, w tym 11,21 tys. m³ grubizny, co stanowi 60% przyjętego planu.

Przyczyną takiego stanu rzeczy było znaczne zmniejszenie w stosunku do lat ubiegłych rozmiaru cięć przygodnych, które jak co roku stanowiły główne źródło pozyskania drewna. Dla porównania w roku 2004 w ramach tych cięć usunięto z lasu prawie 15 tys. m³, podczas gdy w 2005 tylko ok. 9 tys. Zasadą przy planowaniu cięć przygodnych są wyniki lat ubiegłych, a te wskazywały na utrzymanie lub nawet nieznaczny wzrost rozmiaru cięć w 2005 roku. Stało się inaczej, skąd można wnioskować znaczną poprawę stanu sanitarnego drzewostanów. Do poziomu 4,9 tys. m³ drewna, (przy 9,3 tys. m³ w 2004) zmniejszył się rozmiar pozyskania drewna świerkowego zasiedlonego przez korniki i ścięgę. W 2005 roku niewielki wpływ na rozmiar pozyskania miały czynniki abiotyczne. W dniach 9-10 sierpnia na skutek wichury uszkodzeniu uległo ok. 1,5 tys. m³ drewna, z czego znaczną część (głównie gat. liściaste) pozostawiono w lesie do naturalnego rozkładu.

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

Cięcia pielęgnacyjne

Plan zabiegów trzebieżowych został wykonany w 99,9%. Odstąpiono od wykonania zabiegu trzebieży wczesnej na powierzchni 0,15 ha w oddz. 300x Obwodu Ochronnego Wysoki Most. Wydzielenie to będące częścią działki o nr ew. 17/1 stanowi współwłasność, w której udział WPN wynosi 50%. O planowanym zabiegu poinformowano pozostałych współwłaścicieli. Nie wnieśli oni zastrzeżeń do jego wykonania, jednakże nie uzyskano jednoznacznej zgody na piśmie wymaganej do przeprowadzenia trzebieży. Ponadto na działce 17/1 trwało postępowanie wyjaśniające w sprawie wycięcia drzew przez prywatnych właścicieli. Podejmowanie jakichkolwiek prac w tym okresie mogłoby utrudniać prowadzone czynności.

Wykonanie powierzchniowe cięć pielęgnacyjnych (trzebieży) przedstawia tabela poniżej.

Tabela 7 Wykonanie powierzchniowe cięć pielęgnacyjnych (trzebieży) w 2005 r.

Rodzaj cięć	Plan [ha]	Wykonanie [ha]	Procent wykonania planu
ogółem	161,66	161,51	99,9%
w tym:			
Trzebieże wczesne	87,73	87,58	99,8%
Trzebieże późne	73,93	73,93	100%

Drzewa pozostawione do naturalnego rozkładu

W ciągu roku zarejestrowano i pozostawiono w lesie 1259 szt. drzew martwych, nie zagrażających stanowi sanitarnemu ekosystemów lądowych. W stosunku do 2004 r. nastąpił 50-procentowy wzrost liczby drzew pozostawionych do naturalnego rozkładu.

Tabela 8. Zestawienie drzew pozostawionych do naturalnego rozkładu w 2005 r.

Obwód Ochronny	Sosna	Świerk	Liściaste	Razem
Lipniak	33	2	20	55
Krzywe	57	32	141	230
Leszczewek	54	42	98	194
Gawarzec	52	0	50	102
Słupie	59	44	32	135
Powały	6	17	19	42
Krusznik	87	5	19	111
Lipowe	106	9	48	163
Mikołajewo	87	27	27	141
Wysoki Most	62	11	13	86
Razem	603	189	467	1259

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

Łącznie w latach 1997 - 2005 wyznaczono i pozostawiono do naturalnego rozkładu 5727 sztuk drzew stanowiących posusz jałowcy.

Tabela 9. Zestawienie drzew pozostawionych do naturalnego rozkładu w latach 1997 - 2005

Obwód Ochronny	Rok								
	1997-98	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	RAZEM
Lipniak	74	63	37	32	57	66	67	55	451
Krzywe	91	38	44	47	72	112	97	230	731
Leszczewek	53	34	56	34	68	52	90	194	581
Gawarzec	91	45	69	15	57	100	139	102	618
Słupie	117	94	105	55	126	81	123	135	836
Powały	26	13	34	8	29	28	29	42	209
Krusznik	28	37	111	7	40	44	52	111	430
Lipowe	177	83	80	54	133	144	129	163	963
Mikołajewo	38	21	51	50	51	80	80	141	512
Wysoki Most	20	24	43	31	45	78	69	86	396
Razem	715	452	630	333	678	785	875	1259	5727

Struktura sortymentowa pozyskania

Strukturę sortymentową pozyskania przedstawia tabela poniżej.

Tabela 10. Struktura sortymentowa pozyskania w 2005 roku

Sortyment	Masa ogółem [m3]	W tym:		
		Trzebież wczesna	Trzebież późna	Użytki przygodne
M1, M2 iglaste	471	16	26	429
WC0 SO	664	0	76	588
WD SO	1240	0	1	1239
WC0 SW	960	0	5	955
WD0 SW	1504	0	1	1503
S2A SO	891	368	241	176
S2B SO	614	142	347	125
S2A SW	83	46	31	5
S2B SW	592	92	86	414
S4 iglaste	3804	101	37	3795
S3B iglaste	13	8	1	4
S10 iglaste	109	0	106	3
Razem iglaste	10945	773	958	9214

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

M1, M2 liściaste	51	4	1	46
WC0 OS	13	5	3	5
WD OS	6	1	3	2
S2A BRZ	65	26	39	0
S2B BRZ	87	51	31	5
S2A/B OS	65	33	22	10
S2A/B OL	8	8	0	0
S2A/B DB	32	13	0	19
S4 liściaste	462	142	113	207
Razem liściaste	789	283	212	292
Razem	11734	1056	1170	9506

Analiza pozyskania drewna w latach 2001-2005

Zamieszczona poniżej tabela przedstawia strukturę pozyskania drewna w Wigierskim Parku Narodowym w ostatnim pięcioleciu. Przeciętne pozyskanie w ramach ochronnych zabiegów pielęgnacyjnych, przygodnych i sanitarnych w tym okresie wyniosło 16,60 tys. m³. Jak wynika z analizy rozmiar zabiegów przeprowadzonych w 2005 roku znajduje się poniżej średniej z ostatnich 5 lat.

Tabela 11. Pozyskanie drewna w latach 2001-2005 (w tys. m³)

ROK	POZYSKANIE GRUBIZNY OGÓŁEM (w tys. m ³)	w tym		pozyskanie grubizny wg. gatunków		
		z użytków przygodnych i sanitarnych	z cięć pielęgnacyjnych	sosna	świerk	Liściaste
2001	13,25	5,61	7,64	8,71	2,61	1,93
2002	21,46	16,56	4,90	8,77	10,86	1,83
2003	17,36	12,88	4,48	5,34	10,32	1,70
2004	19,73	14,99	4,74	8,15	10,09	1,49
2005	11,21	9,04	2,17	5,26	5,21	0,74
2001	13,25	5,61	7,64	8,71	2,61	1,93

Sprzedż drewna

W 2005 roku sprzedano ogółem 11692 m³ drewna. Szczegółowo strukturę sprzedaży według sortymentów przedstawia tabela "Sprzedż drewna" – załącznik nr 10a do analizy. Pozostający, nie sprzedany zapas drewna na koniec analizowanego roku wyniósł ogółem 42 m³.

3.1.4. Ochrona przeciwpożarowa

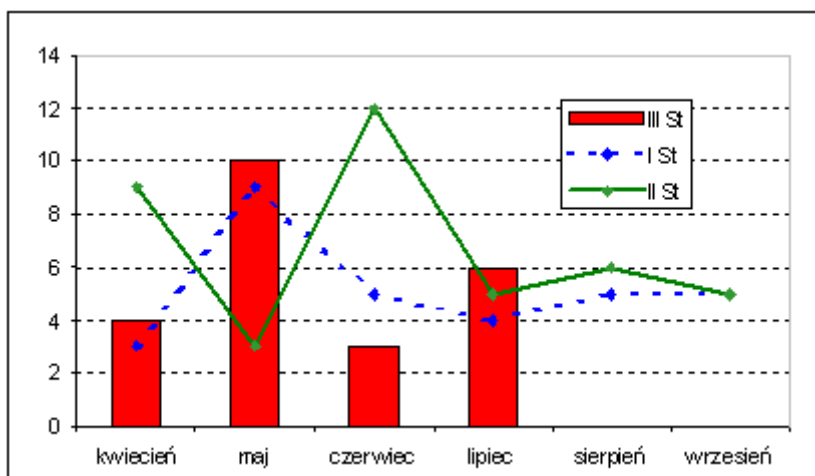
Piotr Pieczyński

W roku 2005 odnotowano 63 dni z II i III stopniem zagrożenia pożarowego, w tym 23 dni o najwyższym III stopniu zagrożenia. Wilgotność ściółki mierzona o godzinie 900 spadała poniżej 10% 3 razy a poniżej 28% 64 razy. Najniebezpieczniejszym pożarowo miesiącem był czerwiec. W tym miesiącu odnotowano 15 dni w II i III stopniu zagrożenia pożarowego. Ogólnie rok 2005 był bezpieczny pożarowo: nie występowały długie okresy z wilgotnością ściółki poniżej 10% i nie zachodziła konieczność wprowadzania zakazu

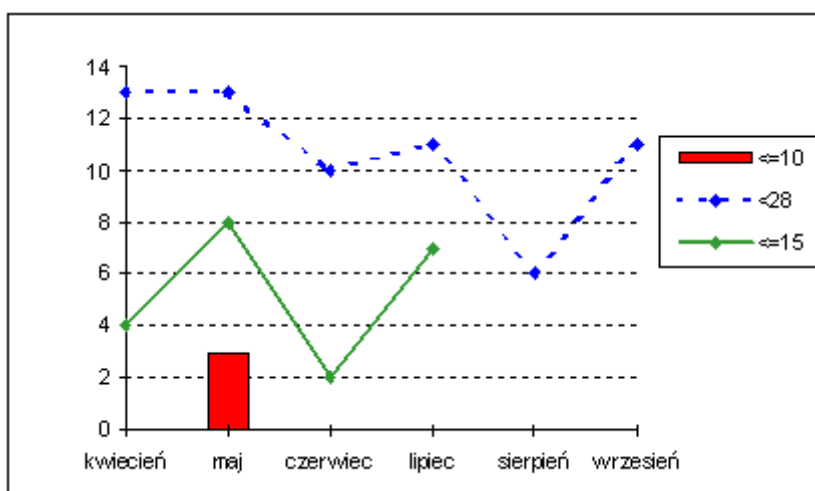
ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

wstępu do lasu, odnotowano sporo opadów, które przeplatały się z okresami suszy w lesie. Tylko w maju odnotowano utrzymującą się wilgotność ściółki poniżej 10%, łącznie były to 3 dni.

Rysunek 1. Liczba dni w stopniach zagrożenia pożarowego w okresie 1.04–31.09.2005

Rysunek 2. Liczba dni w zakresach wilgotności ściółki mierzonej o godz. 9 w okresie 1.04–31.09.2005

Realizacja wniosku szczegółowego z ochrony przeciwpożarowej

- konserwowano 20,9 km pasów izolacyjnych;
- na bieżąco konserwowano sprzęt łączności bezprzewodowej, przeciwpożarowy i punkty czerpania wody;
- porządkowano pobocza dróg pod względem ochrony przeciwpożarowej na powierzchni 99 ha;
- powiększono prześwity na odcinku 15,3 km dróg.

Dane statystyczne występowania pożarów oraz poniesionych strat

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

Tabela 12. Pożary na terenie WPN w latach 2000-2005 odnotowane przez Służby Parku

Lp.	Rok	Charakter pożaru	Pow. [ha]	Przyczyna	Wielkość strat Skarbu Państwa [zł]
1	2000	Pokrywy gleby - ściółkowy, obszar leśny	0,05	zaproszenie ognia niedopałkiem	szac. 500,00
2	2000	Podpowierzchniowy, obszar leśny	0,01	podpalenie	szac. 200,00
3	2000	Trzcina, ściółkowy, obszar leśny	0,18	podpalenie	-
4	2000	Pokrywy gleby – ściółkowy, obszar leśny	0,45	zaproszenie ognia niedopałkiem	2352
5	2001	Trzcina, pokrywy gleby	3	zaproszenie ognia niedopałkiem	-
6	2002	Pokrywy gleby – ściółkowy, obszar leśny	0,01	od pożaru samochodu	-
7	2002	Pokrywy gleby – trawa, wł. prywatna	0,5	zaproszenie ognia niedopałkiem	-
8	2002	Budynki gospodarcze, wł. prywatna	-	zwarcie elektryczne	-
9	2002	Pokrywy gleby, obszar leśny, wł. prywatna	0,01	zaproszenie ognia niedopałkiem	-
10	2002	Budynek stacji hydrobiologicznej WPN	-	prawdopodobne podpalenie	2200
11	2002	Pokrywy gleby, obszar leśny	0,35	zaproszenie ognia niedopałkiem	1100
12	2003	Pokrywy gleby – trawa, wł. prywatna	0,01	zaproszenie ognia niedopałkiem	-
13	2003	Budynki gospodarcze, wł. prywatna	-	podpalenie	-
14	2004	Podpowierzchniowy, obszar leśny	zasięg punktowy	podpalenie	-
15	2004	Budynek stacji hydrobiologicznej WPN	-	zaproszenie ognia niedopałkiem	wypalone elementy przeznaczone do rozbiórki
16	2004	Powierzchniowy, obszar leśny	zasięg punktowy	zaproszenie ognia niedopałkiem	-
17	2005	Nie odnotowano pożarów			

Służba Ochrony Przeciwpożarowej Parku

Od 2002 roku na terenie WPN działa Służba Ochrony Przeciwpożarowej Parku: patroluje teren, zabezpiecza miejsca zdarzenia do działań ratowniczych, pomaga jednostkom ochrony przeciwpożarowej w prowadzeniu akcji, uczestniczy w działaniach edukacyjnych parku. W okresie zagrożenia pożarowego służba prowadziła dyżury w oparciu o samochód patrolowo -gaśniczy wyposażony w wysokociśnieniową motopompę. Niestety w czerwcu 2005 r. samochód uległ poważnemu wypadkowi, naprawa trwała aż do

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

listopada, nie do końca udało się odtworzyć stan sprzed wypadku. Lekki samochód gaśniczy jest podstawowym wyposażeniem SOPP. Brak takiego pojazdu uniemożliwia realizację powierzonych SOPP zadań. WPN, jako pierwszy park w Polsce, dzięki środkom NFOŚiGW, wyposażył swoje służby odpowiedzialne za ochronę przeciwpożarową obszarów leśnych w tego typu samochód. Spotkało się to z dużym zainteresowaniem sąsiednich nadleśnictw i z uznaniem lokalnych straży pożarnych. W chwili obecnej posiadanie takiego samochodu stało się standardem w ochronie ppoż. obszarów leśnych. Nie można dopuścić aby służby parku pozostawały w tyle, zadowolając się środkami zastępczymi, mało profesjonalnymi. Lekki samochód gaśniczy jest wymogiem dla lasów zaliczonych do II kategorii zagrożenia pożarowego, powinien być w pełni sprawny i w pełnej gotowości do podejmowania działań przez SOPP. Takie założenie będzie podstawowym zadaniem do wykonania w 2006 roku.

3.2. Ochrona ekosystemów nieleśnych lądowych

Dorota Zaborowska

W 2005 r. powierzchnia gruntów nieleśnych w zarządzie Parku nie uległa znaczącym zmianom i wynosiła 480 ha. Podział tych gruntów według kategorii użytkowania przedstawia się następująco:

- grunty orne - 187,5 ha
- łąki - 67,1 ha
- pastwiska - 45,4 ha
- nieużytki - 180,0 ha

W ramach ochrony czynnej w 2005 roku wykonano zabiegi polegające na :

usuwaniu zakrzaczeń i koszeniu podmokłych łąk na pow. 16,18 ha, wraz z usuwaniem biomasy poza powierzchnię, w celu przeciwdziałania ich zarastaniu i utrzymania obecnie istniejących zbiorowisk roślinnych;

2-krotnym koszeniu zarośli trojeści amerykańskiej *Asclepias syriaca* (gatunek obcego pochodzenia) na pow. 0,50 ha, w celu osłabienia siły życiowej i w konsekwencji wyeliminowania z flory WPN

- Zabiegi te zostały sfinansowane przez NFOŚiGW .
- Grunty rolne o pow. 123,70 ha (41%) są użytkowane rolniczo:
- przez pracowników WPN-u w formie deputatów – 43,10 ha;
- przez miejscowych rolników na podstawie umów dzierżawnych – 53,40 ha;
- na potrzeby parku – 27,23 ha.

Na powierzchni 15,64 ha uprawiano owies, żyto, rzepak, grykę i saradełę, a 4,65 ha pozostawiono w czarnym ugorze. Zabiegi te prowadzi się w celu utrzymania gruntów w odpowiedniej kulturze, zachowania różnorodności biologicznej, zapewnienia materiału siewnego na poletka zaporowe oraz zapobiegania zarastaniu gruntów rolnych przez roślinność drzewiastą i krzewy. Pozostałe 6,91 ha wykorzystano na poletka zaporowe utworzone w celu zatrzymania zwierzyny w lesie w okresie nasilonych szkód w uprawach rolnych. Na poletkach uprawiano owies, żyto z wyką, grykę i rzepak.

W 2005 r. WPN otrzymał na podstawie decyzji ARiMR płatności obszarowe do gruntów rolnych oraz z tytułu ONW (obszary o niekorzystnych warunkach gospodarowania) za 2004 r. w łącznej wysokości 14.853,18 zł. Płatności obszarowe przyznano dla powierzchni 22,8 ha, a ONW dla 15,7 ha.

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

W maju został złożony podobny wniosek o przyznanie płatności na 2005 r. do powierzchni 19 ha. W styczniu 2006 r. agencja wydała decyzję o przyznaniu tych płatności zgodnie z wnioskiem w łącznej wysokości 13.723,90 zł.

3.2.1. Ochrona różnorodności biologicznej w rolnictwie

Joanna Górecka

W 2005 roku kontynuowano realizację projektu "Zachowanie i ochrona różnorodności biologicznej w rolnictwie na terenie WPN", realizowany wspólnie ze Stowarzyszeniem Konferencja Służb Ochrony Przyrody Zielonych Płuc Polski. W ramach projektu zakupiono:

- 100 piskląt gęsi suwalskiej (maj),
- 300 szt. piskląt kury zielononóżki (czerwiec),
- 7 świń rasy złotnickiej, 5 krów polskich czerwonych i 5 koników polskich (listopad).

Wszystkie zakupione zwierzęta zostały oddane pod opiekę rolnikom z terenu WPN. Przekazano im również blisko 150 sadzonek jabłoni lokalnych odmian. W szkółce drzewek owocowych, położonej koło budynków wylęgarni ryb w Tartaku, jesienią posadzono kolejne 200 podkładek w celu ich okulizowania i kontynuowania produkcji sadzonek jabłoni.

Wydano publikację dotyczącą realizowanego projektu, pod tytułem "Różnorodność biologiczna w rolnictwie". Jest to wydawnictwo WPN i Stowarzyszenia KSOP ZPP, we współpracy ze Stowarzyszeniem Miłośników SPK "Kraina Hańczy".

Projekt jest finansowany przez:

- Program Małych Dotacji Funduszu na Rzecz Globalnego Środowiska (GEF/SGP; umowa na okres kwiecień 2003 – listopad 2005),
- Fundację EkoFundusz (umowa – marzec 2005 – czerwiec 2006),
- Fundację Heifer Project International (HPI; umowa – od listopada 2005).

Od grudnia 2005 roku trwają przygotowania do podpisania umowy z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa na dofinansowanie szkoleń dla rolników w ramach pomocy technicznej (Plan Rozwoju Obszarów Wiejskich, Działanie 8. Pomoc techniczna) – przedsięwzięcie pn.: "Promocja Krajowego Programu Rolnośrodowiskowego na terenie Wigierskiego Parku Narodowego i okolicy". Realizacja przedsięwzięcia rozpoczyna się w styczniu 2006.

3.3. Ochrona ekosystemów wodnych

Michał Osewski

W 2005 r. w wybranych ekosystemach wodnych parku kontynuowano program aktywnej ochrony zespołów ryb i raków. Zabiegi ochronne wykonywano w jeziorach Wigry, Pierty, Leszczewek, Omułówek, Postaw, Białe Wigierskie, Długie Wigierskie, Muliczne, Widne, Gałęziste, Samle oraz Białe Pierciańskie, o łącznej powierzchni 2610,11 ha, oraz rzece Czarnej Hańczy. Polegały one na:

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

I. zarybieniach wód:

- gatunkami zagrożonymi skutkami eutrofizacji (sielawa, sieja),
- rybami drapieżnymi (szczupak, sum, troć jeziorowa), w celu zwiększania ich liczebności i wzmacniania w ten sposób efektów biomanipulacji,
- gatunkami, które zagrożone są spadkiem liczebności (pstrąg potokowy, lin);

II. odłowach rybacko-wędkarskich, w tym:

1. odłowach regulacyjnych:

- ryb o krótkim cyklu życiowym, w celu zapobiegania wtórnemu zanieczyszczeniu jezior przez snące ryby (sielawa),
- ryb karpiowatych, w celu utrzymywania ich liczebności na odpowiednio niskim poziomie (płóc, leszcz),
- ryb migrujących poza obszar WPN (węgorz);

2. odłowach tarlaków do wychowu materiału zarybieniowego (sielawy, siei, szczupaka);

3. odłowach wędkarskich;

4. odłowach kontrolnych raków;

5. odłowach kontrolnych ryb;

III. lokalnym wykaszaniu trzcinowisk w celu poprawy warunków tarliskowych dla ryb oraz polepszenia warunków sanitarnych w strefie brzegowej;

IV. obserwacji stanu zdrowotnego ryb (ewentualne śnięcia, w tym przyczyny środowiskowe – przyduchy.

I. Zarybienia i zaraczenia.

W 2005 r. dokonano zarybień jezior Wigry, Pierty, Mulaczysko, Omułówek oraz Leszczewek a także fragmentu rzeki Czarnej Hańczy. Łącznie zarybiono 2389,78 ha jezior oraz 2-kilometrowy odcinek rzeki. Ilości materiału zarybieniowego z podziałem na gatunki i ich sortymenty wielkościowe wprowadzone do wybranych wód parku zawarte są w załączniku.

Wpuszczony do jezior parku materiał zarybieniowy sielawy, siei oraz szczupaka pochodził z wylęgarni ryb WPN. Z własnych tarlaków wyhodowano 25.120.000 szt. wylęgu sielawy, 18.900.000 szt. wylęgu siei oraz 1.740.000 szt. wylęgu szczupaka. W ramach wykonywanych usług wylęgarniczych, z których korzystało w sezonie 2004/2005 sześć podmiotów, uzyskano dodatkowo 7 600 000 szt. wylęgu sielawy, 45 000 szt. wylęgu siei oraz 1 495 000 wylęgu szczupaka. Za wykonaną inkubację park przejął 3 800 000 szt. wylęgu sielawy oraz 747 500 szt. wylęgu szczupaka.

W wylęgarni ryb WPN w Tartaku kontynuowano produkcję materiału zarybieniowego suma. Z narybku obsadowego zakupionego ze środków finansowych NFOŚiGW (7.000 szt.) uzyskano 6.376 szt. narybku jesiennego, który przeznaczono na zarybienia wód parku.

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

Ze środków NFOŚiGW zakupiono także: 4.000 szt. narybku jesiennego pstrąga potokowego, 1.500 szt. troci jeziorowej oraz 11.400 szt. "krocza" lina (456 kg), który to materiał zarybieniowy w całości wpuszczono do parkowych wód.

II. Odłowy

1. Odłowy regulacyjne wykonywano w jeziorze Wigry (powierzchnia 2098,66 ha), Pierty, Leszczewek, Omułówek oraz Postaw przy wykorzystaniu rybackiego sprzętu biernego oplatającego (wontony sielawowe, siejowe, okoniowo-płociowe, leszczowe), biernego klatkowego (żaki, kozaki, mieroże, przestawa węgorzowa) oraz w niewielkim stopniu ciągnionego (przywłoka). Ogółem odłowiono 14.632 kg ryb. Struktura gatunkowa była podobna jak w latach ubiegłych, przy czym pogłębia się spadek odłowów sielawy. Dane dotyczące struktury odłowów zawarte są w załączniku.

2. Odłowy tarlaków. W listopadzie i grudniu przeprowadzono w jez. Wigry odłowy tarlaków sielawy i siei. Odłowiono i pozyskano następujące ilości tarlaków (w kg) i zapłodnionej ikry (w litrach):

- sielawy – 2.192 kg / 319,25 l;
- siei – 94 kg / 17,25 l.

Ikra sielawy i siei jest inkubowana w wylęgarni ryb WPN a wylęganie narybku nastąpi na przełomie marca i kwietnia 2006 r. W wylęgarni zgromadzono także 110,5 litra ikry sielawy oraz 4 litry ikry siei, którą dostarczyły dwie spółki rybackie z poza terenu parku.

3. Odłowy wędkarskie. W 2005 roku sprzedano następujące ilości poszczególnych kategorii licencji wędkarskich:

- licencje roczne - 52;
- licencje półroczne - 324;
- licencje miesięczne - 42;
- licencje dwutygodniowe - 123;
- licencje tygodniowe - 352 ;
- licencje dzienne - 3837;
- inne – 273;
- RAZEM - 5003.

Presja wędkarska w roku 2005 była prawie taka sama jak w roku 2004, a wędkarze odłowili w przybliżeniu podobną jak w latach poprzednich ilość ryb (ok. 25 000 kg), głównie leszcza, okonia oraz płoci.

4. Odłowy kontrolne raków. W 2005 r. Instytut Rybactwa Śródlądowego przy współpracy z parkiem przeprowadził odłowy kontrolne raków w następujących jeziorach: Gałęziste, Widne, Białe Wigierskie, Długie Wigierskie, Muliczne. Odłowy kontrolne potwierdziły obserwacje z poprzednich ostatnich lat – liczebność raka pręgowatego, z niewiadomych przyczyn, jest bardzo niska. Podczas 5 dni odłowów kontrolnych złowiono tylko 13 raków (Białe Wigierskie – 1, Gałęziste – 2, Długie – 6, Muliczne – 4, Widne – 0).

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

5. Odłowy kontrolne ryb. W okresie 09.11 – 10.11 przeprowadzono odłowy kontrolne w jeziorach Samle oraz Białe Pierciańskie.

III. Lokalne wykaszanie trzciniowisk

W lutym przeprowadzono na jez. Wigry (zatoka Zadworze oraz płośń Północne) koszenie roślinności wynurzonej (trzciniowisk), w celu poprawy warunków tarliskowych ryb oraz polepszenia warunków sanitarnych w strefie przybrzeżnej. Wykoszono łącznie ok. 3600 metrów linii brzegowej, stosując zasadę naprzemiennego koszenia 100 do 200 m i pozostawiania brzegu w stanie nienaruszonym na podobnej długości.

IV. Stan zdrowotny ryb, śnięcia, zagrożenia

W 2005 r. nie wystąpiły w żadnym z jezior WPN-u zjawiska wywołujące masową śmiertelność ryb (przyduchy, epizootcje). Podobnie jak w latach ubiegłych obserwowano negatywny wpływ kormorana czarnego na liczebność ichtiofauny. Według doc. Tadeusza Krzywosza, z Zakładu Rybactwa Jeziorowego IRŚ w Giżycku, kormorany wyławiają z jezior parku 26 ton ryb rocznie. Podstawą do szacunków ilości zjedzonych ryb jest zaobserwowana liczba 415 szt. kormoranów bytujących nad jez. Długim Wigierskim w czerwcu 2005. We wrześniu obserwowano na jez. Wigry już ponad 2000 szt. żerujących kormoranów. Dlatego można sądzić, iż straty powodowane przez kormorany są dużo większe niż oszacowane przez doc. Krzywosza.

V. Pozostała działalność

W 2005 roku WPN przy finansowym wsparciu NFOŚiGW realizował projekt “Ochrona różnorodności biologicznej ekosystemów wodnych Wigierskiego Parku Narodowego”. W ramach projektu sfinansowano ze środków NFOŚiGW następujące zakupy wspomagające czynną ochronę ichtiofauny:

- 5-osobową łódź motorową typu hybrydowego z silnikiem zaburtowym i przyczepą podłodziową,
- łódź wiosłową,
- reduktor do basenu do transportu narybku,
- materiały sieciowe do montażu przywłoki,
- narybek pstrąga potokowego – 4000 szt.,
- narybek troci jeziorowej – 1500 szt.,
- materiał obsadowy suma – 7000 szt.,
- narybek lina – 456 kg.

Całkowity koszt dotacji wyniósł 93 773,82 zł.

3.4. Ochrona gatunków roślin i zwierząt

Lech Krzysztofiak, Jarosław Borejszo, Wojciech Misiukiewicz

I. Czynna ochrona roślin

W ramach ochrony zagrożonych gatunków roślin kontynuowano badania dotyczące oceny efektu ekologicznego projektu związanego z czynną ochroną storczyków. Głównym celem rozpoczętego w 2003 roku projektu była ochrona dwóch zagrożonych gatunków storczyków umieszczonych w “Polskiej czerwonej księdze roślin naczyniowych” oraz na “Liście roślin wymierających i zagrożonych w Polsce” – miodokwiatu krzyżowego *Herminium monorchis* i kukuczki kapturkowej *Neottianthe cucullata*. Po kilkudziesięciu osobnikach z obu gatunków storczyków przeniesionych zostało z macierzystych stanowisk (znad Rospudy i Kanału Augustowskiego) na stanowiska zastępcze wytypowane w granicach parku.

W przypadku kukuczki kapturkowej stwierdzono, że w 2005 roku z dziesięciu nowych stanowisk na siedmiu nadal rozwijają się przeniesione okazy storczyków. Na dwóch z nich storczyki intensywnie zwiększyły swoją liczebność przez wysianie nasion. Z dużym prawdopodobieństwem można przyjąć, że introdukcja kukuczki kapturkowej zakończyła się sukcesem i obecnie na terenie parku mamy 8 stanowisk tego storczyka, w tym jedno naturalne.

Miodokwiat krzyżowy nie występował do tej pory na terenie parku. W ramach ochrony tego gatunku przeniesiono kilkadziesiąt okazów na trzy stanowiska wytypowane w parku. W 2005 roku na dwóch z nich stwierdzono obecność introdukowanego gatunku. Fakt ten jest tym bardziej znaczący, że gatunek ten do tej pory występował na jednym, silnie zagrożonym stanowisku zlokalizowanym w dolinie Rospudy. Co prawda trudno jest już teraz jednoznacznie ocenić efekt ekologiczny przedsięwzięcia, ale dotychczasowe obserwacje rokuja nadzieję na zaaklimatyzowanie się miodokwiatu krzyżowego na nowych stanowiskach. Szczegółowe losy przesiedlonych osobników miodokwiatu krzyżowego przedstawia poniższa tabela.

Tabela 13 Introdukcja miodokwiatu krzyżowego na terenie WPN

Data	CH-02	CH-04	CH-05	CH-06	WI-01	WI-03	WI-07	WI-10	JR-08	JR-09
2003.10.03*1	W?O2	W?O1	W?O2	W?O2	W?O11	W?O1				
2004.06.28	-	-	-	-						
2004.07.01					W12 K8	W1 K1				
2004.07.09							W15 K4	W1 K2	W2 K3	W6 K2
2004.07.18									W2 K3	W6 K2
2004.07.19	X	?*2	X	X						
2004.08.06					W13 O8	W1 O1	W14 O3	W1 O2	W2 O3	W6 O2
2004.09.09					W13 O5	W2 O1	W14 O3	W1 O2	W1 G1*3	W11 O2
2005.05.06	X	X	X	X						
2005.05.11									X	X
2005.06.09									X	X
2005.06.10	X	X	X	X						

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

2005.06.14					W~25 K14	W2 K5	W~26 K4	W3 K1		
2005.06.28					W~17 K17	W3 K4	W~25 K7	W3 K2		
2005.06.30									X	W5
2005.07.01	X	X	X	X						
2005.07.12					W~18 K17	W3 K4	W~25 K7	W3 K2		
2005.07.20	X	X	X	X						
2005.08.19	X	X	X	X						
2005.08.25					W~22 O13	W7 O3	W~32 O6	W6 O2	-	W10

W – wegetatywne; K – kwitające; O – owocujące; X – brak; niebieskim kolorem oznaczono stan w chwili posadzenia; Czerwony kolor oznacza zdarzenia krytyczne; ~ - liczba szacunkowa, trudności w ustaleniu dokładnej liczby osobników; *1- W chwili pobierania kęp widoczne były tylko zaschnięte pędy z pustymi torebkami nasiennymi; *2 – Znalaziono 1 odgnięty liść, brak śladów innych części rośliny; *3 - kępa została zniszczona przez łosia.

II. Ochrona stanowisk zwierząt zagrożonych wyginięciem

Na terenie parku wyznaczone są trzy strefy ochrony ostoi, miejsc rozrodu lub regularnego przebywania. Wszystkie dotyczą bielika (*Haliaeetus albicilla*).

Tabela 1. Ewidencja zwierząt przetrzymywanych w woliery w Maćkowej Rudzie 2 2005 r.

Lp.	Gatunek	Skąd się wziął	Opis	Efekt
1	Bocian biały	Zgłoszony przez mieszkańca Suwałk 22.02.2005	Dorosły osłabiony osobnik	Ptak wypuszczony na wolność 17.03.05 r.
2	Łabędź niemy	Zgłoszony przez p. Mikawskiego, zam. Maćkowa Ruda 12.03.05	Dorosły osłabiony ptak zabłąkał się na posesji p. Mikawskiej	Wypuszczony na rz. Czarną Hańczę w m. Maćkowa Ruda 14.03.05
3	Łabędź niemy	Zgłoszony przez mieszkańca Czerwonego Folwarku 15.03.05	Młody osłabiony ptak zabłąkał się na posesji	Wypuszczony na rz. Czarną Hańczę we wsi Czerwony Folwark 16.03.05

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

4	Sarna koziół	Przywieziony przez Zdzisława Huszczę 16.03.05	Młody osobnik, silnie zarobaczony przez strzykacze	Koziół padł 17.03.05
5	Łabędź niemy	Przywieziony przez Straż Pożarną Sejny 24.03.05	Dorosły ptak. Uderzył w budynek mieszkalny w Sejnach	Wypuszczony na Czarną Hańczę w Maćkowej Rudzie 02.04.05
6	Bóbr	Zgłoszony przez Straż Pożarną Suwałki 09.04.05	Dorosły osobnik zabłąkany w Suwałkach, ul. Buczka	Wypuszczony do j. Wigry we wsi Mikołajewo 11.04.05
7	Błotniak stawowy	Zgłoszony przez p. Bagielską, zam. Marynowo k/Sejn 13.04.05	Złamane prawe skrzydło, amputowane przez weterynarza w Suwałkach	Ptak padł 14.04.05
8	Bóbr	Zgłoszony przez Straż Pożarną z Suwałk 16.04.05	Dorosły bóbr znaleziony przy drodze na trasie Suwałki-Jeleniewo	Wypuszczony do j. Wigry w m. Czerwony Krzyż 16.04.05
9	Wiewiórka	Przekazana przez Janinę Filcek, zam. Warszawa 27.04.05	Młody oswojony osobnik	Przekazany Janowi Walencikowi, Białowieża 23.05.05
10	Puszczyk 2 osobniki	Zgłoszony przez księdza Chałko z parafii Smolany 19.05.05	Młode ptaki, które wypadły z gniazda w lipie złamanej przez wiatr	1 ptak Przekazany Janowi Walencikowi, Białowieża 23.05.05 2 ptak wypuszczony na wolność 21.05.05
11	Bocian biały	Zgłoszony przez p. E. Borzuchowską, zam. Bryzgiel 31A 23.06.05	Złamane obie nogi po kolizji z linią energetyczną	Ptak uśpiony przez lekarza weterynarii w Suwałkach 24.05.05
12	Bocian biały	Zgłoszony przez mieszkańca Potasznia 28 tel.: 0-87 563-60-78 01.07.05	Młody ptak wypadł z gniazda	Wypuszczony na wolność 16.08.05
13	Myszołów zwyczajny	Zgłoszony przez Marcina Iwaszewskiego 695531563 03.07.05	Młody ptak wypadł z gniazda	Wypuszczony na wolność 10.07.05
14	Kwiczół	Zgłoszony przez pracownika WPN 06.07.05	Młody ptak	Wypuszczony na wolność 09.07.05
15	Jerzyk	Zgłoszony przez Jolantę Kropiwnicką, zam. Suwałki 10.07.05	Młody ptak wypadł z gniazda	Podłożony do gniazda jerzyków znajdujących się na poddaszu budynku mieszkalnego

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

16	Bocian biały 3 osobniki	Zgłoszone przez Straż Pożarną Sejny 11.07.05	Pisklęta ze zniszczonego przez wiatr gniazda	Ptaki wypuszczone na wolność 19.09.05
17	Łabędź niemy	Przywieziony z m. Krzywólka 12.07.05	Dorosły ptak, złamane prawe skrzydło, amputowane przez lekarza weterynarii	Wypuszczony na staw w Krzywólce 19.07.05. Ptak został zagryziony przez psy w listopadzie 2005 r
18	Kwiczół	Zgłoszony przez p. Duszyńska z lecznicy weterynaryjnej w Suwałkach, ul. Andersa 15.07.05	Młody ptak znaleziony przez mieszkańca Suwałk i przekazany do lecznicy	Wypuszczony na wolność 28.07.05
19	Bocian biały	Przywieziony przez policję z Raczek do dyżurnego p.poż. WPN 15.07.05	Otwarte złamanie lewego skrzydła i lewej nogi	Uśpiony przez lekarza weterynarii z Suwałk 18.07.05
20	Bocian biały	Przywieziony przez pracownika Suwałskiego Parku Krajobrazowego 19.07.05	Młody ptak wypadł z gniazda	Wypuszczony na wolność 16.08.05
21	Bocian biały	Zgłoszony przez p. Sawicką z m. Sitkowitzna 10 20.07.05	Młody ptak wypadł z gniazda	Wypuszczony na wolność 16.08.05
22	Jerzyk	Zgłoszony przez lekarza weterynarii z Suwałki, ul. Andersa 21.07.05	Młody ptak wypadł z gniazda	Podłożony do gniazda jerzyków zbudowanego przez ptaki na budynku 22.07.05
23	Bocian biały	Zgłoszony przez mieszkańca wsi Chmielówka Stara 13 25.07.05	Młody ptak, złamane lewe skrzydło i prawa noga	Ptak uśpiony przez lekarza weterynarii z Suwałk 26.07.05
24	Bocian biały	Zgłoszony przez p. Antoniego Waszkiewicza z m. Wołownia 31 26.07.05	Połamane obie nogi na skutek kolizji z linią wysokiego napięcia	Ptak uśpiony przez lekarza weterynarii z Suwałk 26.07.05
25	Myszołów	Zgłoszony przez Straż Pożarną Sejny 28.07.05	Młody ptak wypadł z gniazda	Wypuszczony na wolność 31.07.05
26	Bocian biały	Zgłoszony przez mieszkańca Wojtokiemie 31 tel. 0-87 516-16-88 02.08.05	Młody ptak, złamane skrzydło	Ptak uśpiony przez lekarza weterynarii z Suwałk 03.08.05

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

27	Bocian biały	Zgłoszony przez p. Grzegorza Górzewskiego zam. Zusenko 10 tel.0-87 569-12-96, 03.08.05	Młody ptak, złamane skrzydło	Ptak uśpiony przez lekarza weterynarii z Suwałk 03.08.05
28	Bocian biały	Zgłoszony przez p. Gliszczyńską, zam. Czerwony Folwark 03.08.05	Młody ptak, złamane oba skrzydła – kolizja z linią wysokiego napięcia	Ptak uśpiony przez lekarza weterynarii z Suwałk 03.08.05
29	Bocian biały	Zgłoszony przez Straż WPN 06.08.05	Młody ptak, złamane obie nogi, uszkodzenia organów wewnętrznych – kolizja z samochodem dostawczym	Ptak uśpiony przez lekarza weterynarii z Suwałk 06.08.05
30	Bocian biały	Zgłoszony przez p. Czupińskiego z m. Krzywe 10.08.05	Młody ptak wypadł z gniazda	Wypuszczony na wolność 16.08.05
31	Bocian biały	Zgłoszony przez p. A. Krejpcio z m. Mikołajewo 12.08.05	Młody ptak wypadł z gniazda	Wypuszczony na wolność 25.08.05
32	Łabędź niemy	Zgłoszony przez pracowników Wiejskiego Domu Kultury w Gawrych Rudzie 12.08.05	Młody ptak złapany przez wędkarza (łabędź połknął haczyk)	Haczyk usunięto z przełyku i ptaka wypuszczono na wolność 17.08.05
33	Bocian biały	Przywieziony przez Zenona Cichanowicza 17.08.05	Młody osłabiony ptak. Podano płyn wzmacniający Enfolocyna sól	Ptak wypuszczony na wolność 16.09.05
34	Łabędź niemy	Zgłoszony przez K.W. JAWOR w Gawrych Rudzie 19.08.05	Młody ptak, skaleczone prawe skrzydło	Wypuszczony na wolność na j. Wigry we wsi Mikołajewo 24.08.05
35	Gołąb	Zgłoszony przez mieszkańca Suwałk, ul. Szpitalna 77/73 tel. 0-87 567-22-18 22.08.05	Dorosły ptak postrzelony z wiatrówki. Śrut usunięto z prawego skrzydła	Ptak pozostał w gospodarstwie Marka Barszczewskiego w m. Maćkowa Ruda

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

36	Czapla siwa	Zgłoszona przez p. Szturgulewską za. Pobondzie 23.08.05	Młody ptak postrzelony z broni myśliwskiej . Uszkodzone prawe skrzydło i obie nogi	Ptak padł 23.08.05
37	Łabędź niemy	Zgłoszony przez p. Jeglińskiego ze wsi Rosochaty Róg 29.08.05	Młody osłabiony ptak	Wypuszczony na j. Cieszkiniajki 22.09.05
38	Łabędź niemy	Zgłoszony przez turystów z pola namiotowego Jastrzęby 30.08.05	Dorosły ptak (trudności z poruszaniem się). Zastosowano enfolocynę	Wypuszczony na j. Cieszkinie 22.09.05
39	Kormoran	Zgłoszony przez turystów z pola namiotowego Jastrzęby 02.09.05	Złowiony przez wędkarza	Haczyk usunięto z dzioba i ptaka wypuszczono na wolność 02.09.05
40	Łabędź niemy	Zgłoszony przez K.W. JAWOR w Gawrych Rudzie 06.09.05	Młody osłabiony ptak	Wypuszczony na j. Cieszkinie 22.09.05
41	Płomykówka	Przywieziona przez Straż Pożarną z Suwałk 15.09.05	Młody ptak wypadł z gniazda	Ptak zagryziony przez kunę 04.01.2006
42	Paszkot	Zgłoszony przez p. Milewską z m. Mikołajewo 16.09.05	Młody ptak uderzył w okno budynku mieszkalnego. Podano płyn wzmacniający – enfolocynę	Wypuszczony na wolność 22.09.05
43	Bocian biały	Przywieziony przez pracowników Parku Krajobrazowego Puszczy Rominckiej 20.09.05	Młody ptak słabo wypierzony	Wypuszczony na wolność 30.09.05
44	Kawka	Zgłoszona przez Straż Pożarną w Suwałkach 01.12.05	Ptak ze skrzydłem wcześniej złamanym. W momencie przyjęcia do woliery kości skrzydła były zrosnięte	Ptak padł 03.12.05

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

IV. Obserwacje rzadkich gatunków zwierząt

Poniżej przedstawiono tabelę zawierającą informacje o obserwacjach rzadkich gatunków zwierząt na terenie parku i jego otuliny. Większość z tych obserwacji pochodzi z kart ewidencji wybranych gatunków zwierząt, wypełnianych co miesiąc przez leśniczych obwodów ochronnych.

Tabela 15 Obserwacje rzadkich gatunków zwierząt w 2005 r.

Lp.	Gatunek	Liczba osob.	Data obserwacji	Lokalizacja	Obserwator
1	Bielik	1	11.01.2005	Maćkowa Ruda	Jerzy Bednarek
		1	19.01.2005	Maćkowa Ruda	Jerzy Bednarek
		1	25.01.2005	Maćkowa Ruda	Jerzy Bednarek
		1	25.01.2005	Sarnetki	Jerzy Bednarek
		1	6.02.2005	Maćkowa Ruda	Jerzy Bednarek
		1	8.02.2005	Sarnetki	Jerzy Bednarek
		2 samiec i samica	26.02.2005	O.O. Krusznik, oddział 229	Piotr Kisłowski
		1 samica	15.03.2005	O.O. Słupie, oddział 160c	Marek Jeromin
		1	17.03.2005	O.O. Mikołajewo, oddział 205a	Tomasz Huszcza
		1	19.03.2005	Jez. Wigry, Zatoka Krzyżańska	Piotr Kisłowski
		1 samica	21.03.2005	O.O. Słupie, oddział 135h	Marek Jeromin
		1	21.03.2005	Wieś Wysoki Most	Zdzisław Zaborowski
		2 samiec i samica	26.03.2005	O.O. Słupie, oddział 149a	Marek Jeromin
		1	26.04.2005	Sarnetki	Jerzy Bednarek
1	29.04.2005	Pole Maćkowa Ruda	Jerzy Bednarek		
2	Czapla biała	1	sierpień 2005	Jez. Wigry, okolice Piasków	Wojciech Misiukiewicz
3	Kania czarna	1	11.04.2005	O.O. Lipniak, oddział 34a	Marek Juskiewicz
4	Kania ruda	1	25.03.2005	Bryzgiel	Andrzej Gwaj
		1	8.04.2005	Pole Maćkowa Ruda	Jerzy Bednarek
		1	9.04.2005	Pole Maćkowa Ruda	Jerzy Bednarek
		1	11.04.2005	Pole Maćkowa Ruda	Jerzy Bednarek
		1	26.04.2005	Pole Maćkowa Ruda	Jerzy Bednarek
		1	29.04.2005	Pole Maćkowa Ruda	Jerzy Bednarek
		2, para lęgowa		Lęg na jednej z wysp j. Wigry	Wojciech Misiukiewicz
5	Łabędź krzykliwy	3	listopad 2005	O.O. Powały, okolice wyspy Ordów	Wojciech Misiukiewicz

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

6	Wilk	4	28.01.2005	O.O. Lipowe, oddział 292-327	Jerzy Bednarek
		3	4.02.2005	O.O. Krusznik, oddział 243, 230, tropy, odchody	Piotr Kisłowski
		1	7.02. 2005	O.O. Krusznik, oddział 258, 259, 260, tropy, odchody	Piotr Kisłowski
		3	9.03.2005	O.O. Krusznik, oddział 273	Piotr Kisłowski
		1	19.03.2005	O.O. Lipowe, oddział 310-311	Jerzy Bednarek
		4	5.04.2005	O.O. Powały, oddział 397c, tropy, odchody	Andrzej Gwaj

W 2005 r. przeprowadzono inwentaryzację aktywnych kopców mrówek, w wyniku której zaewidencjonowano 691 mrowisk.

3.5. Działalność edukacyjna

Joanna Adamczewska

D W 2005 roku *Sekcja ds. edukacji środowiskowej WPN* została przekształcona w *Dział Edukacji*, w którym pracowało: pięcioro specjalistów ds. edukacji, referent ds. edukacji rolno-środowiskowej i kierownik działu. Zadania z zakresu edukacji prowadzone były także przez pracownika Gospodarstwa Pomocniczego na stanowisku specjalisty ds. wydawnictw i promocji parku. Ponadto część zadań zrealizowano przy aktywnym udziale pracowników pozostałych komórek organizacyjnych parku oraz służb terenowych. Działania w zakresie edukacji kulturowej organizowane i prowadzone są przez *Zespół do spraw udostępnienia parku*, od kilku lat są realizowane we współpracy ze *Stowarzyszeniem Konferencja Służb Ochrony Przyrody Zielonych Płuc Polski*.

Zadania z zakresu edukacji prowadzono w oparciu o *Plan działalności edukacyjnej w 2005 roku*. Wszystkie wydarzenia o charakterze edukacyjnym były ewidencjonowane w tzw. *Formularzach ewidencji wydarzeń edukacyjnych*, zgodnie z którymi w 2005 roku różnymi formami edukacji aktywnej objęto 9361 osób. Odnotowano 128 wydarzeń edukacyjnych. W stosunku do roku 2004 liczba osób objętych różnymi formami edukacji zdecydowanie wzrosła.

Tabela 16 Liczba osób uczestniczących w aktywnych wydarzeniach edukacyjnych w 2005 r.

Liczba uczestników					
Ludność miejscowa		Osoby odwiedzające		Osoby obsługujące	ogółem
dorośli	uczniowie	dorośli	uczniowie	100	9361
653	4399	1179	3030		

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

W 2005 roku działania edukacyjne prowadzono w następujących formach:

1. Zajęcia stacjonarne i terenowe w Ośrodku Edukacji Środowiskowej nad Zatoką Słupiańską jeziora Wigry oraz na ścieżkach edukacyjnych i w siedzibie parku w Krzywem.

Ośrodek Edukacji Środowiskowej działał od maja do końca października. W tym czasie z zajęć terenowych i laboratoryjnych skorzystała 600-osobowa grupa młodzieży (uczniowie szkół podstawowych, gimnazjów i średnich) wraz z opiekunkami. Przeprowadzono 74 godziny zajęć. Z bazy ośrodka korzystali także studenci i pracownicy naukowcy.

Zajęcia stacjonarne i terenowe (dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych, średnich) prowadzone były także poza bazą OeŚ – w siedzibie parku w Krzywem, sali muzealnej, ekspozycji etnograficznej i ścieżkach edukacyjnych. Zajęcia prowadzono zgodnie z tematyką i scenariuszami pakietu pt. “Po ścieżkach edukacyjnych Wigierskiego Parku Narodowego”. Przeprowadzono 49 godzin zajęć, w których wzięła udział 232-osobowa grupa uczniów i opiekunów.

2. Współpraca ze szkołami różnych szczebli kształcenia w zakresie prowadzenia zajęć, prelekcji i organizacji imprez.

W ramach współpracy ze szkołami prowadzono prelekcje, prezentacje i wykłady w placówkach oświatowych, które zwróciły się z prośbą o taką formę pomocy. Spotkania prowadzono m.in. w szkołach: SP Nr 11 w Suwałkach (w formie cyklu rocznego prelekcji pt. “Cztery pory roku”), SP Nr 10 w Suwałkach, SP Nr 4 w Suwałkach, Gimnazjum Nr 3 w Suwałkach, LO w Sejnach. Ponadto w szkołach z terenu WPN i otuliny zainicjowano cykl prelekcji nt. zagadnień poruszanych w wydawanym przez WPN czasopiśmie dla dzieci pt. Wigierek. Tzw. “Spotkania z Wigierkiem” odbyły się w SP w Nowej Wsi, SP w Starym Folwarku i SP w Maćkowej Rudzie. Pracownicy pionu edukacji aktywnie uczestniczyli w wydarzeniach i imprezach szkolnych, odpowiadając tym samym na liczne zaproszenia (m.in. obchody rocznicy utworzenia Przedszkola Nr 3 w Suwałkach, zakończenie roku szkolnego w SP w Starym Folwarku, imprezy okolicznościowe organizowane przez SP w Maćkowej Rudzie i wiele innych).

Ponadto w ciągu całego roku do rozmaitych placówek oświatowych dostarczano wydawnictwa własne i pozyskane z innych ośrodków (m.in. pakiety edukacyjne dla klas I – III, materiały do Programu Ptaki prowadzonego przez OTOP, scenariusze zajęć z olsztyńskiego Centrum Edukacji Ekologicznej i Białowieskiego Parku Narodowego).

3. Programy edukacyjne.

3.1. Program edukacji regionalnej.

Zorganizowano cykl spotkań dla uczniów szkół podstawowych z terenu WPN (SP w Maćkowej Rudzie, SP w Mikołajewie, SP w Starym Folwarku, Zespół Szkół w Płocicznie - Tartak) pt. “Dawne zawody w kamedulskiej krainie”. Młodzież w czasie ferii oraz w semestrze letnim wzięła udział w praktycznych zajęciach ceramicznych (praca z gliną oraz na kole garncarskim) i tkackich (wykonywanie krajkę na krosnach ramowych). W zajęciach wzięło udział w sumie 518 osób Program mógł być realizowany dzięki funduszom pozyskanym na ten cel przez Stowarzyszenie Służb Ochrony Przyrody ZPP.

Zajęcia praktyczne, prowadzone przez wykwalifikowanych instruktorów połączone były z częścią teoretyczną – prelekcje nt. dziedzictwa kulturowego Suwalszczyzny, dawnych rzemiosł. Ogłoszono także konkurs na najładniejszą krajkę i wyrób z gliny, którego rozstrzygnięcie i podsumowanie nastąpiło w dniu XX czerwca. Prace uczestników konkursu znalazły się na wystawie, którą zorganizowano w Ekspozycji

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

Etnograficznej. W październiku rozpoczęto cykl zajęć pod hasłem “Uczymy się czerpać z dziedzictwa kulturowego Suwalszczyzny”. Są to warsztaty rzeźbiarskie prowadzone przez instruktorów – rzeźbiarzy ludowych i pracowników WPN, w czasie których uczniowie poznają techniki rzeźbienia drewnianych ptaszków, łyżek, kopanek i zabawek. Program będzie kontynuowany do czerwca 2006 roku. Programem objęto szkoły z terenu WPN i otuliny. W 2005 roku w warsztatach wzięło udział 60 osób (przeprowadzono 27 godzin warsztatów).

Prowadzono także zajęcia ceramiczne z użyciem koła garncarskiego (stanowiącego własność Stowarzyszenia KSOP ZPP) i zajęcia tkackie z wykorzystaniem krosien ramowych. Z tej oferty edukacyjnej skorzystały 403 osoby – uczniowie wszystkich szczebli kształcenia (m.in. z Przedszkola Nr 3 w Suwałkach, SP w Nowinnikach, SP Nr 18 w Warszawie, SP w Ukcie, SP Nr 2 w Suwałkach, Augustowskiego Centrum Edukacyjnego).

3.2. Program edukacji ekologicznej prowadzony w Bibliotece Publicznej w Suwałkach pt. “Moja Mała Ojczyzna – tajemniczość i piękno suwalskiej ziemi”.

Program jest realizowany we współpracy z Biblioteką Publiczną od roku 2000. Jego celem jest poznanie przyrody i środowiska naturalnego Suwalszczyzny oraz nauka korzystania z księgozbioru podręcznego. W zajęciach uczestniczą uczniowie szkół podstawowych ze szkół wytypowanych przez Bibliotekę, w 2005 roku były to klasy piąte ze SP Nr 9 i SP Nr 2 w Suwałkach. W sumie odbyło się 7 spotkań w bibliotece, turniej wiedzy oraz zajęcia na ścieżce edukacyjnej “Las” i “Suchary”.

3.3. Program edukacji ekologicznej pt. “Program Ekozespołów” dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i średnich.

W 2005 roku kontynuowano współpracę ze szkołami zaangażowanymi w realizację Programu Ekozespołów. W roku szkolnym 2004/2005 w programie udział wzięło 17 instruktorów (nauczycieli z 13 szkół). Utworzyli oni w swoich szkołach wśród uczniów tzw. ekozespoły, czyli grupy działające na rzecz ochrony środowiska wg. zasad programu. W sumie zaangażowanych zostało 180 osób. Działania w ramach programu obejmowały: pomiary w gospodarstwach domowych zużycia wody, energii, gazu i wytwarzanych odpadów, wdrażanie planów oszczędnościowych, organizowanie kampanii informacyjnych dotyczących rozwiązywania wybranych problemów ekologicznych w szkołach, wsiach i gminach (np. zmniejszenia ilości odpadów, ich segregacji, likwidowania dzikich wysypisk, budowy kompostowników). Część ekozespołów przystąpiła do konkursu pt. “Nasze działania na rzecz Ziemi – czyli ekozespoły w naszej szkole (informacje o konkursie zamieszczono w punkcie 6). Park, jako lokalny koordynator programu przekazał wszystkim instruktorom i uczestnikom materiały dydaktyczne – poradniki, podręczniki, ankiety, plakaty, biuletyny, które zostały wydane przez Fundację GAP Polska w Warszawie. Ponadto uczniowie otrzymali zeszyt ćwiczeń dla uczestników programu pt. “Krok po kroku” wydany przez Wigierski Park Narodowy.

Instruktorzy, którzy zostali w 2004 roku tzw. animatorami programu w 2005 roku prowadzili samodzielne szkolenia dla innych nauczycieli, poszerzając tym samym krąg uczestników programu – w sumie przeprowadzili 12 szkoleń, w których wzięły udział 24 osoby. Dzięki temu w roku szkolnym 2005/2006 do programu zgłosiło się 35 instruktorów wraz z 282-osobową grupą uczniów. Ponadto Dział Edukacji przeprowadził w maju 2005 r. warsztaty na instruktorów Programu Ekozespołów dla nauczycieli przedszkoli (informacja zamieszczona w punkcie 4.1.2).

3.4. Program zachowania różnorodności biologicznej w przydomowych i szkolnych ogrodach

Wraz z końcem roku 2005 zainicjowano program dla szkół z terenu parku i otuliny pt. "Pamiętajmy o ogrodach, czyli piękno przydomowych i szkolnych ogródków". W grudniu zorganizowano spotkania wprowadzające w program nauczyciel z poszczególnych szkół. W programie przewidziano następujące działania: spotkania i prelekcje dla mieszkańców wsi z terenu parku, spotkania i prelekcje dla uczniów lokalnych szkół, utworzenie ogródka edukacyjnego przy siedzibie WPN pt. "Dary Natury", opracowanie kart pracy, organizacja konkursu na najładniejszy ogródek przyszkolny i imprezy plenerowej podsumowującej projekt. Działania zakończą się w czerwcu 2006 r. Program jest realizowany we współpracy ze Stowarzyszeniem KSOPZPP, które pozyskało na ten cel środki od Akademii Rozwoju Filantropii w Polsce.

4. Warsztaty

4.1. Warsztaty dla nauczycieli

14 maja 2005 r. zorganizowano warsztaty pt. "Ochrona środowiska na co dzień czyli Program Ekozespołów w przedszkolu", których adresatem byli nauczyciele przedszkoli. W 7-godzinnych warsztatach wzięła udział 14-osobowa grupa nauczycieli z następujących placówek: Przedszkole Nr 3, Przedszkole Nr 4, Przedszkole Nr 7 w Suwałkach, Przedszkole Nr 2 w Augustowie, Oddziały Przedszkolne przy szkołach w Starym Folwarku, Przebrodzie i Płocicznie Tartak. Warsztaty połączono z prezentacją oferty edukacyjnej Wigierskiego Parku Narodowego oraz ścieżek edukacyjnych "Las" i "Suchary".

17 i 18 czerwca zorganizowano dwudniowe warsztaty dla nauczycieli wszystkich poziomów kształcenia. Warsztaty składały się z dwóch bloków tematycznych, pierwszy poświęcony był programowi "EkoLogik". Celem programu i warsztatów było wdrożenie nauczycieli w aktywizujące metody edukacji ekologicznej i pokazanie rozmaitych, niekonwencjonalnych metod pracy z młodzieżą. Uczestnicy otrzymali zestaw podręczników do programu "EkoLogik". W drugim dniu przeprowadzono warsztaty pod hasłem "Po ścieżkach edukacyjnych Wigierskiego Parku Narodowego – zajęcia w terenie z wykorzystaniem poznanych metod". Zajęcia składały się z części teoretycznej i terenowej, w czasie której uczestnicy zrealizowali wybrane scenariusze z pakietu na poszczególnych ścieżkach edukacyjnych WPN. W warsztatach uczestniczyło 39 osób.

4.2. Warsztaty dla uczniów

W grudniu zorganizowano warsztaty tworzenia kartek i ozdób świątecznych. Zajęcia przeprowadzono w dwóch grupach w ciągu dwóch dni (łącznie 8 godzin). Uczestniczyli w nich uczniowie SP w Starym Folwarku oraz mieszkańcy wsi Stary Folwark, Leszczewek, Leszczewo, Tartak, Krzywe i Sobolewo. W warsztatach wzięło udział w sumie 100 osób. Warsztaty praktyczne połączono z częścią teoretyczną – prezentacją multimedialną i prelekcją nt. tradycji związanych ze świętami Bożego Narodzenia.

5. Imprezy i akcje

5.1. Spotkanie pt. "Współpraca z WPN dziś i jutro"

21 stycznia zorganizowano spotkanie, którego celem było podsumowanie dotychczasowej działalności edukacyjnej, przedstawienie planów na lata przyszłe i wręczenie nagród osobom i instytucjom współpracującym z parkiem w zakresie edukacji. Udział w nim wzięło 40 osób. Imprezę zorganizowano przy współpracy redakcji gazety lokalnej *Tygodnik Suwalski*. Tygodnik był sponsorem znacznej części

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

nagród ufundowanych osobom i instytucjom zasłużonym. Spotkanie uświetnił występ uczniów SP w Maćkowej Rudzie w postaci inscenizacji o tematyce regionalnej pt. *O kartacu po nasemu*.

5.2. Dzień Ziemi

Obchody Międzynarodowego Dnia Ziemi w WPN zorganizowano w dniu 22.04.2005. Zakupiono ok. 700 sztuk sadzonek rodzimych gatunków drzew i krzewów (m.in. sosna, świerk, brzoza, jarzębina, ligustr, berberys), które przekazane zostały do szkół z terenu parku i otuliny. Uczniowie posadzili je w przyszkolnych ogródkach i skwerach pod nadzorem pracowników leśnych parku. Do akcji zgłosiły się szkoły: SP w Nowej Wsi, SP w Jeglińcu, SP w Maćkowej Rudzie, SP w Mikołajewie, SP w Starym Folwarku, Zespół Szkół w Kaletniku, Zespół Szkół w Płocicznie Tartak. Szkoły otrzymały arkusze obserwacyjne, których celem było zobligowanie uczniów do systematycznych prac pielęgnacyjnych i opieki nad posadzonymi drzewkami.

5.3. Europejski Tydzień Lasów

ETL zorganizowano już po raz czwarty. Współorganizatorem imprezy była RDLP w Białymstoku oraz samorządy stowarzyszone w Forum Samorządowym Pojezierza Suwalsko – Augustowskiego i Ziemi Sejneńskiej. W 15 szkołach średnich, które zgłosiły udział w imprezie, przeprowadzono cykl wykładów nt. lasów – ich znaczenia, funkcji, zasad gospodarowania i ochrony. W spotkaniach wzięło udział w sumie 560 osób, a zajęcia prowadzili pracownicy Lasów Państwowych i WPN-u. Następnie młodzież uczestniczyła w teście kwalifikacyjnym, w wyniku którego wytypowano pięcioro uczestników ETL w Hiszpanii oraz 15 osób, które wyróżniono udziałem w jednodniowych warsztatach terenowych w Puszczy Augustowskiej. Do konkursu przystąpiło 142 osoby.

Organizatorem międzynarodowego spotkania młodzieży European Forest Week 2005 był Urząd Miasta Viveiro i Szkoła Średnia Vilar Ponte z miasta Viveiro autonomicznego regionu Galicja. Koszty podróży oraz pobytu młodzieży na imprezie w dniach 21-29 maja w całości pokryła strona hiszpańska. Młodzież po powrocie przygotowała obszernie sprawozdanie w formie prezentacji, którą przedstawiła w podczas spotkania z przedstawicielami samorządów, Lasów Państwowych i WPN-u.

5.4. Sztafeta Obszarów Chronionych Województwa Podlaskiego

Współorganizatorami VI edycji tej imprezy były zarządy obszarów chronionych województwa podlaskiego. W 2005 roku imprezę zorganizowano w dniach 30 maja – 4 czerwca. W Sztafecie wzięło udział 1100 osób – głównie uczniów starszych klas szkół podstawowych gimnazjów i szkół średnich (w sumie 56 placówek z całego województwa). Uczestnicy otrzymali okolicznościowe dyplomy i torby ekologiczne z logo imprezy. Trasa sztafety (ok. 600 km) została podzielona na odcinki 5 – 17-kilometrowe, które pokonywane były przez grupy uczniów z poszczególnych szkół. Szkoły przekazywały sobie pałeczkę sztafetową, którą tradycyjnie był zgrzyz bobrowy. Sztafeta rozpoczęła się w Suwalskim Parku Krajobrazowym (w Gimnazjum w Jeleniewie), uroczyste zakończenie miało miejsce w siedzibie Narwiańskiego Parku Narodowego w Kurowie. Uczniowie uczestniczyli także w konkursach wiedzy nt. obszarów chronionych w Polsce i w Europie, laureaci konkursów etapowych z poszczególnych szkół wzięli udział w konkursie finałowym w Narwiańskim Parku Narodowym. Patronat honorowy nad imprezą przyjęli Marszałek Województwa Podlaskiego i Wojewoda Podlaski.

5.5. Obóz “Junior Rangers”

W dniach 4 – 17 lipca w Wigierskim Parku Narodowym, w ramach programu Europarc Junior Ranger Network 2005 odbywał się Obóz Młodego Rangera – Junior Ranger Camp. Uczestnikami obozu była 16-

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

osobowa grupa młodzieży gimnazjalnej zamieszkująca miejscowości położone na terenie Wigierskiego Parku Narodowego. Młodzi “strażnicy” aktywnie włączyli się w prace wykonywane przez służby parku. Zajęcia miały charakter teoretyczny (wykłady, prezentacje multimedialne, filmy) oraz praktyczny, związany np. z rozpoznawaniem roślin i zwierząt, budową obiektów turystycznych, orientacją w terenie, monitoringiem wód, czy też przewodnictwem. Najaktywniejsi uczestnicy zajęć wzięli udział w międzynarodowych spotkaniach “Młodych Rangersów” w Niemczech i Hiszpanii. Środki na realizację pozyskano z Federacji Europarc.

5.6. Jarmark Wigierski

Jarmark Wigierski został zorganizowany przez Dom Pracy Twórczej po raz drugi, Wigierski Park Narodowy był współorganizatorem drugiego dnia imprezy, która miała miejsce w dniach 13–15 sierpnia. Jarmark Wigierski to doroczne święto kultury i dziedzictwa wigierskiego, nawiązujące do tradycji jarmarku, w czasie którego prezentowano walory i produkty gospodarcze regionu, odbywały się spotkania twórców i organizatorów różnych przedsięwzięć kulturotwórczych. Drugi dzień jarmarku odbywał się pod hasłem “Lato Kamedułów – Dzień Klasztoru i Jeziora Wigry”. Wigierski Park Narodowy prezentował m.in. tradycje rybackie regionu. W ramach Wszechnicy Wigierskiej najmłodszy wysłuchali prezentacji o bobrze, starsi prezentacji o walorach i działalności parku. Zorganizowano niewielką wystawę posterową oraz gry i zabawy dla najmłodszych. Jarmark obsługiwali również pracownicy *Zespołu do spraw udostępnienia parku*. Stoisko WPN odwiedziło około 300 osób.

5.7. Akcja Sprzątania Świata

Akcji w 2005 roku nadano hasło “Wszystkie kolory recyklingu”. W parku akcja odbywała się w dniach 16-17 września. Najlicniejszą grupę, która wzięła udział w imprezie stanowiła młodzież ze szkół podstawowych, gimnazjów i ponadgimnazjalna wraz z opiekunami – w sumie w akcji uczestniczyło około 750 osób. W akcji wzięły udział następujące szkoły: SP w Maćkowej Rudzie, SP w Starym Folwarku, SP Nr 4, Nr 5 i Nr 6 w Suwałkach, Gimnazjum Nr 4 w Suwałkach, Gimnazjum w Krasnopolu, Gimnazjum Nr 1 w Suwałkach, Gimnazjum w Płocicznie Tartak, II LO, III LO w Suwałkach, Zespoły Szkół Nr 3,4,5 w Suwałkach, Bursa Szkolna w Suwałkach. Zakupiono worki na śmieci i rękawiczki.

W wyniku akcji zlikwidowano 2 dzikie wysypiska i zebrano łącznie ok. 11120 kg odpadów. Odpady trafiły do Zakładu Utylizacji Odpadów w Suwałkach, który zgodził się przyjąć je nieodpłatnie. Do wspólnej inicjatywy włączyło się także Starostwo Powiatowe w Augustowie, które przekazało worki i rękawiczki. W czasie tegorocznego "Sprzątania Świata", pracownicy WPN-u zadbali nie tylko o szlaki lądowe, ale także wodne. Zebrano nieczystości na linii brzegowej jeziora Wigry w okolicy Zatoki Zadworze oraz jeziora Postaw. Najbardziej niezwykłym znaleziskiem, wydobytym z wód Wigier był samochód marki Tarpan, który zatonął zimą 1980 roku. W podziękowaniu Park zorganizował uczestnikom akcji ogniska z kiełbaskami.

6. Konkursy

6.1. Konkurs plastyczny z okazji Dnia Ziemi pt. “Świat roślin Wigierskiego Parku Narodowego”

Inspiracją dla uczestników konkursu było bogactwo florystyczne parku, co okazało się bardzo ciekawym tematem, gdyż na konkurs napłynęło ponad 700 prac. Komisja konkursowa, pod przewodnictwem Andrzeja Strumiłły, oceniła prace w czterech kategoriach wiekowych (prace dzieci przedszkolnych, uczniowie klas I–IV, uczniowie klas V–VI, gimnazjaliści i szkoły ponadgimnazjalne) i wytypowała do nagród głównych 12 prac oraz 39 prac do wyróżnień.

6.2. Konkurs ekologiczny pt. „Nasze działania na rzecz Ziemi – czyli ekozespoły w naszej szkole”.

Była to trzecia edycja konkursu ekologicznego, będącego częścią Programu Ekozespołów. Do konkursu przystąpiło 119 uczniów skupionych w 18 ekozespołach z 9 szkół. Komisja konkursowa oceniała albumy i plakaty, będące dokumentacją prowadzonych działań i kampanii, biorąc pod uwagę znaczenie i zasięg podejmowanych działań oraz estetykę prac. W kategorii szkół podstawowych najwyższą oceniono Szkołę Podstawową w Maćkowej Rudzie, a w kategorii gimnazjów Gimnazjum w Krasnopolu. Prace ekozespołów z tych szkół zgłoszone zostały na ogólnopolską edycję konkursu ekozespołów, która odbyła się 29 września w siedzibie NFOŚiGW w Warszawie. Szkoły, które zdobyły nagrody główne w konkursie organizowanym przez park, zostały także nagrodzone w konkursie ogólnopolskim. Do konkursu ogólnopolskiego przystąpiło około 900 placówek oświatowych z całej Polski.

6.3. Konkurs ekologiczny pt. „Stan mojego środowiska – czy są w nim odpady”

Konkurs ekologiczny pod hasłem „Stan mojego środowiska – czy są w nim odpady?” miał w tym roku swoją piątą edycję. Do konkursu przystąpiło dwanaście 5-osobowych zespołów z gimnazjów z terenu powiatów: augustowskiego, sejneńskiego i suwalskiego. Konkurs miał charakter dwuetapowy. Jednym z zadań było przygotowanie dokumentacji zgodnej z tematyką konkursu, w drugim etapie zespoły prezentowały inscenizacje i skecze o tematyce związanej z zagrożeniami powodowanymi przez odpady. Inscenizacje prezentowano podczas spotkania z laureatami pozostałych konkursów. Komisja konkursowa przyznała 3 nagrody główne oraz 9 wyróżnień. Najwyższą oceniono zespół z Gimnazjum Nr 5 w Suwałkach i dwa zespoły z Gimnazjum Nr 1 w Suwałkach.

6.4. Konkurs na najładniejszą krajkę i wyrób z gliny

Celem czwartego z konkursów było zwrócenie uwagi najmłodszych na dawne rzemiosła, popularne kiedyś w naszym regionie, takie jak tkactwo, garncarstwo i kowalstwo. W konkursie wzięło udział ok. 60 uczniów ze szkół z terenu parku, którzy w czasie ferii zimowych wykonali mnóstwo glinianych pamiątek w postaci dzbanuszków, listków, itp. oraz barwnych krajek. Natomiast uczestnicy konkursu z Suwałk odszukali warsztaty nielicznych już rzemieślników, jak np. szewców czy zdunów. W efekcie tych poszukiwań powstała „mapa ginących zawodów”.

15 czerwca z okazji obchodów Dnia Ochrony Środowiska zorganizowano w miejscu edukacyjnym „Dziupla” spotkanie z laureatami czterech konkursów, ogłoszonych na początku roku. W czasie spotkania podsumowano przebieg i wyniki konkursów oraz projektu pt. „Dawne zawody w kamedulskiej krainie”. Przeprowadzono także pokaz tradycyjnego kowalstwa. W spotkaniu wzięło udział ponad 300 osób – głównie dzieci i młodzieży wraz z opiekunami. Uczestnicy mieli okazję zwiedzenia parku z przewodnikiem, obejrzenia wystaw, wysłuchania prelekcji oraz uczestnictwa w pokazie filmów o tematyce przyrodniczej i kulturowej.

6.5. Inne konkursy

Ponadto pracownicy Działu Edukacji uczestniczyli w pracach komisji konkursowych i przy organizacji następujących konkursów plastycznych:

- „Lecą liście, lecą...”, organizowanym przez Urząd Gminy Suwałki;
- „Roślinność Wigierskiego Parku Narodowego” organizowanym przez Gimnazjum Nr 6.

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

7. Imprezy zewnętrzne, wystawy.

7.1. Imprezy zewnętrzne

Dział Edukacji uczestniczył w następujących imprezach organizowanych poza terenem parku (wybrano najważniejsze):

- I Suwalskie Targi Drzewne 15-16.04 (przygotowanie i obsługa stoiska informacyjnego, sprzedaż materiałów);
- Dzień Ziemi na Polach Mokotowskich 24.04 (przygotowanie i obsługa stoiska, prowadzenie gier edukacyjnych, sprzedaż materiałów);
- Dzień Monitoringu Wód organizowany przez firmę Animex;
- I Piknik Ekologiczny 05.10 – Przedszkole Nr 3 (przygotowanie stoiska, prowadzenie gier edukacyjnych, konkursów i quizów, warsztatów pt. *Tworzymy leśnego skrzata*);
- Targi EkoMedia Forum w Poznaniu 14 - 18.11 (przygotowanie i obsługa stoiska, gry edukacyjne, sprzedaż materiałów);

7.2. Wystawy

Wystawy czasowe organizowane przez WPN w 2005 roku przedstawia tabela poniżej.

Tabela 17 Wystawy czasowe organizowane przez WPN w 2005 r.

L.p.	Tytuł wystawy	Miejsce	Okres trwania	Szac. Liczba odwiedzających
1	Wigierski Park Narodowy	Centrum Edukacji kologicznej w Ełku	XII 2004 – II 2005	300
2	Nad Wigrami	Muzeum Techniki (Pałac Kultury i Nauki) Warszawa	IV – VIII 2005	32000
3	Wigierski Park Narodowy	Muzeum Ziemi Sejneńskiej, Sejny	od VII 2005	5200
4	Wigierski Park Narodowy	Galeria pt. "Skąd nasz ród", Suwałki	od I 2005	1000
5	Świat roślin Wigierskiego Parku Narodowego (pokonkursowa wystawa prac)	Siedziba WPN, Krzywe	IV – VII 2005	2000
6	Bóbr (wystawa poplenerowa)	Siedziba WPN, Krzywe	od VII 2005	2000

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

7	Pokonkursowa wystawa wyrobów tkackich i ceramicznych	Ekspozycja Etnograficzna WPN, Krzywe	od VI 2005	10000
Razem				52500

8. Udzielanie informacji i pomoc osobom zainteresowanym oraz przekazywanie materiałów do szkół

Do Działu Edukacji wpłynęło 58 pism z prośbą o materiały informacyjne i promocyjne. Wszystkim zainteresowanym udzielono odpowiedzi i przesłano, bądź przekazano wydawnictwa WPN. Materiały przekazywano także osobom zgłaszającym się bezpośrednio do Działu Edukacji – głównie nauczycielom, uczniom i studentom. W ciągu roku przekazywano także do szkół z terenu miasta Suwałki i gmin, w granicach których leży park kwartalnik "Parki Narodowe" wydawany przez Ministerstwo Środowiska. Dział Edukacji prowadził także dystrybucję kwartalnika "Wigry" z dodatkiem dla dzieci i młodzieży pt. "Wigierek". Wydawnictwa te przekazywano nieodpłatnie szkołom z terenu powiatów, w granicach których leży park, bibliotekom (w tym uniwersyteckim), samorządom i sołectwom oraz kwaterodawcom z terenu parku, uczelniom wyższym, zarządom parków narodowych i niektórych krajobrazowych, centrom i ośrodkom edukacji ekologicznej. Ponadto część nakładu kwartalnika dystrybuują służby terenowe park wśród okolicznych mieszkańców.

9. Działalność wydawnicza

Zestawienie publikacji wydanych przez Wigierski Park Narodowy w 2005 roku znajduje się w załączniku 4, tabeli 4c.

10. Przygotowanie i realizowanie wniosków o dotacje na działalność edukacyjną

Przygotowano i rozliczono dotacje na dofinansowanie zadań związanych z edukacją:

- do NFOŚiGW na projekt pt. "Działania edukacyjne Wigierskiego Parku Narodowego w 2005 roku" (zakończenie umowy dotacji w I kwartale 2006 r.);
- do WFOŚiGW na projekt pt. "VI Sztafeta Obszarów Chronionych Województwa Podlaskiego";
- do Programu Socrates Gruntvig na szkolenie pt. "Training Course for Wigry National Park Staff concerning professional skills improvement in managing and work arranging of museum-educational centre" (Szkolenie dla pracowników WPN dotyczące doskonalenia umiejętności zarządzania i organizowania pracy muzeum-centrum edukacyjnego).

We współpracy z Zespołem do spraw udostępnienia parku i Stowarzyszeniem Konferencja Służb Ochrony Przyrody Zielonych Płuc Polski:

- do Programu "Działaj Lokalnie IV" na projekt pt. "Pamiętajmy o ogrodach, czyli piękno przydomowych i szkolnych ogródków" (zakończenie projektu w 2006 r.);
- do Fundacji Wspomagania Wsi na projekt pt. "Robimy kartki z okazji świąt Bożego Narodzenia i ozdoby choinkowe";
- do Programu "Działaj Lokalnie IV" na projekt pt. "Dawne zawody w kamedulskiej krainie";

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

- do Urzędu Miasta Suwałki na projekt pt. “My też poznajemy dawne zawody w kamedulskiej krainie”;
- do Programu Kultura Bliska 2005 na projekt pt. “Uczymy się czerpać z dziedzictwa kulturowego Suwalszczyzny” (zakończenie w 2006 roku).

11. Pozostałe działania

W 2005 roku, dzięki środkom NFOŚiGW gruntownie wyremontowano i zmodernizowano stałą wystawę w siedzibie parku pt. “Nad Wigrami”. Zainstalowane zostały nowe elementy aranżacyjne: postery, pnie drzew, gry edukacyjne, wypreparowane gatunki ryb, kiosk multimedialny. Zmodernizowano także dioramę z żerem bobra w holu wejściowym budynku dyrekcji (wymiana tła, elementów naturalnych, płyty poliwęglanowej osłaniającej dioramę), ponadto zainstalowano drugi kiosk multimedialny zawierający poza informacją o parku, także film nt. biologii bobra w trzech wersjach językowych.

W drugiej połowie roku wyremontowany został jeden z magazynów w bazie rybackiej WPN w Czerwonym Folwarku w celu przygotowania tam wystawy poświęconej rybołówstwu nad jeziorem Wigry. W pierwszym kwartale 2006 roku zostanie przygotowana tam wystawa pt. “Historia i tradycje rybołówstwa nad Wigrami”.

Zmodernizowano wyposażenie audiowizualne sali konferencyjnej WPN – zakup ekranu elektrycznie rozwijanego, tzw. szafki multimedialnej, wysięgnika podsufitowego do telewizora i rzutnika multimedialnego.

Wybudowano piec do wypału ceramiki przy miejscu ogniskowym “Dziupla” ze środków pozyskanych przez Stowarzyszenie Konferencja SOPZPP.

We współpracy z Instytutem Socjologii Uniwersytetu w Białymstoku zorganizowano seminarium pt. “Procesy integracji społecznej na obszarze Wigierskiego Parku Narodowego” (12.02.2005 r). Podczas seminarium przedstawione zostały wyniki badań przeprowadzonych na terenie WPN i otuliny przez grupę studentów Wydziału Socjologii pod kierownictwem prof. dr hab. Andrzeja Sadowskiego. W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele lokalnych samorządów, sołectw, mediów i pracownicy parku. Autorzy badań, po przeprowadzeniu 502 obszernych wywiadów z mieszkańcami parku i otuliny, starali się znaleźć odpowiedź na pytania, jaka jest lokalna społeczność, jakie są jej opinie na temat parku oraz czy i w jakim stopniu zmieniają się relacje między mieszkańcami oraz administracją parku.

Utrzymywane były kontakty z lokalnymi mediami – przekazywano bieżące informacje z życia parku, informacje nt. imprez i wydarzeń, materiały informacyjne – w tym kwartalnik Wigry.

3.6. Turystyka

Elżbieta Szkiroć, Jarosław Borejszo

W 2005 roku *Sekcja do spraw turystyki* została przekształcona w *Zespół do spraw udostępnienia parku*.

1. Obsługa ruchu turystycznego i promocja

Według szacunkowych danych w 2005 roku na terenie WPN przebywało 100 tys. turystów.

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

Jak co roku w siedzibie parku w Krzywem funkcjonowało Centrum Informacji Turystycznej. Informacje w centrum udzielane są w językach: polskim, angielskim, niemieckim i rosyjskim. Można w nim także otrzymać nieodpłatnie wydawnictwa edukacyjne, oferty gospodarstw agroturystycznych, biur turystycznych, wypożyczalni sprzętu turystycznego oraz gestorów bazy żywieniowej współpracujących z parkiem. Turyści mogą również skorzystać z usług licencjonowanych przewodników. W sezonie letnim centrum pełniło dyżury w dni wolne od pracy. Dzięki temu goście mogli skorzystać w szerszym zakresie z oferowanych imprez turystycznych i kulturalnych w najbliższej okolicy a także z wyjazdów na Litwę, proponowanych przez współpracujące z parkiem biura turystyczne. Wpisy do księgi pamiątkowej parku dają świadectwo zadowoleniu z dobrej obsługi Centrum Informacji Turystycznej.

W roku 2005 wprowadzona została nowa oferta – warsztaty “Wypiek wiejskiego chleba”, które cieszą się dużym powodzeniem, szczególnie wśród grup przedszkolnych.

Tabele poniżej przedstawiają zestawienia dotyczące liczby osób odwiedzających park.

Tabela 18. Liczba turystów obsługiwanych przez zespół ds. udostępnienia parku w 2005 r.

Lp.	Kategoria	Liczba turystów w latach		
		2004	2005	
1	Turyści zagraniczni	liczba grup	27	32
		liczba osób	600	788
2	Grupy dzieci	liczba grup	136	157
		liczba osób	5000	4682
3	Grupy dorosłych	liczba grup	94	34
		liczba osób	3000	1863
4	Grupy zwolnione z opłat za karty wstępu i usługi przewodnickie	liczba grup	40	43
		liczba osób	1800	790
5	Ogólna liczba grup i osób obsługiwanych przez sekcję ds. udostępnienia parku	liczba grup	230	272
		liczba osób	8800	9522

Tabela 2. Liczba sprzedanych kart wstępu i licencji wędkarskich w 2005 r

Lp.	Rodzaj	Lata	
		2004	2005
1	Karty wstępu	15577	21784
2	Licencje wędkarskie	5149	5003

Tabele poniżej przedstawiają zestawienia liczby osób odwiedzających wystawy, ścieżki edukacyjne, korzystających ze specjalnych ofert oraz bazy noclegowej parku.

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

Tabela 20. Liczba osób odwiedzających wystawy, ścieżki edukacyjne oraz korzystających ze specjalnych ofert WPN-u w 2005 r.

Lp.	Wystawa, ścieżka edukacyjna, oferta	Liczba turystów w latach		
		2004	2005	
1	Centrum informacji turystycznej	10 500	12 000	
2	Sala przyrodnicza	12 500	12 000	
3	Wystawa etnograficzna	2 500	10 000	
4	Ścieżka "Las"	grupy zorg.	8 864	11 000
		turyści ind.	8 000	8 000
5	Ścieżka "Suchary"	grupy zorg.	8 864	9 500
		turyści ind.	8 000	8000
6	Ścieżka "Jeziora"	grupy zorg.	12 850	13 000
		turyści ind.	9 000	6 500
7	Ścieżka "Płazy"	grupy zorg.	300	150
		turyści ind.	800	800
8	Ścieżka "Puszcza"	grupy zorg.	238	135
		turyści ind.	500	100
9	Ścieżka "Dobra Puszczańskie" na trasie Wigierskiej Kolejki Wąskotorowej	15 000	7 000	
10	Oferta "Przetwórstwo mleka tradycyjnymi metodami" (od maja do września)	400	400	

Zmniejszona liczba odwiedzających salę przyrodniczą spowodowana była jej przebudową (przez około 5 końcowych miesięcy roku, kiedy to licznie odwiedzają park wycieczki szkolne).

Tabela 21. Wykorzystanie obiektów noclegowych i rekreacyjnych w zarządzie WPN-u w 2005 r.

Nazwa obiektu, nr posesji (liczba miejsc noclegowych)	Liczba osób w latach		Liczba osobo-nocy w latach	
	2004	2005	2004	2005
Pokoje w leśniczówkach				
Lipniak 23 (6 m.n.)	18	22	90	75
Mikołajewo 34 (5 m.n.)	69	68	364	346
Leszczewek 40 (5 m.n.)	55	54	343	252
Gawarzec – Gawrych Ruda 58 (5 m.n.)	60	56	308	377
Maćkowa Ruda 57 (7 m.n.)	42	51	221	311
Bryzgiel (3 m.n.)	19	26	120	121
Królówek (3 m.n.)	14	18	131	86
RAZEM	289	295	1627	1528
Pokoje gościnne w dyrekcji parku (8 m.n.)	522	428	745	661
RAZEM WSZYSTKIE POKOJE	811	723	2372	218
Lipniak 23 (6 m.n.)	18	22	90	75

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

Pola biwakowe				
Za szkołą, Bindużka, Gremzdówka	600	850	Brak danych	1000
Jastrzęby	960	704	Brak danych	3280
Plaże				
Plaża w Krzywem	8000	8000		

Tabela 3. Wykorzystanie obiektów noclegowych i rekreacyjnych nie będących w zarządzie WPN-u

Wyszczególnienie		Liczba miejsc	Liczba os. 2004 szac.	Liczba os. 2005 szac.	
Pola biwakowe prywatne		522	3500	3000	
PTTK w Starym Folwarku	Dom wypoczynkowy	44	445 (2312 osobonoc y)	644 (75 zagr.)	
	Kemping	200	1471 (3098 osobonoc y)	2684 (749 zagr.)	
	Plaża	400	5000	7000	
	Festiwal "Spotkania z piosenką szantową"			3000	
	Ogólna liczba osób, które przebywały na terenie PTTK			30000	
Ośrodki wypoczynkowe	Dom Pracy Twórczej WIGRY	100	4000	10000	
	MOKOiW Gawrych Ruda	90 stałych 220 sezon.	2500	3000	
Baza noclegowa prywatna	"Holiday"	97	1577	1500	
	"U Zygmunta"	30	250	200	
	7 Domów do wynajęcia	119	1500	1800	
	36 Kwater prywatnych	419	4000	4500	
Prywatne domki		150	1800	2500	
Spływy kajakowe (8 organizatorów)			8 000	15000	

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

Ośrodek "Hossa – Wigry" Płociczno	Kolejka wąskotorowa		15000	15000
	Przejażdżki konne		1500	1300
Statek			8500	8400

Podobnie jak w latach ubiegłych na terenie Parku odbyły się następujące imprezy cykliczne:

- Rajd Narciarski Wędrówki Północy (36 edycja) – 184 uczestników;
- Ogólnopolski Wielodyscyplinowy Rajd po WPN – 157 uczestników;
- Regaty o Błękitną Wstęgę Jeziora Wigry (49 edycja) – 30 jachtów;
- Regaty o Puchar Dyrektora WPN (13 edycja) – 20 jachtów;
- Rodzinny Sobótkowy Rajd Pieszy (12 edycja) – 50 osób;
- Ogólnopolskie Spotkania z Piosenką Szantową nad Wigrami (6 edycja) – 4000 osób;
- Regaty przesiadkowe o Puchar Komandora Klubu Wodnego PTTK;
- Regaty o Puchar Bosmana;
- Otwarte Regaty Żeglarskie o Puchar Prezesa F.M. FORTE (3 edycja);
- Otwarte Mistrzostwa Żeglarskie Województwa Podlaskiego – 50 jachtów;
- Mistrzostwa Żeglarskie Makroregionu Podlasko- Lubuskiego – 25 jachtów;
- Kiermasz Sztuki Ludowej "U Jawora" (6 edycja) – 200 osób.

W 2005 roku zdecydowanie wzrosła liczba uczestników spływów kajakowych. Około 20% stanowili turyści z Niemiec, Wielkiej Brytanii, Włoch, Francji, Belgii i Holandii. Zdaniem osób obsługujących kajakarzy był to rok rekordowy pod względem liczby spływów kajakowych Czarną Hańczą. Zdecydowanie był to dobry rok dla turystów rowerowych. Szlaki rowerowe WPN cieszyły się dużym zainteresowaniem. Turyści byli pod wrażeniem dobrego zagospodarowania i oznakowania turystycznego, oraz zachwyceni bogactwem naszej przyrody. Duży odsetek stanowiły grupy turystów, które odwiedzały Wigierski Park Narodowy w drodze na Litwę.

Park promując walory swego obszaru nie zapomniał o dziedzictwie kulturowym a w tym o przyciągających smakołykach kuchni regionalnej, które oferowane były przez gospodarstwa świadczące usługi agroturystyczne. Wigierski Park Narodowy wspólnie z gospodarstwem agroturystycznym z Tartaku uczestniczył w V edycji konkursu "Nasze kulinarne dziedzictwo". Potrawa "Sielawa wędzona po wigiersku" zgłoszona przez Panią Zofię Tarasiewicz uzyskała nominację do "Perły".

Jak co roku WPN brał udział w targach turystycznych bezpośrednio lub przekazując materiały propagandowe i informacyjne .

Dobrze opracowana strona internetowa Parku zachęcała turystów do jego odwiedzenia. Bardzo przydatna były zamieszczone na stronie internetowej informacje o Parku w wersji anglo- i niemieckojęzycznej.

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

Większość turystów zagranicznych zapytana co skłoniło ich do podjęcia decyzji o odwiedzeniu naszego Parku, odpowiedziała, że nasza strona internetowa i rzetelna informacja udzielana przez Centrum IT WPN.

2. Remonty infrastruktury edukacyjnej i turystycznej oraz budowa nowych obiektów

W 2005 roku zrealizowano następujące zadania dotyczące infrastruktury turystycznej:

A. wykonanie 15 sztuk tablic informacyjnych w następujących miejscach:

1. Czerwony Krzyż – ściana nawodnego hangaru bazy rybackiej WPN-u.
2. Pola biwakowe “Za szkołą”, “Gremzdówka” i “Bindużka” – po 2 tablice na każdym polu.
3. Pole biwakowe “Jastrzęby” – tablica szlaku kajakowego ze znakiem pola biwakowego.
4. Węzły szlaków w Kruszniku i Uroczysku Węgżał – montowane do istniejących konstrukcji.
5. Lipniak, oddz. 7c (parking), montowana do istniejącej konstrukcji.
6. Lipniak, oddz. 12a, tablica dwustronna, montowana do nowej konstrukcji.
7. Leszczewek, oddz.50b, początek Bindasowej Drogi od strony Krzywego, montowana do istniejącej konstrukcji.
8. Cmentarz starobrzędowców w Rosochatym Rogu, montowana do nowej konstrukcji.

B. Prace związane z konserwacją i remontami kładek oraz odnowieniem oznakowań w terenie:

1. Remont kładki na przesmyku pomiędzy jeziorem Wigry i Leszczewek – wymiana elementów barierek i pokładu, impregnacja całości.
2. Konserwacja kładki przecinającej dolinę Czarnej Hańczy – wymiana elementów pokładu, impregnacja całości.
3. Konserwacja kładki przy polu biwakowym “Jastrzęby” – wymiana elementów pokładu, impregnacja całości.
4. Odnowienie znaków szlaków pieszych malowanych w terenie – 38 km. Były to następujące szlaki:
  - Krzywe – Stary Folwark, znaki czerwone: 7 km;
  - Wysoki Most – Wysoki Most, znaki czerwone: 13 km;
  - Wysoki Most – 19 Kilometr, znaki czarne: 3 km;
  - Krzywe – Krzywe, znaki zielone: 7 km;
  - Krusznik – Danowskie, znaki czerwone: 8 km.
5. Wymiana i uzupełnienie 80 drogowskazów szlaków.
6. Zakup i montaż znaku drogowego typu E-12 "drogowskaz do punktu widokowego" (dwa znaki) oraz D-18 "parking" (dwa znaki). Lokalizacja: O.O. Lipniak, oddz. 7b.

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

7. Zakup i montaż znaku drogowego B-3/B-4/B-10 (trójdzielny znak zakazu ruchu pojazdów z silnikami spalinowymi). Lokalizacja: O.O. Lipniak, oddz. 7b.
8. Zakup i montaż znaku czasowego ograniczenia ruchu i znaku D-18 "parking". Lokalizacja: Krzywe, oddz. 49l, koło dyrekcji WPN.
9. Zakup i montaż znaków drogowych typu E-12 "drogowskaz do punktu widokowego" (dwa znaki do istniejącego słupka) oraz jednego znaku typu D-18 "parking". Lokalizacja: parking w Bryzglu, dz. Nr 57/4.

C. Budowa wież widokowych i miejsc odpoczynku w następujących miejscach:

1. Wieża widokowa w Gawrych Rudzie (działka 128). Konstrukcja drewniana, wymiary 6 x 6 x 9 m, pokład na wysokości 8 m. Stała na miejscu starej wieży, która została rozebrana ze względu na zły stan techniczny.
2. Wieża widokowa w Kruszniku (działka 62). Konstrukcja drewniana, wymiary 6 x 6 x 9 m, pokład na wysokości 8 m. Stała na miejscu starej wieży, która została rozebrana ze względu na zły stan techniczny.
3. Budowa wieży widokowej na Łysej Górze w Starym Folwarku. Konstrukcja drewniana, wymiary 4,5 x 5,5 x 8,5 m, pokład na wysokości 3,2 m. Platforma stała na terenie dzierżawionym od Polskiego Towarzystwa Turystyczno – Krajoznawczego Oddziału w Suwałkach, z którym park od lat współpracuje.
4. Budowa i ustawienie 8 miejsc odpoczynku – wiat z siedziskami i stołem 6-osobowych. Lokalizacja: 203a, 212b, 228l, 264b, 299c, 299t, 376c, 377b.
5. Budowa małej architektury w miejscu odpoczynku "Kamionka" (oddz. 43a) oraz przy istniejącym parkingu w Bryzglu (oddz. 393d) – tablica informacyjna oraz wiata z siedziskami i stołem 6-osobowa.
6. Wykonanie nowych schodów przy platformach widokowych w Starym Folwarku i nad Sucharem IV oraz w miejscu ogniskowym "Puszczyk" (schody o wymiarach: 1,2 m szerokość i 2,5 m długość).
7. Wykonanie i ustawienie w terenie 50 koszy na śmieci. Konstrukcja z drewna iglastego impregnowana, skręcana na śruby, 2 słupki do wkopania w ziemię dębowe.

D. Remont i konserwacja infrastruktury ścieżki edukacyjnej "Puszcza": naprawa 100 m ogrodzenia, wykonanie 70 metrów nowego ogrodzenia, ustawienie 35 sztuk rytych drogowskazów informacyjnych na ścieżce, wykonanie 2 tablic informacyjnych, oznakowanie ścieżki na długości 3,5 km.

E. Modernizacja i konserwacja infrastruktury na ścieżce "Eksploatacja Dóbr Puszczańskich". Były to następujące działania:

1. Plansze z mapą parku i regulaminem na tyle istniejących tablic na przystankach
  - nr 1 "Kolejka leśna" w Płocicznie.
  - nr 4 "Bartnictwo" w Płocicznie.

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

- nr 5 “Kolejka leśna” w Płocicznie.

Impregnacja konstrukcji tablic.

2. Oznakowanie dojścia do przystanku nr 7 "Wapienniki" w Leszczewie. Wykonanie tablicy informacyjnej, ustawienie 3 słupów pod tablicę i drogowskazy. Oznakowanie 0,5 km ścieżki dojściowej znakami malowanymi w terenie.

F. Modernizacja i konserwacja infrastruktury ścieżki edukacyjnej “Jeziora”. Były to następujące działania:

1. Wykonanie nowej tablicy na przystanku 4 "Geneza południowej części jeziora Wigry”. Wymiana płyty poliwęglanowej i olistwowania. Montaż do istniejącej konstrukcji.
2. Ustawienie nowej konstrukcji tablicy na przystanku 6 “Przyroda i sztuka”.
3. Konserwacja 20 małych tablic informacyjnych – pulpity. Mycie, wykonanie ramek z kątownika, montaż nowych płyt poliwęglanowych.
4. Oznakowanie ścieżki znakami malowanymi w terenie, na długości 5 km.
5. Ustawienie znaków pionowych: 6 drogowskazów i 2 słupki.
6. Budowa wiaty z siedziskami i stołem 6-osobowej w punkcie startowym przy Zatoce Słupiańskiej.
7. Impregnacja wszystkich drewnianych konstrukcji tablic na ścieżce.

G. Modernizacja i konserwacja infrastruktury ścieżki edukacyjnej “Płazy”. Były to następujące działania:

1. Wykonanie i ustawienie tablicy “startowej” formatu 0,7x1 m wraz z jej konstrukcją przy przystanku PKS. Zakup i montaż płyty poliwęglanowej.
2. Zakup i montaż płyty poliwęglanowej na przystanku 2 “Grzebiuszka”.
3. Montaż nowych plansz i płyt poliwęglanowych do istniejących konstrukcji na przystankach:
  - nr 3 “Żaba moczarowa”,
  - nr 4 “Żaba jeziorkowa”,
  - nr 5 “Żaba trawna”.
4. Impregnacja drewnianych konstrukcji tablic.
5. Oznakowanie ścieżki znakami malowanymi w terenie na długości 4,5 km.
6. Ustawienie znaków pionowych – 12 sztuk drogowskazów i 6 słupków.
7. Budowa 3 przejść nad ogrodzeniem elektrycznym.

H. Modernizacja i konserwacja infrastruktury ścieżki edukacyjnej “Las”. Były to następujące działania:

1. Wykonanie i wymiana tablicy “Ścieżki edukacyjne w WPN” przy bramie wejściowej na ścieżkę. Format 1x1,2 m, montaż do istniejącej konstrukcji.

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

2. Wykonanie nowej planszy tablicy na przystanku 2 “Obozowisko z epoki kamienia”. Montaż do istniejącej konstrukcji.
3. Zakup i wymiana płyty poliwęglanowej na przystanku 8 “Bór bagienny”.
4. Impregnacja drewnianych konstrukcji tablic na ścieżce.

I. Modernizacja i konserwacja infrastruktury ścieżki edukacyjnej “Suchary”. Były to następujące działania:

1. Wykonanie i wymiana tablic wejściowych na ścieżkę. 2 tablice montowane do tej samej istniejącej konstrukcji.
2. Wykonanie i wymiana konstrukcji tablic oraz płyt poliwęglanowych na przystankach nr 1 “Suchar II” i nr 2 “Suchar III”.
3. Wykonanie i wymiana konstrukcji tablicy na przystanku 3 “Zgryzy bobrowe”.
4. Wykonanie i wymiana planszy tablicy na przystanku 4 “Poznajemy drzewa i krzewy”. Tablica z gatunkami: trzmielina, szakłak, kruszyna, wawrzynek. Wymiana płyty poliwęglanowej. Montaż na istniejącej konstrukcji.
5. Wykonanie i ustawienie tablicy wraz z nową konstrukcją i płytą poliwęglanową na przystanku 5 “Podglądamy bobry”.
6. Impregnacja drewnianych konstrukcji tablic.

Wymienione prace zostały zrealizowane dzięki pomocy finansowej NFOŚiGW. Łączny koszt zadania wyniósł 181 tys. zł, w tym dotacja NFOŚiGW 164 tys. zł.

Oprócz wyżej wymienionych zadań, na szlakach pieszych przebiegających przez park wymieniono i uzupełniono 133 drogowskazy i 15 tablic z siecią szlaków wykonanych przez suwalski Oddział PTTK.

3.7. Działalność naukowa

Lech Krzysztofiak

W minionym roku na terenie parku obce instytucje realizowały 21 tematów badawczych. Większość z nich to prace magisterskie, które realizowane były przy pomocy pracowników parku. Pracownia Naukowo-Edukacyjna prowadzi trzy tematy. Kontynuowane są prace dotyczące poznania rozmieszczenia na terenie parku chronionych, ginących i zagrożonych gatunków roślin. Również prace związane z biologią i ekologią wybranych grup owadów oraz fauną i florą torfowisk położonych w dolinie Czarnej Hańczy nie zostały zakończone i będą kontynuowane w bieżącym roku. Zestawienie prac badawczych realizowanych przez park zamieszczone zostało w tabeli 5B.

Pracownicy parku brali udział w kilku sesjach, konferencjach naukowych i szkoleniach, na których wygłosili 8 referatów i zaprezentowali 4 postery.

W minionym roku Pracownia Naukowo-Edukacyjna zakończyła realizację projektu “Restytucja i czynna ochrona zagrożonych gatunków roślin i zwierząt w Wigierskim Parku Narodowym” finansowanego przez Fundację EkoFundusz. W ramach tego projektu prowadzone były prace m.in. dotyczące czynnej ochrony

płazów i motyla mszarnika jutta *Oeneis jutta*. W ramach projektu zakupiono przenośne płotki do ochrony płazów wzdłuż dróg i wyremontowano część glinianych konstrukcji dla ochrony owadów.

Pracownia opracowała i złożyła do Ministerstwa Edukacji i Nauki wnioski dot. badania zagrożonego gatunku motyla mszarnika jutta *Oeneis jutta* oraz wnioski dot. wyposażenia Pracowni w nowy sprzęt badawczy (w tym nowy samochód terenowy).

3.8. Monitoring środowiska i przyrody

Lech Krzysztofiak

W roku hydrologicznym 2005 Stacja Bazowa ZMŚP WIGRY prowadziła prace dotyczące następujących programów pomiarowych:

- meteorologia,
- chemizm powietrza,
- chemizm opadów atmosferycznych i pokrywy śnieżnej,
- chemizm opadów podokapowych,
- chemizm spływu po pniach,
- chemizm roztworów glebowych,
- wody podziemne,
- wody powierzchniowe - rzeki,
- metale ciężkie i siarka w porostach,
- chemizm opadu organicznego,
- struktura i dynamika szaty roślinnej,
- szata roślinna,
- fauna bezkręgowca.

Badania prowadzono na terenie zlewni eksperymentalnej, na wybranych powierzchniach badawczych i w wyznaczonych punktach kontrolno-pomiarowych. (zobacz także: raport Wigierskiej Stacji Bazowej ZMŚP za rok 2005)

Zakres pomiarowy

Meteorologia

Pomiary meteorologiczne prowadzone były na terenie ogródka meteorologicznego zlokalizowanego w Sobolewie. Do badań wykorzystano automatyczną stację meteorologiczną Milos 500 firmy Vaisala.

Chemizm powietrza

Chemizm powietrza badany był na jednym stanowisku w Sobolewie. Zastosowano metodą pasywną, z ekspozycją trzech próbników na wysokości 1,6 m nad poziomem gruntu. Czas ekspozycji próbników wynosił 1 miesiąc. Metody oznaczania zanieczyszczeń powietrza zostały opracowane w Zakładzie Chemii Analitycznej Politechniki Krakowskiej, a analizy zanieczyszczeń wykonała firma Propagator z Krakowa.

Chemizm opadów atmosferycznych i pokrywy śnieżnej

Wody opadowe do badań właściwości fizycznych i chemicznych zbierane były na terenie ogródka meteorologicznego w Sobolewie. Poboru prób opadu mokrego dokonywano w okresach tygodniowych, w

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

każdy wtorek o godz. 800, za pomocą kolektora UNS 130/S firmy Eigenbrodt. Analizy jakości opadu wykonywane były w laboratorium Wigierskiego Parku Narodowego (WPN) i w laboratorium Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Białymstoku Delegatura w Suwałkach (WIOŚ).

Chemizm opadów podokapowych

Wody opadowe przechodzące przez warstwę koron drzew (sosna, świerk) zbierane były z leśnej powierzchni badawczej zlokalizowanej w pobliżu ogródka meteorologicznego w Sobolewie. Poboru prób opadów dokonywano w okresach tygodniowych, a następnie przenoszono je do laboratorium, gdzie były przechowywane w temperaturze 6° C. Badania jakości wód wykonywane były przez laboratoria WPN i WIOŚ, z próby zbiorczej na koniec każdego miesiąca.

Chemizm spływu po pniach

Wody spływające po pniach drzew (sosna, świerk) zbierane były z leśnej powierzchni badawczej zlokalizowanej w pobliżu ogródka meteorologicznego w Sobolewie. Poboru prób dokonywano w okresach tygodniowych, a następnie przenoszono je do laboratorium, gdzie były przechowywane w temperaturze 6° C. Badania jakości wód wykonywane były przez laboratoria WPN i WIOŚ, z próby zbiorczej na koniec każdego miesiąca.

Roztwory glebowe

Badania roztworów glebowych prowadzone były na powierzchni leśnej w Sobolewie, na trzech stanowiskach – na wierzcholinie zbocza doliny rzecznej, na jego stoku i u podnóża zbocza. Roztwory pobierane były z lizymetrów zainstalowanych na trzech głębokościach: 30, 50 i 100 cm, na koniec każdego miesiąca. Badania jakości roztworów wykonywane były przez laboratoria WPN i WIOŚ.

Wody podziemne

Właściwości fizyczne i chemiczne wód podziemnych badano czterokrotnie w ciągu roku hydrologicznego: w grudniu, marcu, czerwcu i wrześniu. Przed każdym pobraniem prób z otworów piezometrów wypompowywano około cztery objętości słupa wody stagnującej w otworach. W próbach określono stężenia parametrów z zakresu podstawowego programu pomiarowego ZMŚP. Wszystkie analizy fizyczne i chemiczne wykonano w laboratorium WPN.

Poziom zwierciadła wody w otworach piezometrycznych w Sobolewie badany był w każdy poniedziałek o godz. 800 za pomocą taśmy mierniczej z “świstawką”.

Wody powierzchniowe - rzeki

Badania wód powierzchniowych dotyczyły pomiarów poziomu i prędkości przepływu wód w rzece Czarna Hańcza – w punkcie kontrolno-pomiarowym w Sobolewie oraz właściwości fizycznych i chemicznych wód rzeki w punktach w Sobolewie i przy ujściu rzeki do jeziora Wigry. Próby wody do badań pobierane były z nurtu rzeki jeden raz w miesiącu. Pomiar stanu wód prowadzony był w sposób ciągły przy wykorzystaniu limnigrafu typu L-861. Z zapisu limnigrafu określano średnie, maksymalne i minimalne stany dobowe. Pomiaru prędkości przepływu wody w rzece dokonano 8-krotnie, przy pomocy młynka hydrometrycznego firmy SEBA, starając się uchwycić jak największe zróżnicowanie stanów wody.

Metale ciężkie i siarka w porostach

W lipcu z 20 stanowisk zlokalizowanych na terenie zlewni eksperymentalnej (8 stanowisk) i w jej otulinie zebrano próby plech pustułki pęcherzykowatej *Hypogymnia physodes*. Próby po wysuszeniu i opisanu przesłane zostały do Zakładu Monitoringu Środowiska Instytutu Nauk o Środowisku Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, gdzie poddane zostały badaniom na zawartość metali ciężkich: cynku, miedzi, ołowiu i kadmu oraz siarki. Analizy chemiczne zostały wykonane przy użyciu spektrofotometru absorpcji atomowej IL 251.

Chemizm opadu organicznego

Na jednym stanowisku w lesie w Sobolewie zbierany był opad organiczny. Kolektory opadu, w ilości 15 szt., rozmieszczone zostały w regularnej siatce co 5 m, a materiał z nich był wybierany na koniec miesiąca. Materiał po przywiezieniu do laboratorium był segregowany na kilka części (igły, liście, kwiatostany, gałęzie, porosty, kora, inne), a następnie ważony. Po wysuszeniu materiał ponownie zważono i zmielono w młynku. W tak przygotowanym materiale na koniec roku wykonano analizy chemiczne, określając zawartość węgla organicznego, siarki ogólnej, azotu ogólnego, fosforu ogólnego, wapnia, magnezu, sodu i potasu.

Flora i roślinność zlewni eksperymentalnej

Prowadzone były badania florystyczne o charakterze inwentaryzacyjnym na terenie całej zlewni, ze szczególnym uwzględnieniem gatunków chronionych, rzadkich i gatunków obcych w naszej florze.

Struktura i dynamika szaty roślinnej na stałych powierzchniach

Badania składu florystycznego, struktury i dynamiki fitocenoz przeprowadzono na dwóch stałych powierzchniach (40 x 40 m) - w borze bagiennym i grądzie. Na powierzchniach tych dokonano pomiaru pierśnicy wszystkich drzew, wysokości drzew i wysokości ich koron. Każdą powierzchnię podzielono na 16 mniejszych powierzchni (10 x 10 m) i określono na nich pokrycie przez poszczególne warstwy roślinności, skład gatunkowy oraz żywotność występujących roślin. Ponadto na 6 stałych powierzchniach zlokalizowanych na torfowisku przeprowadzono badania związane z zarastaniem tych torfowisk.

Fauna bezkręgowca

Badania prowadzono w dwóch typach siedliskowych lasu – w borze bagiennym i lesie mieszanym. Na każdym siedlisku wytypowano po trzy stanowiska oddalone od siebie o około 250 m, na których zainstalowano po 5 pułapek rozmieszczonych liniowo w trzymetrowych odstępach. Pułapki (słoiki o pojemności 0,33 l i średnicy otworu 56 mm) zostały wkopane równo z powierzchnią gruntu i osłonięte daszkami. Jako płynu konserwującego użyto roztworu glikolu etylowego. Pułapki były eksponowane w terenie przez 5 miesięcy, od maja do końca września, a materiał był wybierany z nich w odstępach miesięcznych. Po wybraniu z odłowionego materiału chrząszczy należących do rodziny Carabidae zakonserwowano je i przesłano do oznaczenia do Zakładu Zoologii Instytutu Biologii Akademii Świętokrzyskiej.

3.9. Zagospodarowanie przestrzenne

Janina Kamińska

W 2005 roku rozpatrzono 155 spraw związanych zagospodarowaniem przestrzennym terenu parku i otuliny. W znacznej liczbie były to sprawy dotyczące inwestycji związanych z remontami oraz budową

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

bądź rozbudową obiektów. W trakcie procesu uzgadniania planowanych inwestycji park przedstawiał swoje stanowisko, w którym brano pod uwagę zapisy obowiązujących ustaw:

- 76 spraw rozpatrzono w formie postanowienia. Terenu parku dotyczyło 26 postanowień uzgodnionych i 9 postanowień, w których odmówiono uzgodnienia. Wśród spraw odmawiających uzgodnienia dwie zostały w całości uwzględnione, w trzech zmieniono treść decyzji w sposób zgodny z wymaganiami parku a cztery zostały zaskarżone do Ministra Środowiska i do chwili obecnej nie zostały rozpatrzone. Otuliny dotyczyło 41 postanowień, w tym jednego nie uzgodniono. Postanowienie negatywne zostało zmienione po uznaniu zasadności zażalenia strony;
- 19 spraw dotyczyło opinii. Obszaru parku dotyczyło 11 opinii pozytywnych i 4 negatywne a dla terenu otuliny parku wydano 4 opinie pozytywne;
- w pozostałych sprawach park przedstawiał swoje stanowisko bądź przyjmował do wiadomości przekazywane informacje o zamierzeniach co do których nie wnosił sprzeciwu.

Przedmiotem opiniowania i uzgodnień były w szczególności następujące sprawy:

1. Pomosty: 4 przypadki opiniowania budowy i remontów – wszystkie pozytywne.
2. Utworzenie siedliska (poprzez budowę budynku mieszkalnego i gospodarczego): do WPN dotarło 9 wniosków (w tym 6 z terenu parku) o uzgodnienie decyzji o warunkach zabudowy dotyczących powstania nowych siedlisk rolniczych. Dwa wnioski (z terenu parku) nie zostały uzgodnione. W jednym przypadku decyzja została zmieniona zgodnie z wymaganiami WPN i następnie uzgodniona, w drugim postanowienie parku o odmowie uzgodnienia zostało zaskarżone do Ministra Środowiska i czeka na rozstrzygnięcie.
3. Budowa budynków gospodarczych (w tym budowa, modernizacja, rozbudowa i adaptacja do celów agroturystyki): rozpatrzono 8 spraw (7 pozytywnych postanowień i jedną pozytywną opinię) dotyczących budynków gospodarczych (w tym 5 dla obiektów położonych w otulinie parku).
4. Budowa budynków mieszkalnych: rozpatrzono i zaopiniowano 33 sprawy (w tym 17 dotyczących obiektów w otulinie parku i 16 w parku). Pozytywnie zaopiniowano 28 spraw (w tym 16 w otulinie i 12 w parku). Z czterech negatywnych postanowień w granicach parku jedno zostało zaskarżone do Ministra Środowiska, w pozostałych przypadkach uwzględniono stanowisko parku. Opinia negatywna dotycząca otuliny została zmieniona po uznaniu zasadności argumentów strony.
5. Budowa budynków letniskowych: rozpatrzono i zaopiniowano 5 spraw dotyczących zabudowy letniskowej. Spośród 4 spraw dotyczących terenu parku 3 zostały rozpatrzone negatywnie. W dwóch przypadkach uwzględniono stanowisko parku, w jednym sprawa skierowana została do rozstrzygnięcia przez Ministra Środowiska. Jedna sprawa dotyczyła otuliny parku i została uzgodniona.
6. Zmiana sposobu użytkowania gruntu: w sprawie zniszczenia szaty roślinnej, samowolnego wykonania obiektów hydrotechnicznych i zniszczenia miejsc bytowania bobra w strefie ochronnej jeziora Wigry, Naczelny Sąd Administracyjny rozstrzygnął, jakie organy administracji mają wydać decyzję. Obecnie sprawa rozstrzygana będzie przez Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego w Suwałkach. Po kolejnych odwołaniach strony sprawa jest kontynuowana.

Wigierski Park Narodowy uzgadniał i opiniował również inne zamierzenia inwestycyjne i działania polegające na :

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

- modernizowaniu i budowie napowietrznych linii energetycznych i budowie przyłączy kablowych
- budowie światłowodu i sieci telefonicznych;
- budowie sieci wodociągowych;
- budowie wiat, altan i wież widokowych;
- prac remontowych drogowych;
- lokalizacji zbiorników na gnojówkę.

W chwili obecnej czekamy na rozstrzygnięcia Ministra Środowiska w zaskarżonych postanowieniach Dyrektora WPN odmawiających uzgodnień decyzji o warunkach zabudowy następujących sprawach:

1. wszczętych w 2005 roku, dotyczących::

- budowy budynku mieszkalnego – zażalenie z kwietnia 2005 r.,
- budowy budynku letniskowego – zażalenie z września 2005 r.,
- budowy siedliska – zażalenie z czerwca 2005 r.,
- realizacji pola namiotowego – zażalenie z października 2005 r.
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nowinka – zażalenie z września 2005 r.,

2. wszczętych w 2004 roku, dotyczących budowy:

- budynków mieszkalnych – zażalenie z 30 grudnia 2004 r. i 04 stycznia 2005 r.
- budynków letniskowych – 2 zażalenia z 15 listopada 2004 r.

3. rozpoczętej w 2003 roku, dotyczącej lokalizacji stawów rybnych w strefie przybrzeżnej jeziora na gruntach organicznych – zażalenie z 31 stycznia 2005 r.

Wśród powyższych spraw terenu otuliny dotyczyła jedna, w której Dyrektor Wigierskiego Parku Narodowego wydał postanowienie uzgadniające projekt decyzji wójta Gminy Suwałki. Projekt decyzji odmawiał wydania warunków zabudowy działki położonej we wsi Magdalenowo na niezabudowanej nieruchomości. Z decyzją odmowną Wójta Gminy w Suwałkach i postanowieniem dyrektora WPN uzgadniającym decyzję i popierającym stanowisko gminy nie zgodził się inwestor i złożył zażalenie do Ministra Środowiska.

2004 roku rozpatrzono 150 spraw związanych realizacją inwestycji lokalizowanych na terenie parku i otuliny. W znacznej liczbie były to sprawy dotyczące inwestycji związanych z remontami, budową bądź rozbudową obiektów. W trakcie procesu związanego z uzgadnianiem planowanych inwestycji park przedstawiał swoje stanowisko w formie postanowienia, w którym brano pod uwagę zapisy obowiązujących ustaw. Przedmiotem opiniowania i uzgodnień były w szczególności następujące sprawy:

1. Pomosty – 8 przypadków opiniowania budowy i remontów. Inwestycje związane z dwoma z nich zaopiniowano pozytywnie. Opinie negatywne dotyczyły samowoli budowlanych i zostały skierowane do

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

Inspektoratu Nadzoru Budowlanego. Dla trzech pomostów wydano już decyzje nakazujące rozbiórki samowoli, pozostałe sprawy nie są jeszcze zakończone.

2. Zabudowa zagrodowa (rolnicza) w tym:

– Utworzenie siedliska (poprzez budowę budynku mieszkalnego i gospodarczego): do WPN dotarło 27 wniosków (w tym 10 z terenu parku), o uzgodnienie decyzji o warunkach zabudowy, dotyczących powstania nowych siedlisk rolniczych. Jeden wniosek nie otrzymał pozytywnego uzgodnienia. Negatywne stanowisko dotyczyło wprowadzenia nowej zabudowy na obszarach atrakcyjnych krajobrazowo, gdzie obowiązywał zakaz zabudowy w obowiązującym do końca 2002 roku planie miejscowym zagospodarowania przestrzennego gminy.

– Budowa budynków gospodarczych (w tym budowa, modernizacja, rozbudowa i adaptacja do celów agroturystyki): rozpatrzono 7 spraw dotyczących budynków gospodarczych (w tym 3 dla obiektów położonych w otulinie parku). Wydano 6 pozytywnych postanowień i jedną pozytywną opinię.

– Budynki mieszkalne: rozpatrzono i zaopiniowano 44 sprawy (w tym 29 dotyczących obiektów w otulinie parku i 15 w parku). Pozytywnie zaopiniowano 41 spraw (w tym 27 w otulinie i 14 w parku). Opinia negatywna dotyczyła lokalizacji domu mieszkalnego na półwyspie klasztornym. Inwestor zamierzał zlokalizować budynek mieszkalny w drugim rzędzie zabudowy (naruszając historycznie ukształtowaną linię zabudowy wsi) i zbliżając się z zabudową do brzegu jeziora Wigry.

– Zabudowa letniskowa: rozpatrzono i zaopiniowano 8 spraw dotyczących zabudowy letniskowej. Inwestycje dotyczące obiektów planowanych do lokalizacji w strefie ochronnej parku uzgodniono pozytywnie. Również pozytywna była opinia dotycząca przebudowy istniejącego domku letniskowego położonego w granicach parku. Pozostałe planowane inwestycje dotyczące wprowadzenia zabudowy letniskowej na tereny niezabudowane, użytkowane dotąd rolniczo, nie zostały uzgodnione.

3. Gospodarka wodno-ściekowa: w 2004 roku kontynuowane są działania zmierzające do skanalizowania wszystkich miejscowości leżących na obszarze parku i otuliny. Zostały zakończone prace związane z budową kolektora ściekowego, dofinansowanego przez program ISPA, obejmującego wsie położone w granicach parku w gminie Suwałki.

4. Zmiana sposobu użytkowania gruntu: w sprawie zniszczenia szaty roślinnej, samowolnego wykonania wielkich obiektów hydrotechnicznych i zniszczenia miejsc bytowania bobra w strefie ochronnej jeziora Wigry, Naczelny Sąd Administracyjny rozstrzygnął, jakie organy administracji mają wydać decyzję. Obecnie sprawa rozstrzygana będzie przez Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego w Suwałkach.

5. Wigierski Park Narodowy uzgadniał i opiniował również inne zamierzenia inwestycyjne i działania polegające na :

- modernizowaniu i budowie napowietrznych linii energetycznych i budowie przyłączy kablowych;
- budowie kanalizacji deszczowych z urządzeniami podczyszczającymi;
- podziału nieruchomości rolnych;
- prac remontowych prowadzonych w Domu Pracy Twórczej w Wigrach;
- lokalizacji stawów rybnych.

3.10. Ochrona przed szkodnictwem

Antoni Ignatowicz

Głównymi przestępstwami i wykroczeniami z jakimi ma do czynienia Straż Wigierskiego Parku Narodowego, to naruszenia prawa polegające przede wszystkim na:

- kłusownictwie rybackim (nielegalne połowy ryb sieciami, przy użyciu prądu i przy użyciu ościeni, oraz amatorski połów ryb wędkami bez wymaganego zezwolenia),
- zaborze mienia (nielegalny wyrąb i kradzież drewna),
- kłusownictwie na zwierzynę łowną (wnykarstwo),
- “dzikiej turystyce” i biwakowaniu poza miejscami do tego celu wyznaczonymi.

Funkcjonariusze Straży Parku w 2005 roku uczestniczyli w 417 patrolach na terenie Wigierskiego Parku Narodowego. W wyniku tych patroli strażnicy:

1. wylegitymowali 317 osób, z czego pouczone zostało 158 osób;
2. znaleźli i podjęli 6 wnyków zastawionych przez kłusowników na zwierzynę łowną;
3. znaleźli w wodach WPN, pojęli i zabezpieczyli n/w sprzęt kłusowniczy:
  - 97 szt. wontonów,
  - 4 szt. żaków,
  - 41 szt. wędek samołówek,
  - 1 szt. sieci typu “ganta”,
  - 3 łodzie wiosłowe;
4. ujęli na gorącym uczynku:
  - 5 kłusowników zgodnie z art. 27 ust.1 pkt1 ustawy o rybactwie śródlądowym (wędkowanie bez zezwolenia);
  - 3 kłusowników łowiących sieciami – art.27a ust.1 pkt1 ustawy jw.;
5. wzięli udział w 5 zasadzkach na kłusowników, z czego 1 zakończyła się ujęciem sprawców.

Od czerwca do września 2005 roku w weekendy miały miejsce wspólne patrole z Policją, w ramach opracowanego rocznego planu współpracy oraz programu pod kryptonimem “Bezpieczna woda”. Funkcjonariusze Straży Parku uczestniczyli wspólnie z funkcjonariuszami z KMP w Suwałkach, KPP w Augustowie i KMP w Sejnach w 19 patrolach, w trakcie których:

- ujawniono 10 wykroczeń,
- pouczone 92 osoby,

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

- wylegitymowano 210 osób,
- przeprowadzono 2 interwencje,
- skontrolowano 19 placówek wypoczynku, miejsc biwakowych i kąpielisk,
- skontrolowano 30 jednostek pływających,
- skontrolowano 152 wędkarzy.

Współdziałanie Straży Parku z Policją polegało głównie na działaniach prewencyjnych, ale były również przypadki podjęcia natychmiastowej interwencji. Na skutek szybkiego działania funkcjonariuszy Straży Parku i Policji ujęto 2 kłusowników podczas połowu ryb sieciami w jeziorze Wigry.

W roku 2005 przedstawiciele Straży Parku 3-krotnie występowali w roli oskarżyciela publicznego w sprawach o wykroczenia w VII Wydziale Grodzkim Sądu Rejonowego w Suwałkach.

W 2005 roku funkcjonariusze Straży Parku zapoznani zostali z instrukcją alarmową w sprawie postępowania w przypadku zgłoszenia lub stwierdzenia faktu podłożenia ładunku wybuchowego w obiekcie, zostali również przeszkoleni w zakresie ratowania tonących i udzielania pierwszej pomocy medycznej – przed lekarskiej.

Komendant Straży Parku przeprowadził 3 kontrole wewnętrzne Straży Parku pod kątem prawidłowego i zgodnego z Książką Ewidencji Patroli realizowania tych patroli przez funkcjonariuszy Straży Parku, oraz kontroli notatników służbowych. Nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

Z przeprowadzonej analizy zagrożeń i przyczyn ich powstawania wynika, że w aktualnych warunkach praktycznie niemożliwa jest całkowita eliminacja przestępstw i wykroczeń, natomiast możliwym wydaje się zmniejszenie ich liczby i częstotliwości, ale tylko przy zaangażowaniu wszystkich Służb Parku, polegającym na systematycznym i częstym patrolowaniu terenu WPN.

Tabela 23. Szkodnictwo i ochrona przed szkodnictwem w 2005 r.

Liczba funkcjonariuszy Straży Parku	Liczba spraw			Windykacja należności w zł	Kradzieże drewna		Liczba przypadków kłusownictwa	
	wszcz.	zakoń.			liczba przypadków	skradzione drewno	masa [m ³]	wartość [zł]
		r-m	w tym wyrokami skaz.					
5	0	0	0	0	6	9,9	620,77	163

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

4. Finanse

Marta Kopiczko

4.1. Budżet

Dochody i wydatki budżetowe w 2005 roku przedstawiono w tabelach poniżej.

Tabela 24 Dochody budżetowe w 2005 r.

Dział 925, Rozdział 92501			
Lp.	Nazwa paragrafu	§§	Kwoty [zł]
1	Dochody z najmu i dzierżawy	0750	16 159,40
2	Wpływy z usług	0830	3 894,16
3	Grzywny, mandaty i inne kary pieniężne od ludności	0570	1 500,00
Razem			21 553,56

Dział 925, Rozdział 92597			
Lp.	Nazwa paragrafu	§§	Kwoty [zł]
1	Wpływy do budżetu części zysku gospodarstwa pomocniczego	2380	67,62
Razem			67,62
Ogółem dochody budżetowe			21 621,18

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

Tabela 25 Wydatki budżetowe w 2005 r.

Dział	Rozdział	Paragraf	Kwota [zł]
Dział 925, Rozdział 92501			
1	Nagrody i wydatki osobowe nie zaliczone do wynagrodzeń	3020	159 637,08
2	Różne wydatki na rzecz osób fizycznych	3030	0,00
3	Stypendia różne	3250	0,00
4	Wynagrodzenia osobowe	4010	1 809 000,00
5	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	4040	142 498,04
6	Składki na ubezpieczenia społeczne	4110	345 707,05
7	Składki na Fundusz Pracy	4120	47 849,83
8	Wpłaty na PFRON	4140	16 959,73
9	Zakup materiałów i wyposażenia	4210	9 000,00
10	Zakup pomocy naukowych, dydaktycznych i książek	4240	0,00
11	Zakup energii	4260	31 410,00
12	Zakup usług remontowych	4270	5 970,60
13	Zakup usług zdrowotnych	4280	1 790,00
14	Zakup usług pozostałych	4300	22 202,00
15	Podróże służbowe krajowe	4410	999,28
16	Podróże służbowe zagraniczne	4420	3026,55
17	Różne opłaty i składki	4430	3 026,55
18	Odpis na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	4440	49 175,04
19	Pozostałe podatki na rzecz budżetów gmin	4500	100 505,27
20	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	6050	44 175,04
		RAZEM:	2 790 469,28
Dział 925, Rozdział 92597			
1	Dotacja przedmiotowa z budżetu dla gospodarstwa pomocniczego	2660	20 000,00
		RAZEM:	20 000,00
Razem rozdziały 92501+92597			2 810 469,28

4.2. Gospodarstwo Pomocnicze

W 2005 roku Wigierski Park Narodowy Gospodarstwo Pomocnicze osiągnęło przychód ze sprzedaży drewna, ryb, licencji wędkarskich, kart wstępu i innych usług turystycznych, w wysokości 2 280 555,83 zł (w tym pokrycie amortyzacji 349 509,17 zł)

Koszty realizacji zadań Gospodarstwa Pomocniczego wyniosły 2 389 802,37 zł (w tym amortyzacja 349 509,17 zł).

Tabela 26 Przychody i rozchody gospodarstwa pomocniczego według typów (rodzajów) działalności w 2005 r

Dział	Typ działalności	Rozchody [zł]	Przychody [zł]
I	Ochrona przyrodniczych i kulturowych zasobów parków narodowych, w tym:	923 454,72	1 495 424,09
	1. Ochrona przyrody nieożywionej i gleb	0,00	
	2. Ochrona ścisła	0,00	
	3. Ochrona ekosystemów wodnych	318 901,26	243 388,48
	4. Ochrona ekosystemów leśnych, w tym	497 323,20	1 228 080,96
	a. cięcia przebudowy, pielęgnacyjne i sanitarne (zagospodarowanie drewna)	488 452,08	1 228 080,96
	b. hodowla lasu	1 481,60	
	c. ochrona ekosystemów leśnych przed czynnikami biotycznymi i abiotycznymi	7 389,52	
	5. Ochrona nieleśnych ekosystemów lądowych	1 654,56	14 853,18
	6. Ochrona zwierząt	28 012,74	9 101,47
	z tego:		
	a. ochrona zwierząt rzadkich	4 664,86	
	b. ochrona zwierzyny łownej	23 347,88	6 642,45
	c. ośrodki hodowli zwierząt	0,00	2 459,02
	7. Ochrona roślin	0,00	
8. Ochrona walorów widokowych (krajobrazu)	1 797,33		
9. Ochrona dziedzictwa kult. i hist.	1 622,95		

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

	10. Ochrona przed pożarami i szkodnictwem, w tym:	74 142,68	
	a. Ochr. przed pożarami	74 142,68	
	b. Ochr. przed szkodnictwem	0,00	
II	Działalność naukowo-badawcza, edukacyjna i turystyczna, w tym:	225 076,25	262 258,38
	1. Działalność naukowo-badawcza	27 002,82	
	2. Edukacja w zakresie ochrony przyrody i pn.	58 676,50	20 901,38
	3. Wydawnictwa	2 318,50	18 243,61
	4. Udostępnienie parku dla turystyki	89 909,18	128 293,72
	5. Monitoring przyrodniczy techniczny	47 169,25	94 819,67
III	Pozostała działalność, w tym:	658 569,80	12 678,74
	1. Plany ochrony i ich rewizja	766,80	
	2. Regulacja stanu posiadania	12 778,38	
	3. Naprawa budynków, budowli i innych środków trwałych	114 785,03	
	4. Remonty dróg parku	0,00	
	5. Transport	233 406,85	12 678,74
	6. Administracja budynków	296 832,74	
	7. Gospodarka warsztatowa		
IV	Koszty zarządu, w tym:	582 701,60	509 509,21
	1. Koszty zarządu	578 910,98	509 509,21
	2. BHP	3 790,62	
	3. Pozostałe zwiększenia(+ zmiana stanu produktów - odsetki naliczone)	+ 1 717,03 - 1 031,62	
	Ogółem koszty	2 389 802,37	2 280 555,83

4.3. Dochody i wydatki własne

W związku z otrzymanymi darowiznami pieniężnymi na utrzymanie infrastruktury turystycznej i edukacyjnej Wigierskiego Parku Narodowego oraz na zorganizowanie wystawy "Nad Wigrami" został otwarty rachunek bankowy dochodów własnych. W 2005 r. Wigierski PN otrzymał 5 530,00 zł darowizn pieniężnych, pochodzących od osób fizycznych i instytucji. Przez bank zostały naliczone odsetki w wysokości 7,12 zł, natomiast kwota 8,90 zł stanowiła wpłatę z likwidacji środka specjalnego. Łączny dochód wyniósł 5 546,02 zł.

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

Tabela 27. Dochody własne Wigierskiego Parku Narodowego w 2005 r.

Dział 925, Rozdział 92501

Lp.	Nazwa paragrafu	§§	Dochód [tys. zł]
1	Otrzymane darowizny w postaci pieniężnej	0960	5 530,00
2	Pozostałe odsetki	0920	7,12
3	Środki z likwidacji środka specjalnego	8880	8,90
Razem			5 546,02

Dochody własne zostały wydatkowane w wysokości 5 344,47 zł na zorganizowanie wystawy “nad Wigrami”. Stan na rachunku dochodów własnych na dzień 31.12.2005 roku wyniósł 201,55 zł.

Tabela 28 Wydatki rachunku dochodów własnych w 2005 r.

Dział 925, Rozdział 92501

Lp.	Nazwa paragrafu	§§	Wydatki [zł]
1	Zakup usług pozostałych	4300	5 344,47
Razem			5 344,47

4.4. Fundusze celowe

Zestawienie zadań finansowanych z NFOŚiGW i innych źródeł w 2005 roku przedstawia załącznik nr 6.

5. Infrastruktura gospodarcza

Marek Wrona

Zestawienie prac remontowo-budowlanych wykonanych w WPN-ie w 2005 roku przedstawia tabela poniżej.

Tabela 4. Zestawienie prac remontowo-budowlanych wykonanych w 2005 roku

Lp.	Zakres robót	Czas realizacji	Koszt [zł]
1	Sobolewo II Wymiana pokrycia dachu z dachówki betonowej na wiór osikowy. Wydzielenie pomieszczenia kotłowni, instalacja kotła i wykonanie instalacji c.o. , remont wnętrza mieszkania,	II i III kw. 2005	92 100,05
2	Czerwony Folwark 7 Wykonanie izolacji cieplnej ścian i stropów, , wymiana 2 szt kotłów c.o. i remont instalacji c.o., wymiana pokrycia dachu z płyt azbestowo-cementowych na blachę powlekaną oraz utylizacja eternitu.	III kw. 2005	62 559,94
3	Czerwony Folwark 8 Wykonanie izolacji cieplnej ścian i stropów, , wymiana 2 szt kotłów c.o. i remont instalacji c.o., wymiana pokrycia dachu z płyt azbestowo-cementowych na blachę powlekaną oraz utylizacja eternitu.	III kw. 2005	58 958,23
4	Czerwony Folwark 9 Wykonanie izolacji cieplnej ścian i stropów, wymiana 2 szt. kotłów c.o. i remont instalacji c.o., wymiana pokrycia dachu z płyt azbestowo-cementowych na blachę powlekaną oraz utylizacja eternitu.	III kw. 2005	61 223,41
5	Maćkowa Ruda 55 Ocieplenie poddasza wełną mineralną , wymiana kotła c.o. Wymiana pokrycia dachu z płyt azbestowo-cementowych na blachę dachówkową oraz utylizacja eternitu.	II kw. 2005	44 876,36
6	Samle II Nowa Wieś 43 Wykonanie instalacji c.o wraz z instalacją kotła, wymiana pokrycia dachu z blachy stalowej ocynkowanej na wiór osikowy.	II kw. 2005	61 999,9
7	Krusznik Ocieplenie styropianem ścian zewnętrznych oraz ścian i stropów piwnic, wymiana kotła c.o. Ocieplenie pomieszczeń na poddaszu.	II kw. 2005	52 926,96
8	Lipowe Ocieplenie ścian zewnętrznych, stropów i piwnic, wymiana kotła c.o. Ocieplenie poddasza, wymiana poszycia dachu z płyt azbestowo-cementowych na blachę dachówkową	II kw. 2005	82 984,01
9	Maćkowa Ruda 56 Ocieplenie ścian zewnętrznych. Wymiana 2 szt kotłów c.o.	III kw. 2005	44 876,36
RAZEM w tym dotacje:		596 769,9 w tym: NOŚiGW - 456 25,29, budżet - 39 357,04	

6. INFORMATYKA

Andrzej Szymański

PWPN jest wyposażony w następujący sprzęt komputerowy:

- zestawy komputerowe: 53 szt.,
- drukarki: 36szt. (z czego 23 – atramentowych, 4 – igłowe, 9 – laserowych),
- plotery: 2 szt.,
- zasilacze awaryjne: 49 szt.,
- filtry ochronne na monitory: 44 szt.,
- skanery: 5 szt.,
- nagrywarki 16 szt.,

Park jest wyposażony w następujące oprogramowanie (wybór):

- systemy operacyjne MS Win 2003 SVR – 1 szt., MS Win98 – 32 szt., MS WinXP – 8 szt., MS Win2000 – 12 szt.;
- oprogramowanie biurowe: MS Office 2003 Prof. – 11 szt., MS Office XP Stand – 12 szt., MS Office XP Prof. – 9 szt., MS Office 97 Prof. – 4 szt., MS Office 7.0 Prof. – 7 szt.;
- oprogramowanie graficzne: Corel 10 – 3 szt., Corel Clasic – 5 szt., Corel 9 PL – 5szt., Corel 11 PL – 10 szt.;
- oprogramowanie baz danych i GIS: Mapinfo 4.5 – 5 szt., GeoMedia – 1 szt.,MS Acces – 31 szt. (w ramach MS Office Prof.);
- oprogramowanie antywirusowe Symantec AV Corporate Edition 10,0 – 42 szt., N AntiVir 2001 – 5 szt., N AntiVir 2002 – 1 szt.;
- system informacji prawnej LEX - 1 szt.

WPN jest wyposażony w sieć komputerową o topologii gwiazdy, serwer MS Win 2003 SERWER i 40 stanowisk w sieci. Park ma dostęp do usług internetowych poprzez łącze DSL obsługiwane przez TP SA. WPN wprowadza GIS, w 2005 roku porządkowano mapę numeryczną infrastruktury turystycznej.

Park użytkuje dwa systemy bankowości elektronicznej (NBP i Kredyt Bank).

Park wykorzystuje następujące media elektroniczne do świadczenia usług informacyjnych dla społeczeństwa:

- Strona WWW Parku – zawiera m.in. wiadomości ogólne, o edukacji środowiskowej, informację turystyczną, przewodniki, aktualności, ogłoszenia i galerię zdjęć;
- Strona WWW – “Kwartalnik Wigry” jest wersją elektroniczną czasopisma parku;
- Internet – wydzielone stanowisko komputerowe w Punkcie Informacji Turystycznej zapewnia dostęp do Internetu dla turystów (dostępne w godzinach pracy parku).

7. ANALIZA STANU BHP

Wojciech Kamiński

1. Struktura zatrudnienia

Przeciętna liczba zatrudnionych w WPN w 2005 roku wynosiła 89 osób, w tym:

- budżet – 66 osób,
- gospodarstwo pomocnicze – 23 osoby.

2. Wypadki przy pracy

W 2005 roku zarejestrowano 2 wypadki przy pracy, którym ulegli pracownicy gospodarstwa pomocniczego:

- W dniu 5.08.2005r. wypadkowi uległ Pan Jarosław Żukowski zatrudniony na stanowisku robotnika gospodarczego. Poszkodowany poruszał się drogą wewnątrzakładową wyłożoną płytami betonowymi. Potknął się o wystającą ponad poziom gruntu krawędź płyty i stracił równowagę. Chroniąc się przed upadkiem podparł się prawą ręką. Na skutek obciążenia ciężarem ciała ręka uległa kontuzji w nadgarstku. Lekarz orzecznik ZUS nie stwierdził w związku z wypadkiem procentowego uszczerbku na zdrowiu. Poszkodowany przebywał w związku z wypadkiem na zwolnieniu lekarskim 26 dni.
- W dniu 23.09.2005r. wypadkowi uległ Pan Paweł Gwiazdowski zatrudniony na stanowisku strażnika. Podczas wykonywania czynności kontrolnych w terenie leśnym, zaczepił się o leżącą na ziemi gałąź i przewrócił uderzając łokciem o podłoże. Na skutek wypadku doznał urazu stawu łokciowego lewej ręki. Lekarz orzecznik ZUS stwierdził 5%-owy uszczerbek na zdrowiu. Poszkodowanemu wypłacono jednorazowe odszkodowanie w wysokości 2060,00 zł. Absencja chorobowa pracownika w związku z wypadkiem wyniosła 52 dni.

3. Choroby zawodowe

W 2005 roku nie zarejestrowano chorób zawodowych.

4. Zagrożenia czynnikami szkodliwymi, stan na 31.12.2005 r.

W Wigierskim Parku Narodowym, ze względu na specyfikę wykonywanych zadań występują następujące zagrożenia czynnikami uciążliwymi i niebezpiecznymi dla zdrowia:

- stały kontakt z wodą (3 osoby) – rybacy jeziorowi (gospodarstwo pomocnicze);
- odczynniki chemiczne i trucizny (2 osoby) – pracownicy laboratorium;
- hałas i wibracja (1 osoba) – operator ciągnika (gospodarstwo pomocnicze). Wykonane w dniu 28.09.2005 r. badania natężenia czynników szkodliwych nie wykazały przekroczenia obowiązujących normatywów.

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

W dniu 24.05.2005 r. dokonano oceny ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy występujących w laboratorium WPN. O wynikach oceny poinformowano pracowników wykonujących prace laboratoryjne z użyciem odczynników zawierających trucizny.

5. Zagrożenie czynnikami biologicznymi w środowisku pracy

W 2005 r. przeprowadzono ocenę zagrożenia czynnikami biologicznymi na stanowiskach pracy występujących w WPN. W wyniku oceny stwierdzono występowanie dwóch czynników zaliczonych do "3" (wysokiej) grupy zagrożenia:

- wirus wścieklizny (2 osoby) – opiekun woliery (gospodarstwo pomocnicze), pracownik muzeum.
- wirus kleszczowego zapalenia mózgu – wariant środkowoeuropejski (64 osoby, w tym 11 zatrudnionych przez gospodarstwo pomocnicze) – pracownicy wykonujący czynności służbowe w terenie leśnym i przyleśnym.

6. Kontrole

Kontrole zewnętrzne: w analizowanym okresie przeprowadzona została 1 kontrola przez jednostki zewnętrzne – Powiatową Stację Sanitarno- Epidemiologiczną w Suwałkach. W wyniku przeprowadzonej w dniu 25.05.2005 r. kompleksowej kontroli warunków sanitarnych i higienicznych środowiska pracy nie stwierdzono nieprawidłowości.

Kontrole wewnętrzne: w 2005 roku pracownik służby bhp w WPN Wojciech Kamiński przeprowadził 2 kontrole stanowisk pracy w WPN.

W dniu 17.06.2005 r. przeprowadzono kontrolę wyposażenia rybaków jeziorowych i funkcjonariuszy Straży Parku w środki ochrony indywidualnej zabezpieczające przed utonięciem. W wyniku kontroli dokonano następujących działań zmierzających do poprawy stanu bhp na kontrolowanych stanowiskach: zakupiono koło ratunkowe i wyposażono w nie łódź motorową; wyposażono dwóch Strażników Straży Parku w kamizelki ratunkowe.

W dniu 23.11.2005 r. dokonano kontroli warunków pracy na stanowiskach rybaków jeziorowych. W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

7. Szkolenia

W analizowanym okresie przeprowadzono szkolenia:

- z zakresu ratowania tonących (7 osób);
- z zakresu udzielania pierwszej pomocy w nagłych wypadkach (40 osób) – kierownicy działów i sekcji, administracja terenowa, członkowie grupy SOPP, pracownicy edukacji i turystyki;
- podstawowe bhp i p-poż. dla pracowników zatrudnionych na stanowiskach robotniczych (6 osób);
- podstawowe bhp i p-poż. dla pracowników zatrudnionych na stanowiskach biurowych (1 osoba);
- okresowe bhp i p-poż. dla pracowników zatrudnionych na stanowiskach robotniczych (4 osoby);
- okresowe bhp i p-poż. dla osób kierujących pracownikami (9 osób).

8. Profilaktyka

W związku z istniejącymi zagrożeniami pracowników ze strony czynników szkodliwych i niebezpiecznych, w Wigierskim Parku Narodowym prowadzone były następujące działania profilaktyczne w celu ograniczenia stopnia zagrożenia:

- wydawanie posiłków profilaktycznych pracownikom uprawnionym do ich otrzymywania;
- dostarczanie napojów chłodzących w okresie letnim oraz napojów ciepłych w okresie zimowym (pracownicy przygotowują posiłki i ciepłe napoje we własnym zakresie z dostarczonych przez zakład produktów);
- wydawanie według bieżących potrzeb odzieży ochronnej i roboczej oraz obuwia roboczego;
- wydawanie pracownikom środków czystości oraz wypłacanie ekwiwalentu za pranie odzieży;
- prowadzenie badań lekarskich;
- prowadzenie szczepień ochronnych przeciwko kleszczowemu zapaleniu mózgu i wściekliznie.

9. Inne działania

Na zlecenie własne gospodarstwa pomocniczego, Laboratorium Badań Środowiska Pracy w dniu 28.09.2005r. wykonało pomiary natężenia wibracji i hałasu w ciągnikach rolniczych. W wyniku pomiarów nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych norm.

W związku z zagrożeniem “ptasią grypą” opracowano i przekazano do użytku służbowego instrukcję postępowania w przypadku znalezienia martwych ptaków na terenie WPN.

10. Informacje statystyczne:

Wigierski Park Narodowy - pracownicy budżetowi:

współczynnik częstotliwości wypadków – 0;

współczynnik ciężkości wypadków – 0;

współczynnik absencji wskutek wypadków przy pracy – 0;

współczynnik udziału pracowników zagrożonych do przeciętnego zatrudnienia – 0,03;

Wigierski Park Narodowy - gospodarstwo pomocnicze:

współczynnik częstotliwości wypadków – 86,96;

współczynnik ciężkości wypadków – 39;

współczynnik absencji wskutek wypadków przy pracy – 3391,30;

współczynnik udziału pracowników zagrożonych do przeciętnego zatrudnienia – 0,17.

8. RADA WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO

Anna Krzysztofiak

W roku 2005 miały miejsce trzy posiedzenia Rady Naukowej WPN.

Pierwsze posiedzenie rady odbyło się 20 stycznia. Na wstępie przedstawiciel Ministra Środowiska – mgr Arkadiusz Nowicki wręczył nominacje nowo powołanym członkom RN WPN. W skład rady weszły następujące osoby:

- mgr Mieczysław Bagiński - Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego
- mgr Jerzy Brzozowski - Muzeum Okręgowe w Suwałkach
- Tadeusz Chołko - Gmina Suwałki
- dr inż. Marek Dmuchowski - RDLP w Białymstoku
- prof. dr hab. Andrzej Górniak - Uniwersytet w Białymstoku, Zakład Hydrobiologii
- mgr inż. Henryk Grabowski - Oddział PTTK w Suwałkach
- dr inż. Andrzej Kolk - Instytut Badawczy Leśnictwa
- Jan Kramnicz - Gmina Giby
- dr Tadeusz Krzywosz - Instytut Rybactwa Śródlądowego
- mgr inż. Dariusz Kulbacki - Gmina Nowinka
- prof. dr hab. Alina Myrcha - Uniwersytet w Białymstoku, Zakład Biologii
- Jan Nowel - Gmina Krasnopol
- mgr inż. Krzysztof Oniszczyk - Wojewódzki Konserwator Przyrody
- prof. dr hab. Bazyli Poskrobko - Wyższa Szkoła Ekonomiczna w Białymstoku
- prof. dr hab. Aleksander Sokołowski - emeryt
- dr Jerzy Solon - Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN
- prof. dr hab. Edward Stępień - Wydział Leśny SGGW
- Andrzej Strumiłło - artysta malarz
- dr Hanna Werblan-Jakubiec - Ogród Botaniczny UW
- prof. dr hab. Bogusław Zdanowski - Instytut Rybactwa Śródlądowego.

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

W głosowaniu tajnym członkowie rady wybrali prezydium: przewodniczącym RN WPN został prof. dr hab. Bazyli Poskrobko, który pełnił już tę funkcję w poprzedniej kadencji rady, natomiast na jego zastępcę wybrano mgr M. Bagińskiego – przedstawiciela Urzędu Marszałkowskiego w Białymstoku. Następnie przedyskutowano zaproponowany przez dyrekcję parku regulamin RN WPN, który powstał w oparciu o nową ustawę o ochronie przyrody. Rada Naukowa Wigierskiego Parku Narodowego zaakceptowała tekst Regulaminu Rady Naukowej Wigierskiego Parku Narodowego, z poprawkami wypracowanymi i zgłoszonymi w trakcie dyskusji i bez sprzeciwu zaaprobowanymi przez członków Rady.

Ponadto Rada Wigierskiego Parku Narodowego przyjęła do wiadomości informacje przedstawione przez dyr. Z. Szkirucię na temat “Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Suwałki”.

W ramach punktu “sprawy bieżące” dyr. Z. Szkiruć poinformował obecnych, że 13 grudnia 2004 r. park otrzymał z ministerstwa polecenie przekazania do końca 2004 roku informacji dotyczących zaopiniowania przez Radę Naukową WPN projektu zadań ochronnych na 2005 rok (w związku z brakiem zatwierdzonego planu ochrony parku). Ponieważ nie było praktycznie możliwości zwołania posiedzenia rady w tak krótkim czasie, dyrektor zdecydował się na uzyskanie opinii od poszczególnych członków rady drogą korespondencyjną. Z 20 członków odpowiedziało 13, przy czym 8 z nich zaopiniowało projekt pozytywnie, 4 negatywnie, a jeden nie wyraził jasnego stanowiska. Następnie dyrektor przedstawił zebrany najbliższe plany w sprawach składania aplikacji na pozyskanie środków z zewnętrznych źródeł finansowania. Za sprawę priorytetową uważa budowę Stacji Edukacyjnej “Wigry” w Starym Folwarku. W posiedzeniu brało udział 13 członków RN WPN, 1 zaproszony gość oraz 7 pracowników parku.

Drugie posiedzenie RN WPN odbyło się 15 lipca. Na wstępie minister T. Podgajniak wręczył nominację na stanowisko dyrektora WPN Zdzisławowi Szkiruciowi, który od pewnego czasu pełnił ten obowiązek. W programie posiedzenia znalazło się m.in. omówienie wyników badań przeprowadzonych przez studentów pod kierownictwem prof. Sadowskiego w latach 1990 i 2004 w ramach projektu “Społeczne aspekty funkcjonowania Wigierskiego Parku Narodowego”. Przedstawiciele części samorządów lokalnych, korzystając z obecności ministra Podgajniaka, poprosili o ustosunkowanie się do konfliktu, jaki powstał między nimi a władzami parku. Spór dotyczy głównie zakazu budowania nowych domów na prywatnych działkach mieszkańców parku. Minister Podgajniak wyjaśnił, że problem tkwi przede wszystkim w złym ustawodawstwie, a nie braku dobrej woli ze strony dyrektora parku. W posiedzeniu brało udział 11 członków RN WPN, 24 zaproszonych gości oraz 8 pracowników parku.

Trzecie posiedzenie miało miejsce 12 września. W zastępstwie nieobecnego prof. dr hab. Bazylego Poskrobko posiedzeniu przewodniczył mgr Mieczysław Bagiński. Na początku dyr. Z. Szkiruć przedstawił zadania ochronne planowane na rok 2006. Po wysłuchaniu tego wystąpienia i po szczegółowej dyskusji Rada Naukowa Wigierskiego Parku Narodowego pozytywnie zaopiniowała założenia planów działań ochronnych na rok 2006, pod warunkiem dokonania zgłoszonych zmian. Podczas głosowania 2 osoby zgłosiły sprzeciw.

Następnie dyr. Z. Szkiruć przedstawił najważniejsze wydarzenia z życia parku w roku 2005. W posiedzeniu brało udział 12 członków RN WPN oraz 6 pracowników parku.

9. KONTROLE

Jarosław Borejszo

Wyszczególnienie kontroli przeprowadzonych w WPN w 2005 roku przedstawia tabela poniżej.

Tabela 30. Kontrole w 2005 roku

Lp.	Imię i nazwisko Instytucja	Termin kontroli	Kontrolowane dziedziny	Wyniki kontroli
1	Piotr Szeloch, Andrzej Okuń NFOŚiGW	15-17.02 06.07	Realizacja umowy dotacji nr 455/2004/Wn 50/OP-wk/D pn. "Ochrona przyrody na terenie WPN poprzez zmniejszenie emisji pyłów i gazów pochodzących z budownictwa mieszkaniowego"	Nie stwierdzono nieprawidłowości
2	Alicja Taraszkiewicz, Antoni Cichocki, Ignacy Jasionowski WFOŚiGW	24.03	Kontrola dotacji udzielanych ze środków WFOŚiGW w latach 2003 – 2004.	Nie stwierdzono nieprawidłowości
3	Leszek Krzyżewski KM PSP Suwałki	28.04	Przestrzeganie przepisów przeciwpożarowych na obszarach leśnych.	Nie stwierdzono nieprawidłowości
4	Tomasz Pryczkot KP PSP Augustów	28.04	Przestrzeganie przepisów przeciwpożarowych na obszarach leśnych.	Nie stwierdzono nieprawidłowości
5	Ewa Dmucha WIOŚ Białystok	19.08	Kontrola w Ośrodku Edukacji Środowiskowej Słupie	Nie stwierdzono nieprawidłowości
6	Zenon Spuś NFOŚiGW	8-9.09	Realizacja zadania "Ochrona ekosystemów lądowych WPN – 2005", umowa dotacji 150/2005/Wn50/OP-WK--/D z 22.04.2005 r.	Nie stwierdzono nieprawidłowości

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

7	Henryk Kornacki ZUS Białystok	5-28.10	Ubezpieczenia społeczne za okres 1999 – 2005 r.	Nie stwierdzono nieprawidłowości
---	----------------------------------	---------	---	----------------------------------

Kontrole zewnętrzne i wewnętrzne z zakresu bhp zostały opisane w rozdziale “Analiza stanu BHP”.

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

ZAŁĄCZNIKI

Załącznik 1.

Zestawienie powierzchni według kategorii użytkowania (stan na 31 grudnia 2005 roku zgodnie ze sprawozdaniem GUS)

Lp.	Wyszczególnienie	Własność Skarbu Państwa		Inna własność		Razem	%
		w zarządzie parku	w innym zarządzie ^x	prywatna	pozostała		
1.	Powierzchnia ogółem	12 318,8	5,7	2461,3	213,7	14 999,5	100,0
2.	Grunty leśne ogółem	9 019,5		379,3	16,6	9 415,4	62,8
	w tym niezalesione	47,0				47,0	
3.	Grunty rolne ogółem	300,0		1893,2	58,5	2 251,7	15,0
	w tym do zalesienia						
4.	Grunty orne ogółem	187,5		1496,0	31,8	1715,3	11,4
	w tym na cele parku	27,2					
	użytkowane	96,7					
	nieużytkowane	90,8					
	wydzierżawione	69,5					
5.	Łąki i pastwiska ogółem	112,5		397,2	26,7	536,4	3,6
	w tym na cele parku	17,2					
	użytkowane	44,2					
	nieużytkowane	68,3					
	wydzierżawione	27,0					
6.	Wody ogółem	2805,6		-	-	2 805,6	18,7
7.	Grunty zadrzewione i zakrzaczone	0,5		7,3	0,9	8,7	0,1
8.	Użytki ekologiczne	-		-	-	-	-
9.	Nieużytki	180,0		133,5	5,1	318,6	2,1
10.	Tereny pozostałe	13,2	5,7	48,0	132,6	199,5	1,3

x – w zarządzie Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych

Sporządziła Dorota Zaborowska

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

Tabela 1a.

Podział administracyjny Wigierskiego Parku Narodowego i zatrudnienie w 2005 roku.

Lp.	Obręb Ochronny	Obwód Ochronny	Pow. w ha	Pow. ochrony ścisłej	Liczba zatrudnionych	Stanowisko	Wykształcenie	Liczba lat pracy / w tym w Parku
1.	WIGRY	Lipniak	919	70	2	Leśniczy, podleśniczy	średnie leśne	19/14, 8/6
		Krzywe	974	38	3	Leśniczy, 2 podleśniczych	średnie leśne	23/14, 30/10, 8/8
		Leszczewek	867	56	2	Leśniczy, podleśniczy	średnie leśne	14/14, 16/14
		Gawarzec	904	48	3	Leśniczy, 2 podleśniczych	średnie leśne	15/11, 8/8, 5/5
		Słupie	975	56	3	Leśniczy, podleśniczy, st. strażnik	wyższe leśne, średnie leśne, średnie leśne	8/8, 10/10, 41/14
2.	MAĆKOWA RUDA	owaly	597	-	2	Leśniczy, podleśniczy	średnie leśne	29/14, 16/14
		Krusznik	1094	40	2	Leśniczy, st. strażnik	wyższe leśne, średnie leśne	44/14, 32/14, 27/14
		Mikołajewo	1117	37	3	Leśniczy, 2 podleśniczych	wyższe leśne, średnie leśne	5/3, 16/9, 38/14
		Lipowe	1012	25	1	Leśniczy	średnie leśne	24/14, 35/14
		Wysoki Most	1129	20	3	Leśniczy, 2 podleśniczych	wyższe leśne, średnie leśne, zawodowe leśne	11/11, 28/14, 37/14
3.	Wydzielony Wodny Obwód Ochronny Wigry		2696	233	2	Konserwator, st. strażnik	wyższe rybackie	9/9, 9/8
Ogółem			12284	623	26			

Sporządziły Dorota Zaborowska i Elżbieta Cichanowicz

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

Załącznik 2

Zestawienie powierzchni według kategorii ochronności (stan na 31 grudnia 2005 roku)

Lp.	Wyszczególnienie	Własność Skarbu Państwa		Inna własność		Razem	%
		w zarządzie parku	w innym zarządzie	prywatna	Pozostała		
1.	Powierzchnia ogółem	12 318,8	5,7	2 461,3	213,7	14 999,5	100,0
2.	Powierzchnia objęta ochroną ścisłą	623,2	-	-	-	623,2	4,2
	w tym leśna	283,0	-	-	-	283,0	
3.	Powierzchnia objęta ochroną częściową	11 429,1	-	-	-	11 429,1	76,2
	w tym leśna	8 708,1	-	-	-	8 708,1	
4.	Powierzchnia objęta ochroną krajobrazową	266,5	5,7	2461,3	213,7	2 947,2	19,6
	w tym leśna	28,40	-	379,3	16,6	424,3	

Sporządziła Dorota Zaborowska

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

Załącznik 3.

Zestawienie powierzchni wg województw i gmin (stan na 31 grudnia 2005 roku) [ha]

Nazwa	Ogółem	Własność Skarbu Państwa											
		w zarządzie parku						w innym zarządzie					
woj. podlaskie, gmina		razem	leśna	rolna	wody	nieużytki	pozostałe	razem	leśna	rolna	wody	nieużytki	pozostałe
Suwałki	7 946,9	6 662,5	4097,7	163,9	2 294,0	105,9	1,0	3,7					3,7
Krasnopol	1 445,9	801,7	704,7	53,4	37,0	6,4	0,2	1,7					1,7
Nowinka	1 826,4	1 168,8	651,9	21,3	449,0	41,1	5,5						
Giby	3 780,3	3 685,8	3 565,2	61,4	25,6	26,6	7,0	0,3					0,3
ogółem	14 999,5	12 318,8	9 019,5	300,0	2 805,6	180,0	13,7	5,7					5,7

c.d. tabeli:

woj. podlaskie, gmina	inna własność											
	prywatna						pozostałe					
	razem	leśna	rolna	wody	nieużytki	pozostałe	razem	leśna	rolna	wody	nieużytki	pozostałe
Suwałki	1 145,5	177,3	890,8		42,3	35,1	135,2	10,6	49,5		4,9	70,2
Krasnopol	624,6	102,5	448,4		61,1	12,6	17,9	0,1	1,1			16,7
Nowinka	615,3	87,5	495,9		24,3	7,6	42,3	5,9	7,6		0,2	28,6
Giby	75,9	12,0	58,1		5,8		18,3		0,3			18,0
ogółem	2 461,3	379,3	1 893,2		133,5	55,3	213,7	16,6	58,5		5,1	133,5

Sporządziła Dorota Zaborowska

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

Tabela 4a.

Edukacja w 2005 r.

Lp.	Park Narodowy	Muzeum (liczba zwiedzających)	Liczba ścieżek edukacyjnych	Biblioteka (liczba pozycji)	Ośrodek Edukacyjny (dotyczy wyłącznie wyodrębnionych)
					Rok utworzenia
1.	Wigierski	Brak muzeum	6	3394	Ośrodek Edukacji Środowiskowej – od roku 1995

Sporządziły Joanna Adamczewska, Aleksandra Mackiewicz

Tabela 4c.

Tematy imprez edukacyjnych w 2005 r.

Lp.	Temat	Liczba imprez	Liczba uczestników
1	Program edukacyjny Ośrodka Edukacji Środowiskowej	18	600
2	Zajęcia terenowe na ścieżkach edukacyjnych i stacjonarne w siedzibie parku	12	232
3	Zajęcia i prelekcje prowadzone w szkołach	14	848
4	Zajęcia z regionalizmu (warsztaty tkackie, garncarskie)	10	403
5	Program edukacji regionalnej pt. "Dawne zawody w kamedulskiej krainie"	10	518
6	Program edukacji regionalnej pt. "Uczymy się czerpać z dziedzictwa kulturowego Suwalszczyzny"	6	60
7	Program dla uczniów szkół podstawowych pt. "Moja Mała Ojczyzna"	7	420
8	Warsztaty dla nauczycieli pt. "Ochrona środowiska w przedszkolu, czyli Program Ekozespołów w przedszkolu"	1	14
9	Warsztaty dla nauczycieli pt. "EkoLogik" i "Po ścieżkach edukacyjnych WPN"	2	39
10	Warsztaty dla uczniów pt. "Tworzenie kartek i ozdób świątecznych"	2	100
11	Spotkanie pt. "Spotkanie z WPN dziś i jutro"	1	40
12	Seminarium pt. "Procesy integracji społecznej na obszarze WPN – podsumowanie badań socjologicznych"	1	76
13	Dzień Ziemi w WPN	1	300
14	Dzień Ziemi na Polach Mokotowskich	1	1000 ¹
15	Europejski Tydzień Lasów	16	700
16	Sztafeta Obszarów Chronionych Województwa Podlaskiego	11	300 ²
17	Obóz dla młodzieży pt. "Junior Rangers"	1	16
18	II Jarmark Wigierski	1	300
19	Akcja Sprzątania Świata	1	792

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

20	Konkurs plastyczny pt. "Świat roślin Wigierskiego Parku Narodowego"	1	700
21	Turniej wiedzy o Wigierskim Parku Narodowym w Bibliotece Publicznej w Suwałkach	1	60
22	Konkurs na najładniejszą krajkę i wyrób z gliny	1	60
23	Konkurs ekologiczny "Nasze działania na rzecz Ziemi- czyli Ekozespoły w naszej szkole"	1	119
24	Konkurs ekologiczny "Stan mojego środowiska - czy są w nim odpady"	1	60
25	Impreza z okazji obchodów Dnia Ochrony Środowiska - podsumowanie konkursów	1	300
26	Międzyszkolny Konkurs Ekologiczny przy SP Nr 5 w Suwałkach	1	34
27	I Suwalskie Targi Drzewne - obsługa stoiska	1	300
28	I Piknik Ekologiczny w Przedszkolu Nr 3 w Suwałkach	1	112
29	Targi edukacji ekologicznej pt. Eko Media Forum w Poznaniu	1	300
30	Otwarcie wystawy "Nad Wigrami" w Muzeum Techniki w Pałacu Kultury i Nauki w Warszawie	1	450
31	Otwarcie wystawy "Wigierski Park Narodowy" w Muzeum Ziemi Sejneńskiej w Sejnach	1	108
	Razem	128	9361

¹ Liczba osób, które odwiedziły stoisko WPN

² Liczba osób, które wzięły udział w etapie koordynowanym przez WPN, w sumie w Sztafecie w całym województwie podlaskim wzięło udział 1100 osób

Sporządziła Joanna Adamczewska

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

Tabela 4d.

Wydawnictwa edukacyjne w 2005 r.

Lp.	Tytuł	Autor	Nakład
1	Przewodnik do rozpoznawania niektórych organizmów występujących w lasach Wigierskiego Parku Narodowego	Lubosza Wesołowska Wojciech Misiukiewicz	3000 egz. (PL)
2	Przewodnik Ścieżka przyrodniczo – archeologiczna “LAS”	Zdzisław Zaborowski	3000 egz. (PL, ENG)
3	Broszura Edukacja w Wigierskim Parku Narodowym	Zespół pod redakcją Joanny Adamczewskiej	3000 egz. (PL)
4	Broszura Eksploatacja Dóbr Puszczańskich	Maciej Ambrosiewicz Katarzyna Łukowska	3000 egz. (PL,ENG))
5	Pakiet broszur pt. Rybactwo; tytuły broszur w pakiecie: Historia rybołówstwa i rybactwa, Ryby jezior i rzek, Ochrona ryb w WPN;.	Jacek Adamczewski Krzysztof Bulkowski Michał Osewski	1000 pakietów (3000 broszur) (PL z ENG abstraktem)
6	Cztery numery kwartalnika Wigry	Zespół pod redakcją Macieja Kamińskiego	8000 egz. (PL)
7	Dwa numery dodatku do kwartalnika przeznaczonego dla dzieci i młodzieży pt. Wigierek	Zespół pod redakcją Joanny Adamczewskiej i Anny Krzysztofiak	4000 egz. (PL)
8	Broszura pt. Wigierski Park Narodowy zaprasza	Zespół pod redakcją Jarosława Borejszo	5000 – PL 2000 – ENG, 2000 – GER, 1000 – ROS
9	Broszura pt. Barszcz matagezyjski (Sosnowskiego)	Lech Krzysztofiak Anna Krzysztofiak Maciej Romański	500 egz (PL)
10	Broszura pt. Czynna ochrona zagrożonych gatunków storczykowatych w rejonie Puszczy Augustowskiej	Lech Krzysztofiak Anna Krzysztofiak Maciej Romański	500 egz. (PL)
11	Pakiet broszur pt. Dawne zawody w kamedulskiej krainie. Tytuły broszur: Tradycyjne zawody nad Wigrami, Tkactwo na Suwalszczyźnie, Garncarstwo. Wydane wspólnie ze Stowarzyszeniem KSOPZPP.	Maciej Ambrosiewicz Katarzyna Łukowska	1000 egz. (PL)
12	Broszura Różnorodność biologiczna w rolnictwie. Wydane wspólnie ze Stowarzyszeniem KSOPZPP.	Teresa Świerubska, Joanna Górecka	2000 egz. (PL)

wersje językowe: PL - polska, ENG - angielska, GER - niemiecka, ROS - rosyjska

Sporządziła Joanna Adamczewska

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

Tabela 4e.

Muzeum (wystawy i ekspozycje stałe i czasowe)

Lp.	Tytuł wystawy	Liczba miejsc ekspozycji	Liczba zwiedzających
1	“Nad Wigrami” w Krzywem	stała	12000
2	“Ocalić od zapomnienia” wystawa etnograficzna w Krzywem	stała	10000
3	“Wigierski Park Narodowy” w Centrum Edukacji Ekologicznej w Ełku.	czasowa	300
4	“Wigierski Park Narodowy” w Muzeum Ziemi Sejneńskiej.	czasowa	5200
5	“Nad Wigrami” w Muzeum Techniki, Pałac Kultury i Nauki w Warszawie.	czasowa	32000

Sporządzili Joanna Adamczewska i Wojciech Misiukiewicz

Tabela 4g.

Ceny kart wstępu w 2005 r.

Park	Muzeum	Ośrodek edukacyjny	Inne
Cena karty (N/U)	Cena biletu (N/U)	Cena biletu (N/U)	Cena biletu (N/U)
1-dniowa 2zł / 1zł 2-tygodn. 10zł/5 zł roczna 50zł	Wstęp dla posiadaczy karty wstępu; prelekcja 12 z	Zajęcia w Ośrodku – 5 zł od osoby	Karta wstępu dla załóg jednostek żaglowych 20 – 60 zł zależnie od terminu ważności

(normalna/ulgowa N/U)

Ceny obowiązują od 30.04.2004 r.

Sporządziła Elżbieta Szkiruć

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

Tabela 5a.

Wykaz projektów naukowo-badawczych realizowanych siłami parku w 2005 r.

Lp.	Tytuł projektu *	Kierownik i wykonawcy	Instytucje spoza parku biorące udział w realizacji projektu	Czas trwania projektu	Źródła finansowania
1	Sukcesja zbiorowisk roślinnych i wybranych zespołów zwierząt bezkręgowych na torfowiskach w dolinie Czarnej Hańczy – stan wyjściowy	L. Krzysztofiak A. Krzysztofiak M. Romański		1999 - 2006	WPN, NFOŚiGW
2	Chronione, rzadkie, ginące i zagrożone gatunki roślin naczyniowych, porostów i zwierząt WPN	L. Krzysztofiak A. Krzysztofiak M. Romański		1996 - 2006	WPN, NFOŚiGW, EkoFundus z
3	Ekologia i biologia wybranych grup owadów WPN	L. Krzysztofiak A. Krzysztofiak		2001 - 2005	WPN, NFOŚiGW

Sporządził Lech Krzysztofiak

Tabela 5b.

Wykaz projektów naukowo-badawczych realizowanych przez instytucje zewnętrzne w 2005 r.

Lp.	Tytuł projektu	Instytucje realizujące projekt	Kierownik Projektu	Współ.wyk. z parku	Czas trwania Projektu
1	Badania nad fauną epigeiczną wysp	Centrum Badań Ekologicznych PAN Dziekanów Leśny	Marcin Zalewski	Lech Krzysztofiak	2003-2005
2	Badanie storczyków z rodzaju <i>Epipactis</i>	Uniwersytet w Białymstoku	Izabela Tałałaj		2001-2005
3	Badania Oedogoniales WPN	Uniwersytet Warszawski	Agnieszka Krzyk		2001-2005
4	Głony rzeki Kamionki, jeziora Czarnego i jeziora Staw	Uniwersytet Łódzki	Barbara Dobowska		2001-2005
5	Wzrost i odżywianie sielawy a odżywianie się kormorana czarnego	UWM	Andrzej Martyniak		2003-2005
6	Charakterystyka populacji sielawy	Uniwersytet Warmińsko-Mazurski	Krzysztof Kozłowski		2005-2006
7	Wodne makrobezkręgowce Wigierskiego Parku Narodowego i otuliny	Uniwersytet Łódzki	Janusz Majecki		2005
8	Hydrochemia jezior dystroficznych	Uniwersytet w Białymstoku	Andrzej Górniak		2005
9	Osady jeziora Wigry	Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie	Jacek Rutkowski	Lech Krzysztofiak	1998-2006

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

10	Badania torfowisk WPN	Akademia Świętokrzyska	Sławomir Żurek		2004-2007
11	Badania nad nietoperzami	AR Poznań			2004-2007
12	Badania kukuczki kapturkowej	Uniwersytet Warszawski	Maciej Wódkiewicz		2003-2005
13	Badania ryjkowców WPN	Uniwersytet Wrocławski	Marek Wanat		2005
14	Wpływ architektury kwiatostanów <i>Heracleum spondylium</i> na atrakcyjność dla zapylaczy	Uniwersytet Warszawski	Elżbieta Sędzimir		2005
15	Badania ryb i raków	Instytut Rybactwa Śródlądowego	Piotr Traczk		2005
16	Prowadzenie badań nad fauną kuczmanów	Uniwersytet Gdański	Patrycja Dominiak		2005
17	Prowadzenie badań nad porostami epifitycznymi	Uniwersytet Wrocławski	Wiesław Fałtynowicz		2005
18	Prowadzenie badań i pomiarów hydrogeologicznych	AGH	Justyna Niewiarowicz		2005
19	Jezioro Pietronaję - pingo czy krater meteorytowy	UAM w Poznaniu,	Wojciech Stankowski		2005-2006
20	Aktywność głosowa i dieta wilka w Puszczy Augustowskiej	Uniwersytet w Białymstoku,	Katarzyna Kotiuk		2005-2006
21	Ocena elementów typologicznych siedlisk zniekształconych i zdegradowanych w aspekcie przywrócenia zgodności biocenozy z biotopem	IBL Warszawa			Stałe powierz. badawcz

Sporządził Lech Krzysztofiak

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

Tabela 5d.

Wykaz konferencji naukowych (o zasięgu krajowym i międzynarodowym) zorganizowanych przez park (lub na terenie parku przez instytucje zewnętrzne) w 2005 r.

Lp.	Tytuł konferencji	Organizatorzy	Czas trwania	Liczba uczestników
1	Procesy integracji społecznej na obszarze WPN	WPN, Instytut Socjologii Uniwersytetu w Białymstoku	17.02.2005	30
2	Funkcjonowanie i monitoring geosystemów Polski w warunkach narastającej antropopresji	WPN	15-17.09.2005	80

Sporządził: Lech Krzysztofiak

Tabela 5e.

Wykaz konferencji naukowych, krajowych i zagranicznych, w których wzięli udział pracownicy parku w 2005 r.

Lp.	Tytuł konferencji	Organizator	Kraj, miejsce, termin	Uczestnicy
1	Problemy wzbogacania i ochrony różnorodności biologicznej obszarów wodno-torfowiskowych – renaturalizacja, restytucja, reintrodukcja	Polska Akademia Nauk Oddział w Lublinie, Akademia Rolnicza w Lublinie	Polska, Janów Lubelski 23-24.09.2005	Krzysztofiak L.,
2	Mokra robota ochrona i renaturyzacja mokradeł w Polsce	Stowarzyszenie Chrońmy Mokradła, Zakład Ochrony Przyrody Obszarów Wiejskich IMUZ	Polska, Osieck 26-28.04.2005	Romański M., Krzysztofiak L.
3	Symposium Owadów Społecznych	PTE, Ojcowski PN	Polska, Ojców 9-11.05.2005	Krzysztofiak A., Krzysztofiak L.
4	Możliwości zastosowania nawigacji satelitarnej, map cyfrowych oraz ortofotomap w pracy służb związanych z ochroną środowiska	PK Puszczy Romińskiej, WFOŚiGW w Olsztynie	Polska, Gołdap 15-16.06.2005	Romański M., Krzysztofiak L.

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

5	Przez przyrodę i kulturę do rozwoju turystycznego i współpracy międzynarodowej	Starostwo Suwalskie	Polska, Suwałki 27-28.09.2005 12-13.12.2005	Ambrosiewicz M. Borejszo J. Łoziński J. Perkowska B.
6	Seminarium naukowe "Jez. Wigry"	PAU, AGH	Polska, Kraków 18.11.2005	Krzysztofiak L.
7	Doroczna narada koordynatorów działań edukacyjnych	Bieszczadzki Park Narodowy	Polska, BPN,	K. Łukowska
8	Seminarium doskonalące umiejętności prowadzenia edukacji ekologicznej pt. "Polesia czar"	Poleski Park Narodowy	Polska, Urszulin	J. Adamczewska W. Malinowska

Sporządzili Joanna Adamczewska, Lech Krzysztofiak,

Tabela 5f.

Zakres monitoringu środowiska w 2005 r.

Monitorowane parametry	Od kiedy	Z jaką częstotliwością	Osoba (instytucja) odpowiedzialna	Źródła finan.
Meteorologia: kierunek wiatru, prędkość wiatru, temperatura powietrza, temperatura powietrza nad gruntem (5 cm), temperatura gruntu (5, 20, 50, 100 cm), wysokość opadu, wilgotność powietrza, usłonecznienie, promieniowanie, grubość pokrywy śnieżnej.	2002	Pomiary automatyczne	L. Krzysztofiak	NFOŚiGW , WPN
Chemizm powietrza atmosferycznego: stężenie dwutlenku siarki w powietrzu, stężenie dwutlenku azotu w powietrzu.	2002	Co miesiąc	J. Danilewicz	NFOŚiGW , WPN
Chemizm opadów atmosferycznych: objętość opadu, przewodność elektrolit., odczyn pH, fosfor fosforanowy, chlorki, siarka siarczanowa, azot azotanowy, azot amonowy, sód, potas, wapń, magnez.	1995	Co tydzień	J. Danilewicz	NFOŚiGW , WPN
Chemizm opadu podkapowego: objętość wody, przewodność elektrolit., odczyn pH, fosfor fosforanowy, chlorki, siarka siarczanowa, azot azotanowy, azot amonowy, sód, potas, wapń, magnez.	1995	Co miesiąc	J. Danilewicz	NFOŚiGW , WPN
Chemizm spływu po pniach: objętość wody, przewodność elektrolit., odczyn pH, fosfor fosforanowy, chlorki, siarka siarczanowa, azot azotanowy, azot amonowy, sód, potas, wapń, magnez.	1995	Co miesiąc	J. Danilewicz	NFOŚiGW , WPN

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

Chemizm roztworów glebowych: objętość wody, przewodność elektrolityczna, odczyn (pH), siarka siarczanowa, azot azotanowy, azot amonowy, fosfor ogólny, chlorki, sód, potas, twardość ogólna, wapń, zasadowość, żelazo, mangan, glin ruchomy.	2004	Co miesiąc	J. Danilewicz	NFOŚiGW , WPN
Metale ciężkie i siarka w <i>Hypogymnia physodes</i> - stężenia Pb, Cd, Cu i Zn; - stężenia S.	1999	Co 2 lata	L. Krzysztofiak	NFOŚiGW , WPN

Sporządził Lech Krzysztofiak

Tabela 5g.

Zakres monitoringu przyrodniczego w 2005 r.

Monitorowane obiekty	Od kiedy	Z jaką częstotliwością	Osoba (instytucja) odpowiedzialna	Źródła finansowania
Flora i roślinność zlewni: skład gatunkowy, zdrowotność, rozmieszczenie	1999	Cały sezon wegetacyjny	M. Romański	WPN
Struktura i dynamika szaty roślinnej na powierzchniach stałych: skład gatunkowy, żywotność, pierśnica drzew, wysokość drzew, pokrycie warstwy.	1998	Co 5 lat	M. Romański	WPN
Fauna epigeiczna: struktura troficzna, struktura dominacji, aktywność.	2004	1 raz/miesiąc w sezonie wegetacyjnym (V-IX)	A. Krzysztofiak	WPN

Sporządził Lech Krzysztofiak

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

Załącznik 4.

Zestawienie zadań finansowanych z NFOŚiGW i innych źródeł w 2005 roku (kwoty w tys. zł)

Lp.	Instytucja dofinansowująca lub finansująca. Zadanie.	Umowa nr, z dnia	Termin Realizacji (rozp. – zak.)	Koszt całego zadania	Kwota dotacji na całe zadanie	Kwota dotacji przyz.na 2005 r. (w tys. zł)	Kwota dotacji wykorzystana w 2005 r. w zł.
1.	NFOŚiGW "Ochrona przyrody na terenie WPN poprzez zmniejszenie emisji gazów i pyłów pochodzących z budownictwa mieszkaniowego"	455/2004/Wn50/ OP-WK- -/D z 22.10.2004	10.2004 - 09.2005	1207,7	709,5	450,2	450 237,89
2.	NFOŚiGW "Ochrona ekosystemów lądowych WPN - 2005"	150/2005/Wn50/ OP-WK- - /D z 22.04.2005	01.2005 - 15.12.2005	754,8	225,8	225,8	225 773,52
3.	NFOŚiGW "Ochrona różnorodności biologicznej ekosystemów wodnych WPN"	173/2005/Wn50/ OP-WK- -/D z 05.05.2005	01.2005 - 12.2005	414,8	107,8	93,8	93 773,82
4.	NFOŚiGW "Działania edukacyjne WPN w 2005 r."	230/2005/Wn-50/ EE-BS/D z 30.05.2005	30.05.2005 - 31.03.2006	627,09	511,2	473,1	473 149,16
	Razem NFOŚiGW			3 004,39	1 554,30	1 242,90	1 242 934,39
5.	Fundacja EkoFundusz w Warszawie - Przebudowa drzewostanów WPN - etap II"	1046/368/IV/05 z 22.04.2005	04.2005 - 11.2005	760,25	370,07	93,40	93 390,94
	Razem EkoFundusz			760,25	370,07	93,40	93 390,94
6.	WFOŚiGW w Białymstoku - Wydanie broszury "Wigierski Park Narodowy zaprasza"	020/05/B-EE/ WD-319/D z 05.04.2005	04.2005	9,5	9,5	9,5	9 472,00
7.	WFOŚiGW w Białymstoku - " VI Sztafeta Obszarów Chronionych Województwa Podlaskiego"	021/05/B-EE/ PO-319/D z 05.04.2005	04.2005 - 06.2005	12,0	12,0	12,0	12 000,00
	Razem WFOŚiGW			767,1	695,2	267,9	
	Ogółem			3.149,7	1.889,4	946,9	

Sporządziła Marta Kopiczko

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

Tabela 6a.

Projekty realizowane we współpracy z organizacjami pozarządowymi w 2005 r.

Lp.	Tytuł projektu	Czas realizacji	Organizacja wiodąca	Źródła finansowania	Kwota dotacji [zł]	Liczba osób uczestniczących w projekcie
1	Z dziedzictwem przyrodniczym i kulturowym za pan brat	01-03.2005	Stowarzyszenie Konferencja Służb Ochrony Przyrody Zielonych Płuc Polski	Fundacja Wspomagania Wsi	5000	– *
2	Dawne zawody w kamedulskiej krainie	01-05.2005	Stowarzyszenie Konferencja Służb Ochrony Przyrody Zielonych Płuc Polski	Akademia Rozwoju Filantropii	10471	450
3	My również poznajemy dawne zawody w kamedulskiej krainie	03-06.2005	Stowarzyszenie Konferencja Służb Ochrony Przyrody Zielonych Płuc Polski	Urząd Miasta Suwałki	1470	120
4	Zachowanie i ochrona bioróżnorodności w rolnictwie na terenie WPN	04.2005 06.2006	Stowarzyszenie Konferencja Służb Ochrony Przyrody Zielonych Płuc Polski	GEF/SGP EkoFundusz	150000	40
5	Warsztaty „Robimy kartki z okazji Świąt Bożego Narodzenia i ozdoby choinkowe”	12.2005	Stowarzyszenie Konferencja Służb Ochrony Przyrody Zielonych Płuc Polski	Fundacja Wspomagania Wsi	1945	100
6	Rodzime rasy zwierząt gospodarskich pomagają zwiększyć dochód rolników z terenu WPN	11.2005 - 06.2012	Stowarzyszenie Konferencja Służb Ochrony Przyrody Zielonych Płuc Polski	Fundacja Heifer Project International	96720	15
7	Uczymy się czerpać z bogactwa kulturowego Suwalszczyzny	10.2005 - 06.2006	Stowarzyszenie Konferencja Służb Ochrony Przyrody Zielonych Płuc Polski	Fundacja Wspomagania Wsi	11900	90

* efektem projektu była publikacja „Z dziedzictwem przyrodniczym i kulturowym za pan brat”

Sporządziły Katarzyna Łukowska i Joanna Górecka

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

Załącznik 5.

Szkołki w 2005 r.

Brak szkółek w Wigierskim Parku Narodowym

Załącznik 6.

Zalesienia i zabiegi hodowlane w ekosystemach leśnych [ha]

Lp.	Wyszczególnienie	Wg proj. planu och. (na 20 lat)	2005 r.		Plan na 2006r.	Uwagi
			plan	wykonanie		
1.	Odnowienia					
2.	Zalesienia					
3.	Poprawki i uzup./ Dolesienia luk		1,46/ 4,02	1,46/ 4,02	0,72/8,84	
4.	Pielęgnowanie gleby, niszczenie chwastów na uprawach		42,31	42,31	49,15	
5.	Czyszczenia wczesne		35,21	35,21	18,43	
6.	Czyszczenia późne		40,15	40,15	29,35	
7.	Wprowadzanie podszytów		-	-	-	
8.	Trzebieże wczesne		87,73	87,58	40,05	
9.	Trzebieże późne		73,93	73,93	118,93	

Sporządził Piotr Pieczyński

Załącznik 7.

Ochrona lasu w 2005 r

Lp.	Wyszczególnienie	j.m.	2005 r.		Plan na 2006 r.	Uwagi	
			plan	wyk.			
1.	Próbne poszukiwanie owadów w ściółce	Liczba prób	150	150	150		
2.	Wykładanie pułapek	tradycyjne	szt.	21	15	21	
		feromonowe	szt.	336	336	336	
3	Skrzynki Lęgowe	nowe	szt.				
		stare	szt.	1060	1060	1060	
4.	Zabezpieczanie upraw przed zwierzyną	chemiczne	ha	93,27	93,27	95,80	
		mechaniczne	ha	16,6	16,6	16,6	
		grodzenie	ha	1,52	1,52	5,39	
5.	Pasy ppoż.	nowe	km				
		istniejące	km	20,9	20,9	14,9	
6.	Liczba pożarów lasu		szt/ha		-/-		
	szacunek strat		tys. zł.		-		

Sporządzili Dorota Zaborowska, Piotr Pieczyński

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

Załącznik 8.

Pozyskanie drewna w 2005 r.(w tys. m³)

Lp.	Wyszczególnienie		2005 r.			Plan na 2005 r.	Uwagi
			wg operat. urządz.	Plan	Wyk.		
1.	Pozyskanie	ogółem		19,02	11,73	12,65	So – 5,54
	w tym	grubizna		18,54	11,21	12,25	So - 5,26
2.	Grubizna igl.	ogółem		17,76	10,47	11,25	So – 5,26
	w tym z cięć	przebudowy		-	-	-	-
		przygodne i sanit.		16,10	8,78	8,69	posusz – 6,83 wiatroł. – 1,95
		trzebieży/czyszcz.		1,66	1,69	2,56	So- 1,33
3.	Grubizna liściasta	ogółem		0,78	0,74	1,00	Brz – 0,54
	w tym z cięć	przebudowy		-	-	-	-
		przygodne i sanit.		0,34	0,25	0,26	posusz – 0,07 wiatroł. – 0,18
		trzebieży/czyszcz.		0,44	0,49	0,74	Brz- 0,35

Sporządził Wojciech Kamiński

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

Tabela 10a.

Sprzedaż drewna w 2005 r. [m3]

Lp.	Wyszczególnienie	drewno iglaste						drewno liściaste					Ogółem	
		tartaczne	papierówka i użytkowe	kopalniaki i stemple budowl.	opał	pozostałe	razem	tartaczne	Papierówka i użytkowe	opał	pozostałe	razem		
1.	Stan na 1.01.2005 r. remanent w lesie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.	pozyskanie	4367	2180	109	3804	485	10945	19	258	461	51	789	11734	
3.	sprzedaż	4343	2162	109	3804	485	10903	19	258	461	51	789	11692	
4.	Stan na 31.12.2005r. remanent w lesie	24	18	0	0	0	42	0	0	0	0	0	42	

Sporządził Wojciech Kamiński

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

Załącznik 9.

Ochrona zwierząt w 2005 r.

Tabela 11a.

Liczebność wybranych gatunków zwierząt w Wigierskim Parku Narodowym

Lp.	Gatunek	Liczba ^{x/}	Uwagi
1	Bóbr	268 (67 stanowisk)	inwentaryzacja w 2005 r.
2	Wilk	6	obserwacje
3	Ryś		obserwacje
4	Wydra	ok. 45	dane szacunkowe
5	Borsuk	ok. 45	dane szacunkowe
6	Lis	ok. 130	dane szacunkowe
7	Bielik	6	3 pary lęgowe
8	Kania ruda	2	para lęgowa
9	Bocian czarny	2	obserwacje

Sporządził Wojciech Misiukiewicz

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

Tabela 11b.

Ochrona zwierząt łownych w 2005 r.

Lp.	Wyszczególnienie	j.m.	Teoretyczna pojemność parku	2005				2006	
				stan na pocz. roku	przewid. przyrost	redukcja x/		stan na pocz. roku	plan x/ redukcji
						plan	wykon.		
	Łosie ogółem	szt.	45	32	6	-	-		
	w tym: byki	szt.		10		-	-		
	klępy	szt.		22		-	-		
	łośzaki	szt.		x	6	-	-		
2	Jelenie ogółem	szt.	135	152	30	26	9	34,6	5,9
	w tym: byki	szt.		48		8	2		
	łanie	szt.		104		15	3		
	cielęta	szt.		x	30	3	4		
3	Sarny ogółem	szt.	270	185	40	20	10	50,0	5,4
	w tym: rogacze	szt.		60		6	5		
	kozy	szt.		125		10	4		
	koźłeta	szt.		x	40	4	1		
4	Daniele ogółem	szt.		-	-	-			
5	Dziki ogółem	szt.	140	98	98	50	31	62,0	31,6
6	Wydatki na ochronę zwierząt łownych ogółem	zł				44 700	27 279		
	w tym: zagospodarowanie	zł				2 500	195		
	grodzenie pól	zł				-	-		
	odszkodowania	zł				30 000	26 294		
	koszty redukcji	zł				2 200	790		
7	Wpływy z ochrony zwierząt	zł				20 000	6 675		
	w tym: z redukcji	zł				20 000	6 675		
8	Pow. zreduk. szkód	ha				30	29,66		
9	Pow. istotnych uszkodzeń d-stanów	ha				120	72,67		

Sporządziła Dorota Zaborowska

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

Załącznik 10.

Czynna ochrona nieleśnych ekosystemów lądowych w 2005 r.

Rodzaj zabiegu	Powierzchnia (ha)	Termin (miesiące wykonania)	Uwagi
Wykaszenie	Łąki podmokłe i bagna – 12,18 ha	wrzesień	Pokos wywieziono poza powierzchnię i pozostawiono do naturalnego rozkładu.
Wykaszenie zarośli tojeści amerykańskiej	0,50 ha	czerwiec-sierpień	Zabieg wykonano w celu usunięcia ekspansywnego gatunku rośliny obcego pochodzenia.
Odkrzaczanie łąk, otwartych terenów podmokłych itp.	6,53 ha	wrzesień	Biomasę usunięto z powierzchni.
Wypas: krowy, owce, konie, inne	Łąki i pastwiska Wydzierżawione rolnikom – 27 ha	maj-wrzesień	Ekstensywny wypas.

Sporządziła Dorota Zaborowska

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

Załącznik 11.

Czynna ochrona ichtiofauny w 2005 r.

Jezioro (rzeka)	Odłowy (regulacyjne, kontrolne, tarlaki) w kg							Zarybienia		Uwagi:	
pow. lustra wody w ha	sortyment							Intensywność	szt.	intensywność	(w jakim okresie dokonywano
Gatunek	B	DS	D	S	M	BEZ SORT.	Razem	odłowu (kg./ha)	(podać stadium)	Zarybień (szt./ha)	odłowów, zarybień, itp.)
I. Wigry – 2098,66									1. sieja wylęg	664,7 szt./ha.	Odłowy: w okresie IV-XI sprzętem stawnym.,
1. sieja						94	94		- 1 395 000 szt.		w XII sprzętem ciągnionym
2. sielawa						8497	8497		2. sielawa wylęg - 21 000 000 szt.	10 006,4 szt./ha.	Zarybienia: sielawą – w okresie 11.04-20.04
3. węgorz		158,5					158,5		3. szczupak wylęg	1000,6 szt./ha.	sieją – w okresie 11.04-20.04
4. szczupak	93	1092					1185		- 2 100 000 szt.		szczupakiem – w okresie 02.05-09.05
5. lin			370,5				370,5		4. sum narybek jesienny	1,9 szt./ha.	sumem – w dniu 19.08
6. okoń		186,5			62		248,5		- 4 070 szt.		linem – w dniu 08.11
7. leszcz			654	24,5			678,5		5. lin kroczek	4,2 szt./ha.	
8. płoć				1478,5	1794,5		3273		- 8 900 szt.		
9. drobnica						16	16		6. troć jeziorowa narybek – 1000 szt.		trocią jeziorową – w dniu 17.05
Razem	93	1437	1024,5	1503	1856,5	8607	14 521	6,9 kg./ha.			
II. Pierty – 233,28									1. sieja wylęg - 300 000 szt.	1286 szt./ha.	Odłowy: w okresie X sprzętem ciągnionym
1. leszcz			25				25		2. sielawa wylęg – 5 000 000 szt.	21 433,5 szt./ha.	Zarybienia: sielawą i sieją – w dniu 21.04
									3. szczupak wylęg – 230 000 szt.	986 szt./ha.	szczupakiem – w dniu 10.05

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

								4. troć jeziorowa narybek – 500 szt.	2,1 szt./ha.	trocią jeziorową – w dniu 17.05
								5. sum narybek – 1453 szt.	6,2 szt./ha.	sumem – w dniu 19.08
								6. lin kroczek – 2500 szt.	10,7 szt./ha.	linem – w dniu 08.11
Razem		25				25	0,1 kg./ha.			
III. Omułówek – 17,8								1. szczupak wylęg – 50 000 szt.	2809 szt./ha.	Odłowy: sprzętem ciągnionym w okresie X
1. lin		19								Zarybienia:
2. okoń			6							szczupakiem – w dniu 06.05
3. leszcz		51								
Razem		70	6			76	4,3 kg./ha.			
IV. Leszczewek – 21,85								1. szczupak wylęg – 50 000 szt.	2288,3 szt./ha.	Odłowy: sprzętem ciągnionym w okresie X
1. szczupak	2									Zarybienia:
2. lin		7								szczupakiem – w dniu 06.05
3. okoń				1						
Razem	2	7		1		10	0,5 kg./ha.			
V. Mulaczysko – 18,19								1. sieja wylęg – 100 000 szt.	5497,5 szt./ha.	Odłowy: nie wykonywano
								2. sielawa wylęg – 520 000 szt.	28 587,1 szt./ha.	Zarybienia: sielawą i sieją – w dniu 25.04
								3. szczupak wylęg – 50 000 szt.	2748,7 szt./ha.	szczupakiem – w dniu 06.05

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

									4. sum narybek – 853 szt.	46,9 szt./ha.	sumem – w dniu 19.08
VI. Czarna Hańcza									1. pstrąg potokowy - narybek – 4 000 szt.	ok. 2 000 szt./1 km. cieku	Zarybienia: pstrągiem potokowym – w dniach 23 – 25.05 na 2 kilometrowym odcinku rzeki pomiędzy Wysokim Mostem i Studzianym Lasem.
Ogółem – 2389,78 ha	93	1439	1126,5	1509	1857,5	8607	14 632				

Sporządził Michał Osewski

Załącznik 14.

Turystyka i komunikacja w 2005 r.

Lp.	Wyszczególnienie		j.m.	Stan na 31.12.2004	Stan na 31.12.2005 r.			Uwagi
					ogółem	dobry	do remontu	
1	Długość dróg	ogółem	km	605	605			Według mapy topograficznej wykonanej na podstawie zdjęcia lotniczego
	w tym	publicznych	km	375	375			
		zakładowych	km	230	230	200	30	Wyliczono z powierzchni dróg leśnych na mapie numerycznej
		wewnętrznych	km					
2	Obiekty inżynieryjne	mosty	szt.	8	8	7	1	
		przepusty	szt.	23	23	23	0	
		zapory	szt.					
		Inne - jazy	szt.	1	1	1	0	
3	Obiekty turystyczne	schroniska	szt.	1	1	0	1	PTTK w St. Folwarku
		w tym własne	szt.					
		schrony, daszki tur.	szt.	45	45	40	5	
		campingi biwaki	szt.	18	18	10	8	
4	Domy wczasowe		szt.	3	3	2	1	
	w tym	własne	szt.					
5	Szlaki turystyczne		km	218	218,0	180,0	38,0	
6	Nartostrady		km					

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

7	Obiekty sportowe	stadiony	szt.					
		kolejki linowe	szt.					
		wyciągi	szt.					
		trasy wyczynowe						
		inne	szt.					

Sporządził: Jarosław Borejszo

Liczba turystów odwiedzających Wigierski Park Narodowy w roku 2004 - ok. 100 tys. osób

Załącznik 12.

Zatrudnienie i wynagrodzenia w 2005 r.

Lp.	Wyszczególnienie	j.m.	2004		2005	
			budżet	gosp. pomoc.	budżet	gosp. pomoc.
1.	Zatrudnienie stan na 31.XII. ogółem	osób	66	24	66	23
	w tym: stanowiska robotnicze	osób	-	18	-	17
	w biurze dyrekcji	osób	19	1	19	3
	prac. inż.-techn.:	osób	42	2	42	1
	w tym w terenie	osób	33	1	32	-
	pozostałe stanow. nierobotn.	osób	5	3	5	2
	pracownicy sezonowi	osób	-	-	-	-
2.	średnia płaca ogółem:	tys.zł.	2,2	1,5	2,3	1,5
	w tym robotnicy	tys.zł.	-	1,4	-	1,5
	nierobotnicy	tys.zł.	2,2	1,6	2,3	1,5
3.	Wykształcenie, stan na 31.XII. wyższe	osób	37	2	38	3
	średnie	osób	28	10	27	8
	zawodowe	osób	1	7	1	7
	podstawowe	osób	-	5	-	5

*Sporządziła Elżbieta Cichanowicz***Załącznik 13**

Wypadki przy pracy w 2005 r.

Rok	Ogółem	w tym zwolnienia lekarskie				
		1-3 dni	4-20 dni	ponad 28 dni	ciężkie uszk. ciała	śmiertelny
2004	3*	0	0	2	0	0
2005	2	0	1	1	0	0

Sporządził Wojciech Kamiński

* jeden wypadek nie spowodował niezdolności do pracy

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

Załącznik 14.

Majątek parku w 2005 r.

Lp.	Wyszczególnienie		Stan na 31.12. 2004 r.	Stan na 31.12.2005 r.				Szacunkowa wartość w tys. zł	Uwagi
				ogółem	dobry	do remontu	do kasacji		
1.	Budynki	ogółem x	118	111	26	69	16	6.397,9	
	z tego	mieszkalne	35	34	23	8	3	2512,20	
		gospodarcze	51	49	5	41	3	1018,70	
		administracyjne	1	1	1	-	-	1.368,5	
		muzeum	1	1	-	1	-	232,9	
		warsztaty	-	-	-	-	-	-	
		magazyny	4	4	1	3	-	100,3	
		inne	18	15	3	1	4	1.132,3	
2.	Osady leśne teren. xx		23		23		23		
3.	Pokoje gościnne		18	18	18	-	-	-	
4.	Ważniejsze maszyny i urządzenia	sam. osobowe	13	12	3	9	-	254,3	
		sam. ciężarowe	3	3	1	2	-	176,40	
		sam. terenowe	13	16	9	4	-	774,7	
		ciągniki	2	2	2	-	-	175,8	
		pilarki	14	14	14	-	-	20,9	
		kserografy	5	5	5	-	-	93,0	
5.	Wartość środków trwałych		12630,9	12737,6	x	x	x	x	

Sporządzili Marek Wrona, Małgorzata Kowalewska, Zenon Cichanowicz

Tabela 18a.

Współpraca międzynarodowa w 2004 r.

Lp.	Członkostwo w organizacjach międzynarodowych	Rok przystąpienia	Zasady przynależności (bierna / czynna)	Przedstawiciel Parku w organizacji
1	Federacja Europarc	1999	czynna	Brak

Sporządził Jarosław Borejszo

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

Tabela 18b.

Współpraca zagraniczna w 2005 r.

Lp.	Współpraca z instytucjami	Rok rozp.	Tematyka i zakres współpracy w 2005 roku	Uwagi
1	Fundacja Lasów i Jezior "FONDELFI"	2000	Organizacja czwartej edycji Europejskiego Tygodnia Lasów, który tym razem odbył się w hiszpańskim regionie Galicja w dniach 21- 30 maja. Z Polski pojechało pięcioro uczniów szkół średnich wyłonionych w drodze konkursu.	
2	Dzukijski Park Narodowy, Republika Litwy	1999	W grudniu 2005 roku WPN wydelegował 2 koordynatorów do pracy w ramach projektu "Integracja Dzukijskiego Parku Narodowego i rezerwatu Čepkeliai z litewsko – polskim przygranicznym obszarem turystycznym". WPN jest partnerem tego projektu.	

Sporządzili Joanna Adamczewska, Maciej Ambrosiewicz

Tabela 18 c.

Wyjazdy zagraniczne w 2005 r.

Lp.	Imię i nazwisko	Stanowisko	Termin	Kraj	Cel wyjazdu
1	Katarzyna Łukowska	Specjalista ds. edukacji	27.06 - 02.07	Ukraina, Dania	Narada koordynatorów ds. edukacji w polskich parkach narodowych. Szkolenie w zakresie zarządzania i obsługi muzeum – centrum edukacyjnego
2	Joanna Adamczewska	Kierownik Działu Edukacji			
3	Jacek Adamczewski	Specjalista ds. ekosystemów wodnych	27.06- 02.07	Dania	Szkolenie w zakresie zarządzania i obsługi muzeum – centrum edukacyjnego
4	Jacek Łoziński	Nadleśniczy Obrębu Ochronnego Maćkowa Ruda	21-30.05	Hiszpania	Opiekun grupy młodzieży biorącej udział w Europejskim Tygodniu Lasów
5	Jacek Łoziński	Nadleśniczy Obrębu Ochronnego Maćkowa Ruda	5-12.08	Niemcy	Opiekun grupy młodzieży, biorącej udział w obozie "Junior Rangers".

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

6	Adam Januszewicz	Strażnik parku	20-30.08	Hiszpania	Opiekun grupy młodzieży, biorącej udział w obozie "Junior Rangers".
---	------------------	----------------	----------	-----------	---

Sporządzili Jarosław Borejszo i Joanna Adamczewska

Załącznik 15.

Informatyka w 2005 roku

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba
1.	Komputery ogółem (szt.)	53
	a) w tym: z procesorem min. 800 MHz	20
	b) przyrost liczby komputerów w 2004 r.	0
2.	Sieć komputerowa	-
	a) sieciowy system operacyjny	-
	Win NT 3.51	1
	b) liczba czynnych stacji roboczych	40
3.	GIS	-
	Programy GIS (szt. licencji)	
	MapInfo	5
	GeoMedia	1
	MS Acces (w ramach MS Office Prof.)	31
4.	Własne strony WWW	Tak
	Proszę wymienić wersje obcojęzyczne	angielska
	Liczba wejść na stronę w 2005 r.	93232
5.	Kadry	
	Asystent (pracownik naukowy) - Maciej Romański (min. Informatyka w zakresie obowiązków)	1 etat
	Specjalista do spraw geodezyjno – informatycznych – Andrzej Szymański (m.in. informatyka w zakresie obowiązków)	1 etat
6.	Edukacja informatyczna	-

Sporządził Andrzej Szymański

Załącznik 16

Współpraca z samorządami w 2005 r

Lp.	Partner	Zakres współpracy	Efekt
1	Sołectwa wsi w granicach parku	Wysłano do sołtysów zaproszenie na szkolenia, z prośbą o przekazanie informacji mieszkańcom wsi.	Na odbytych w okresie 15.01-15.02. 2005 r. 8 szkoleniach (z 10 zaplanowanych w przedsięwzięciu "Promocja KPR na terenie WPN i okolicy") było 151 osób – potencjalnych beneficjentów Krajowego

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

			Programu Rolnośrodowiskowego (działanie 4. Planu Rozwoju Obszarów Wiejskich).
2	Urzędy Gmin	Informacja o szkoleniach	j.w.
3	Miasto Suwałki, Powiat Suwalski, Gminy: Suwałki, Krasnopol, Nowinka.	Rozwój zrównoważony	Współpraca ze szkołami Organizowanie Dnia Sprzątania Świata Przekazywanie czasopism: kwartalnik Wigry, Wigierek, Parki Narodowe.
4	Starostwa Powiatowe w Suwałkach, Sejnach i Augustowie	Rozwój zrównoważony	Współpraca w ramach Forum Samorządowego Pojezierza Suwalsko-Augustowskiego i Ziemi Sejneńskiej. Współorganizacja eliminacji i wyjazdu młodzieży na Europejski Tydzień Lasów, uczestnictwo w pracach związanych z członkostwem w Europejskiej Fundacji Lasów i Jezior FONDEL, prowadzenie sekretariatu d/s współpracy z FONDEL-em.
5	Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego	Promocja, rozwój zrównoważony	Wspólne działania promocyjne (targi turystyczne).
6	Powiatowy Zespół Rozwoju Turystyki	Promocja	Działania na rzecz rozwoju produktu turystycznego Pojezierza Suwalsko-Augustowskiego i Ziemi Sejneńskiej.
7	Suwalska Izba Rolniczo- -Turystyczna	Promocja, informacja turystyczna	Działania promocyjne, prace w ramach projektu "Zintegrowana sieć tras rowerowych Suwalszczyzny"
8	Sołectwa wsi położonych na terenie WPN	Edukacja. Ochrona różnorodności biologicznej	Przekazywanie czasopism: kwartalnik Wigry, Wigierek. Wysłano informację o projekcie odnawiania sadów lokalnych odmian jabłoni. Odnotowano wzrost zainteresowania projektem, liczny udział w sierpniowym szkoleniu dotyczącym szczepienia drzewek.

Sporządzili Joanna Adamczewska i Jarosław Borejszo

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

Załącznik 17.

Współpraca z organizacjami ekologicznymi i innymi w 2005 r.

Lp.	Nazwa organizacji	Zakres współpracy	Efekt
1	Stowarzyszenie Konferencja Służb Ochrony Przyrody Zielony Płuc Polski	Realizacja wspólnych projektów w zakresie edukacji ekologicznej i ochrony różnorodności biologicznej. Szczegółowy zakres współpracy został przedstawiony w tabel 6a.	Ścisła współpraca parku i stowarzyszenia przy realizacji zadań projektów – zajęcia z edukacji kulturowej, publikacje, zakup zwierząt, produkcja szkółkarska jabłoni i inne.
2	Stowarzyszenie “Człowiek i Przyroda”	Czynna ochrona fauny, edukacja ekologiczna	Wspólne zorganizowanie zajęć edukacyjnych dot. Czarnej Hańczy, wspólna realizacja projektu “Restytucja i czynna ochrona zagrożonych gatunków roślin i zwierząt w Wigierskim Parku Narodowym”.
3	Wigierskie Stowarzyszenie Turystyczne	Turystyka	Wspólne działania promocyjne.
4	Centrum Edukacji Nauczycieli w Suwałkach	Edukacja	Organizacja konkursów
5	Fundacja GAP Polska	Edukacja	Realizacja Programu Ekozespołów, wydawanie materiałów związanych z programem
6	Olsztyńskie Centrum Edukacji Nauczycieli	Edukacja	Realizacja Programu Ekozespołów, przygotowanie wydawnictw edukacyjnych
7	Ełckie Centrum Edukacji Ekologicznej	Edukacja	Organizacja wystawy i seminarium dla nauczycieli
8	Muzeum Techniki w Pałacu Kultury i Nauki w Warszawie	Edukacja	organizacja wystawy
9	Muzeum Ziemi Sejneńskiej w Sejnach	Edukacja	organizacja wystawy
10	Stowarzyszenie na Rzecz Ekorozwoju “Agro-Group”	Edukacja	Rozpowszechnianie informacji nt. planowanych wydarzeń edukacyjnych
11	PTTK Oddział Suwałki	Edukacja i turystyka	Współpraca przy organizacji imprez turystycznych i utrzymaniu szlaków

ANALIZA DZIAŁALNOŚCI WIGIERSKIEGO PARKU NARODOWEGO W 2005 ROKU

			turystycznych. Wspólna budowa wieży widokowej na Łysej Górze w Starym Folwarku.
12	Biblioteka Publiczna w Suwałkach	Edukacja	Organizacja cyklu spotkań pt. Moja Mała Ojczyzna.
13	Gimnazjum Nr 6 w Suwałkach	Edukacja	Organizacja konkursu
14	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Białymstoku	Edukacja	Organizacja Europejskiego Tygodnia Lasów
15	Parki Narodowe i krajobrazowe w województwie podlaskim.	Edukacja i turystyka	Organizacja VI Sztafety Obszarów Chronionych
16	Biura Podróży: Agro-Universal, "Suwalszczyzna"	Turystyka	Obsługa grup wycieczkowych.
17	Zofia Tarasiewicz	Edukacja i turystyka	Warsztaty: przetwórstwo mleka, potrawy regionalne – kartacze i biesiady regionalne. Rekomendacja w konkursie "Nasze kulinarne dziedzictwo" / Okoń w zalewie octowej, oraz "Sielawa wędzona po wigiersku" – I miejsce w eliminacjach regionalnych.
18	Halina Żukowska	Edukacja	Warsztaty "Wypiek chleba wiejskiego"
19	Stanisław Huryn	Turystyka i edukacja	Wspólne działania w zakresie organizacji "Festynu historycznego" w Płocicznie.
20	Jan Jaworowski	Turystyka	Obsługa wspólnych imprez turystycznych, "Turniej piłki siatkowej nad j. Wigry", festyn ludowy.
21	Bogdan Łukowski	Turystyka i edukacja	Obsługa wspólnych imprez turystycznych, splywów kajakowych i "Zielonych Szkół".

Sporządzili Joanna Adamczewska, Elżbieta Szkiruć, Jarosław Borejszo